

T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı

**ORTAOKUL 6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE GÜNCEL
OLAYLARIN KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

Sevgi BOZKURT

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Esen DURMUŞ

ELAZIĞ-2017

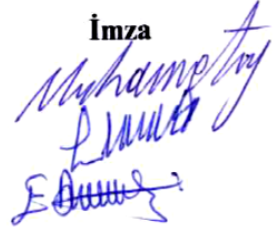
T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı

Sevgi BOZKURT'un hazırlamış olduğu “Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” başlıklı tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun 05.04.2017 tarih ve 2017-13/6 sayılı kararı ile oluşturulan jüri tarafından 21.04.2017 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda başarılı sayılmıştır.

Jüri Üyeleri:

1. Doç. Dr. M. Ruhat YAŞAR
2. Yrd. Doç. Dr. Ümmühan ÖNER
3. Yrd. Doç. Dr. Esen DURMUŞ (Danışman)

İmza

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun tarih vesayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Prof. Dr. Ayşegül GÖKHAN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

BEYANNAME

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Yrd. Doç. Dr. Esen DURMUŞ danışmanlığında hazırlamış olduğum **“Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”** adlı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

Sevgi BOZKURT

05 /05 /2017

ÖNSÖZ

Sosyal Bilgiler eğitiminin amacı, çocukları içinde yaşadıkları topluma uyumlu ve faydalı birer birey olarak yetiştirerek, etkili vatandaşlık eğitimi vermektir. Sosyal bilgiler dersi bu kazanımı yerine getirebilmek çeşitli değer ve beceriler yüklemektedir.

Çocukların güncel olaylardan, günlük hayatta karşılaşılan problemlerden haberdar olmaları, eğitim açısından büyük önem taşımaktadır. Bu sayede okulda öğrenilen bilgiler ile günlük hayat arasında bağlantı kurmak mümkün olabilecektir. İçinde yaşadığı toplumda ve dünyada meydana gelen olaylardan haberdar olmanın gerekliliğine inanan, kitle iletişim araçlarını etkili ve faydalı bir şekilde kullanabilen bireylerin yetişmesine ihtiyaç vardır. Güncel olayların eğitim-öğretim ortamına katılmasıyla çocuk gerçek yaşamdan sorunları somut olarak görmüş olacak ve daha kalıcı öğrenme gerçekleştirecektir. Güncel konuların eğitim hayatında bu kadar önemli olması bu çalışmanın yapılma nedenlerinin en önemlisidir. Sosyal Bilgiler eğitiminde güncel olayların öğretimi konusunda yapılmış olan bu çalışmanın, akademik çalışmalara bir ölçüde katkı ve daha sonra yapılacak çalışmalar için faydalı olacağı umulmaktadır.

Yüksek lisans eğitimim boyunca desteğini ve yardımını esirgemeyen, araştırmanın planlanmasından yazımına her aşamasında bana destek olan görüşleriyle çalışmalarına ışık tutan ve tez çalışmam süresince gösterdiği sabır, ilgi ve hoşgörüsünden dolayı danışman hocam **Yrd. Doç. Dr. Esen DURMUŞ'** a çok teşekkür ederim.

Araştırmanın planlanmasından yazımına kadar her aşamasında fikirlerinden ve tecrübelerinden istifade ettiğim, her seferinde sabrını, ilgisini ve desteğini esirgemeyen saygıdeğer hocam **Yrd. Doç. Dr. Ümmühan ÖNER'e** çok teşekkür ederim.

Uygulamanın yapıldığı okullardaki idarecilere, öğretmenlere ve uygulamaya katılan öğrencilere araştırma sırasında sağladıkları kolaylıklardan ve samimi tutumlarından dolayı çok teşekkür ederim. Ayrıca çalışmam boyunca desteğini ve yardımını sürekli gördüğüm kıymetli arkadaşlarım **Selda AKSÜT'** e ve **Dilek TAŞDEMİR'** e çok teşekkür ederim. Her zaman desteğini ve yardımlarını benden esirgemeyen kıymetli aileme, anneme, babam ve kardeşime çok teşekkür ederim.

Sevgi BOZKURT

Elazığ 2017

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

Sevgi BOZKURT

Fırat Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı

Elazığ, 2017, Sayfa: XVIII+166

Eğitim amacı bireyde kalıcı izli davranış değişikliği meydana getirmektir. Bu amacı sağlamak için eğitimde pek çok yaklaşım ve yöntem vardır.

Sosyal bilgiler eğitiminin amacı ise, başta kendisi olmak üzere ülkesine, vatanına ve insanlığa faydalı yurttaşlar yetiştirmektir. Bu amacını gerçekleştirmek için birçok eğitim-öğretim yöntem ve tekniğinden faydalanmaktadır. Bu yöntemlerden biride güncel olaylardır.

Sosyal bilgiler dersi adından da anlaşılacağı üzere sosyal olan, hayatın içinde yer alan konulardan oluşmuş bir miğfer derstir. Bu yüzden sosyal bilgiler dersinde “güncel olayların” kullanımı diğer derslere göre daha fazladır.

Güncel olayların eğitim-öğretim ortamında kullanımı sadece sosyal bilgiler dersinin yapısıyla ilgili olmayıp eğitimin temel ilkelerinden “somuttan soyuta”, “bilinenden bilinmeyene”, “hayatilik” ve “güncellik” ilkeleri başta olmak üzere birçok ilkeyle yakından ilgilidir.

Güncel konuların eğitim-öğretim ortamında kullanımının bu kadar önemli olması ve bu konuda yeterli çalışmaların olmaması bu araştırmanın yapılmasının en önemli nedenlerinden biridir.

Bu araştırmanın amacı İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımına ilişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerini değerlendirerek bu konuda öğretmen ve öğrencilerin farkındalık düzeyini belirlemek, bu konun önemini bir nebze de olsa ortaya koymaktır. Güncel olayların eğitim-öğretim ortamına katkılarını ortaya koymaya çalışmaktır. Bunun için nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma, Elazığ il merkezinde bulunan beş eğitim bölgesinden her birinde iki okul seçilerek on okulda yürütülmüştür. Bu okullarda 100 öğrenci ve bu okulda görev yapan toplam 32 sosyal bilgiler öğretmeniyle yapılmıştır.

Araştırmada öğretmen ve öğrencilere ayrı ayrı olarak hazırlanmış 10'ar soru sorulmuştur. Öncelikle katılımcılara araştırmayla ilgili bilgi verilmiş, gönüllülük esası güdülmüştür. Sorular önce yazılı olarak hazırlanmış görüşme formu aracılığıyla katılımcılara yöneltilmiş daha sonra aynı sorular video kamera çekimiyle katılımcılara yöneltilerek cevap alınmaya çalışılmıştır.

Verilerin analizinde NVİVO 8 programı kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir bölümünün gündemi takip ettiği, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının kazanımlara, dersin etkili ve verimli geçmesine, öğrenciyi öğrenme ortamında aktif hale getirerek kalıcı öğrenmeye katkı sağladığı görüşünde olduğunda belirlenmiştir.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin büyük bir kısmının güncel olaylara ders kitaplarında yer verilmesini olumlu buldukları; güncel olayların ders kitaplarında yer aldığı kitabın daha dikkat çekici hale getirerek öğrencinin konuları daha iyi algılamasına yardımcı olduğu düşüncesinde olduğu belirlenmiştir.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin büyük bir kısmının Sosyal Bilgiler ders kitaplarındaki güncel olayların oranının artırılmasının faydalı olacağı göründe olduğu belirlenmiştir.

Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel bilgilerin bazılarının güncelliğini yitirmiş olduğu, yeterince açık ve anlaşılır olmadığı, öğrencinin dikkatini çekmediği ve kapsamının yeterince geniş olmadığı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ve öğrencilerin gördükleri hatalar olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir kısmının ülke ve dünya gündemini yakın takip ettiği belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerinde Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin dersi olumlu yönde etkilediği düşüncesinde olduğu, Sosyal Bilgiler ders kitaplarında da güncel olaylara daha fazla yer verilmesini istedikleri belirlenmiştir.

Sosyal Bilgiler dersinde ve Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara yer verilmesini daha etkili bir duruma getirmek için önerilere ilişkin farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre güncel olayların öğrencinin gelişim dönemlerine uygun olmasına, güncel olayların konu ve kazanımlara uygun olmasına, güncel olayların öğrencilerin ilgisini ve dikkatini çekebilecek güncel olaylar olmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca Sosyal Bilgiler ders saatlerinin arttırılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Güncel Olaylar, Öğretmen Görüşleri, Öğrenci Görüşleri

ABSTRACT

Master's Thesis

Teacher and Student Views on the Use of Current Events in Primary Education 6th Grade Social Studies Course

Sevgi BOZKURT

Fırat University

Institute of Education Sciences

Turkish and Social Studies Education Department

Social Studies Education College

Elazığ, 2017, Pages: XVIII+166

The objective of education is to create a permanent change of behavior in the individual. There are several approaches and methods in education to achieve this goal.

The aim of social studies education is to train citizens who serve their country, homeland and humanity, and especially the self. Several education-instruction methods and techniques are used to achieve this goal. One of these methods is current events.

Social studies course is a fundamental course that includes social topics and subjects derived from life as the name reflects. Thus, the use of "current events" in social studies courses is more common than other classes.

The use of current events in the educational environment is not only related to the structure of the social studies course but also closely related to several basic principles of education, especially the "from the concrete to the abstract", "from the known to the unknown", "vitality" and "topicality" principles.

The present study was conducted due to the fact that use of current topics in the educational environment is extremely important and that there are not sufficient number studies on the subject matter.

The objective of the present study was to assess teacher and student views on the use of current events in primary education 6th grade social studies course and to

determine the level of awareness of teachers and students on the topic and to reveal the significance of the topic to a certain extent. The aim of the study is also to try to determine the contribution of current events to the educational environment. For this purpose, semi-structured interview method, one of the qualitative research methods, was utilized.

The study was conducted in ten schools and two schools were selected in each of the five educational districts in central Elazığ province. The study was conducted with 100 students who attended these schools and 32 social studies teachers working in these schools.

In the study, two sets of 10 questions were asked to teachers and students. Initially, information about the study was presented to the participant and only volunteering participants were included in the study. The questions were first directed to the participant via the interview form in writing and then the same questions were posed to the participants and their responses were recorded with a video camera.

Data analysis was conducted with NVIVO 8 software. It was determined that several teachers who participated in the study followed the current affairs and considered that the use of current events in the social studies course contributed to the achievements, an effective and efficient course, and permanent learning by facilitating the activity of the student in the learning environment.

It was observed that most Social Studies teachers were positive about the inclusion of current events in textbooks and thought that when current events are included in the textbooks, the book was more attractive to the students and helped the student to comprehend the topics better.

It was determined that a large number of Social Studies teachers considered that students would benefit from increasing the rate of current events in the Social Studies textbooks.

It was determined that some of the current information in Social Studies textbooks were outdated, this information was not clear enough, and was not attractive for the student and that the content was not comprehensive.

It was determined that most of the students who participated in the study closely followed the national and international events.

It was determined that the students who participated in the study considered inclusion of current events in the social studies course had a positive effect on the course, and they thought that current events should occupy a larger space in social studies textbooks.

Different findings were obtained with regard to the recommendations to include the current events in the Social Studies course and Social Studies textbooks in a more effective manner. Accordingly, attention should be paid that current events are suitable for the developmental period of the student, for the topics and achievements, and they should include current events that could attract the interest and attention of the students. Furthermore, it was suggested that the hours of social studies courses should be increased.

Keywords: Social studies, current events, teacher views, student views.

İÇİNDEKİLER

KAPAK SAYFASI.....	I
ONAY SAYFASI.....	II
BEYANNAME	III
ÖNSÖZ.....	IV
ÖZET.....	V
ABSTRACT.....	VIII
İÇİNDEKİLER	XI
TABLolar LİSTESİ.....	XV
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XVI
EKLER LİSTESİ	XVIII
BİRİNCİ BÖLÜM	1
I. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	5
1.2. Araştırmanın Önemi	5
1.3. Araştırmanın Problemi.....	7
1.4. Alt Problemler.....	7
1.4.1. Öğretmen Görüşlerine ilişkin alt problemler	7
1.4.2. Öğrenci Görüşlerine ilişkin alt problemler	8
1.5. Araştırmanın Sayıltıları.....	8
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	9
1.7. Tanımlar.....	10
1.8. Kısaltmalar.....	10
İKİNCİ BÖLÜM.....	12
II. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	12
2.1. Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler Eğitimi.....	12
2.1.1. Sosyal Bilgilerin Dünyadaki Tarihi Gelişimi	13
2.1.2. Sosyal Bilgilerin Türk Tarihindeki Gelişimi	16
2.1.3. 2005 Programında Sosyal Bilgiler Dersinin Yeri	20
2.1.4. 2005 Programında Sosyal Bilgiler Dersinin Vizyonu	21

2.1.5. Sosyal Bilgiler Programının Temel Yaklaşımları ve 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Programının Yapısı	21
2.2. Güncel Olay	23
2.2.1. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Yeri ve Önemi.....	24
2.2.2. Güncel Olayların Öğretiminde Öğretmenin ve Öğrencinin Rolü	27
2.2.3. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımı	30
2.2.4. Güncel Olayların Öğretiminde Kullanılabilecek Eğitim-Öğretim Materyalleri ...	32
2.2.5. Güncel Olayların Öğretiminde Kullanılabilecek Öğretim-Yöntem Teknikleri	33
2.3. İlgili Araştırmalar	34
2.3.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	34
2.3.2. Yurt Dışında Yapılmış Çalışmalar.....	38
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	40
III. YÖNTEM.....	40
3.1. Araştırmanın Modeli.....	40
3.2. Çalışma Grubu	41
3.3. Araştırmaya Katılan Öğretmenler ve Öğrenciler (Çalışma Grubu).....	42
3.4. Okulların Özellikleri	44
3.4.1. Gazi Ortaokulu.....	44
3.4.2. Mustafa Kemal Ortaokulu	44
3.4.3. Yıldızbağları Ortaokulu	45
3.4.4. Dumlupınar Ortaokulu	45
3.4.5. Tevfik Yaramanoğlu Ortaokulu.....	45
3.4.6. Cumhuriyet Ortaokulu	46
3.4.7. Elazığ Ortaokulu	46
3.4.8. Esra-Zafer-Eşref Yıldırım Ortaokulu.....	47
3.4.9. Kaya Karakaya Ortaokulu	47
3.4.10. İstiklal Ortaokulu	47
3.5. Veri Toplama Süreci.....	48
3.5.1. Veri Toplama Araçları	48
3.6. Araştırma Sürecinde Uygulanan İşlemler.....	51
3.7. Verilerin Analizi	51

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	53
IV. BULGULAR ve YORUM	53
4.1. Öğretmen Görüşlerinin Çözümlemesi	53
4.1.1. Ülke ve dünya gündemini takip etmeye ilişkin bulgular	55
4.1.2. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara bir ders saatinde ayrılan süreye ilişkin bulgular	57
4.1.3. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin konuları işlerken güncel olaylar ile ilgili dikkat ettikleri hususlar.....	59
4.1.4. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylarla ilgili yaptığı çalışmalara ilişkin bulgular	63
4.1.5. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların işlenmesi sırasında ortaya çıkan sorunlara ilişkin bulgular	66
4.1.6. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kazanımlara yansımalarına ilişkin bulgular.....	71
4.1.7. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kalıcı öğrenmeye etkilerine ilişkin bulgular	75
4.1.8. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin etkilerine ilişkin bulgular	79
4.1.9. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların oranına ilişkin bulgular	85
4.1.10. Sosyal Bilgiler ders kitaplarından yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlarda görülen hatalara ilişkin bulgular	89
4.1.11. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel konulara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesinin etkilerine ilişkin bulgular	92
4.2. Öğrenci Görüşlerinin Çözümlemesi	95
4.2.1. 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ülke ve dünya gündeminin takip edilmesine ilişkin elde edilen bulgular.....	98
4.2.2. Türkiye gündemindeki önemli olaylara ilişkin elde edilen bulgular	101
4.2.3. Sosyal Bilgiler dersinde hangi tür güncel konulara yer verilmesine ilişkin elde edilen bulgular	106
4.2.4. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin etkilerine ilişkin bulgular	110

4.2.5. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesine ilişkin bulgular	114
4.2.6. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara daha fazla yer verilmesine ilişkin elde edilen bulgular.....	120
4.2.7. Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesine ilişkin bulgular	125
4.2.8. Öğrencilerin ilgisini çeken haber türlerine ilişkin bulgular	131
4.2.9. Güncel konularla ilgili sınıf ortamında ve sınıf ortamı dışında yapılan faaliyetlere ilişkin bulgular	136
4.2.10. Dünya gündemindeki önemli olaylara ilişkin bulgular.....	141
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	146
V. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	146
5.1. Sonuçlar	146
5.2. Öneriler	150
KAYNAKLAR	152
EKLER	158
ÖZ GEÇMİŞ	166

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Üniteleri ve Bu Üniteler Doğrultusunda Doğrudan Verilecek Değerler.....	23
Tablo 2. 6.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Üniteleri, Öğrenme Alanları ve Becerileri	23
Tablo 3. 6.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Üniteleri Güncel Olay Dağılımı	31
Tablo 4. Araştırmaya Katılan Okullar ve Öğretmen Sayıları	42
Tablo 5. Araştırmaya Katılan Okullar ve Öğrenci Sayıları.....	43
Tablo 6. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı	43

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Güncel Olaylara İlişkin Model	54
Şekil 2. Ülke ve Dünya Gündemini Takip Etmeye İlişkin Model.....	55
Şekil 3. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylara Bir Ders Saatinde Ayrılan Süreye İlişkin Model.....	57
Şekil 4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Konuları İşlerken Güncel Olaylar İle İlgili Dikkat Ettikleri Hususlara İlişkin Model.....	60
Şekil 5. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Güncel Olaylarla İlgili Yaptığı Çalışmalara İlişkin Model.....	63
Şekil 6. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların İşlenmesi Sırasında Ortaya Çıkan Sorunlara İlişkin Model	67
Şekil 7. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylara Yer Verilmesinin Kazanımlara Yer Verilmesinin Yansımalarına İlişkin Model	72
Şekil 8. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylara Yer Verilmesinin Kalıcı Öğrenmeye Etkilerine İlişkin Model	76
Şekil 9. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylara Yer Verilmesinin Etkilerine İlişkin Model.....	80
Şekil 10. Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Güncel Olaylara İlişkin Yazılı ve Görsel Dokümanların Oranına İlişkin Model.....	85
Şekil 11. Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Güncel Olaylara İlişkin Yazılı ve Görsel Dokümanlarda Görülen Hatalara İlişkin Model	90
Şekil 12. Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Güncel Konulara İlişkin Yazılı ve Görsel Dokümanlara Yer Verilmesinin Etkilerine İlişkin Model.....	93
Şekil 13. Güncel Olaylara İlişkin Model	97
Şekil 14. 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Ülke ve Dünya Gündemini Takip Etmeye İlişkin Model	99
Şekil 15. 6. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye Gündemindeki Önemli Olaylara İlişkin Model	102
Şekil 16. Sosyal Bilgiler Dersinde Hangi Tür Güncel Konulara Daha Fazla Yer Verilmesine İlişkin Model.....	107

Şekil 17. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylara Yer Verilmesinin Etkilerine İlişkin Model	111
Şekil 18. Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Ülke ve Dünya Gündemine İlişkin Yazılı ve Görsel Dokümanlara Yer Verilmesinin Etkilerine İlişkin Model	116
Şekil 19. Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Güncel Olaylara İlişkin Yazılı ve Görsel Dokümanlara Daha Fazla Yer Verilmesine İlişkin Model	121
Şekil 20. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylara Daha Fazla Yer Verilmesine İlişkin Model	126
Şekil 21. Öğrencilerin İlgisini Çeken Haber Türlerine İlişkin Model	132
Şekil 22. Güncel Konularla İlgili Sınıf Ortamında ve Sınıf Ortamı Dışında Yapılan Faaliyetlere İlişkin Model	137
Şekil 23. Dünya Gündemindeki Önemli Olaylara İlişkin Model	142

EKLER LİSTESİ

EK 1: Milli Eğitim İzin Belgesi	158
EK 2: Öğrenci Görüşme Formu	163
EK 3: Öğretmen Görüşme Formu	164
EK 4: Orijinallik Raporu	165

BİRİNCİ BÖLÜM

I. GİRİŞ

“Eğitim adına yapılabilecek en iyi şey; gençlerde öğrenme hevesini ve sevgisini uyandırmaktır. Öbür türlü kitap yüklü birer eşek yaparız onları. Dayak yoluyla onlara bilim dolu bir çanta taşıttırılıyor. Oysa bilim saklandığı yerden çıkartılmalı, yaşantımızın her anına yoldaş edilmelidir.”

Montaigne

Eğitimin çok değişik ve farklı tanımları yapılmakla birlikte genel tanımıyla eğitim; kültürel değerlerin bireye kazandırılma sürecidir (Sönmez, 2010, s. 5). Öğrenme ise; bireyin herhangi bir şeyle etkileşimi sonucunda, davranışlarında meydana gelen belirli düzeydeki değişimler olarak ifade edilebilir. İnsanlarda öğrenmeyi sağlamak için düzenlenen faaliyetlerin hepsine “öğretme” denir (Gedik, 2010, s. 1).

Eğitimin en genel amaçlarından biri bireyi toplum için faydalı hale getirmektir bu da ancak nitelikli bir eğitim-öğretim ile olabilir (Küçükahmet, 2001, akt. Gedik, 2008, s.2). Eğitim süreciyle kişi gelişir, farklılaşır, gerekli bilgi ve beceriye kavuşur(Fidan ve Erden, 1998, akt. Gedik,2008, s.2).

Öğretmenlerin kalıcı izler bırakabilmesi için öğrenme sürecinde yer alan bireyin birçok duyu organı öğrenme çabası içine katması gerekmektedir. Birçok duyu organının öğrenme çabası içine girdiği zaman öğrenmeler daha kalıcı ve etkili olabilmektedir. Kişi; gördüğü, işittiği, yaşadığı ve ya tanık olduğu olayları daha iyi anlayabilmekte daha kalıcı bir şekilde öğrenilebilmektedir. Bu bakımdan güncel olayların eğitim-öğretim ortamında kullanılması faydalı olacaktır.

Asıl öğretim, gerçekleri, gerçek yaşama problemlerini, çocuğun ihtiyaçlarını ve içinde yaşadığı çevredeki hayatın kendisini ele alan ve bu konular üzerinde derinleşen öğretimdir. Ahlaki davranışlar, doğruluk, toplum duygusu, mesuliyet hissi, iş sevinci, düşünme ve hüküm verme kabiliyeti, kendi kendine yapma ve üretme, iç hürriyeti toplumun vatandaşlarından beklediği başarılarıdır (Durlu, 1956, s. 53).

İlköğretim, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini dikkate alarak onları yaşama ve üst öğrenime hazırlama açısından ulusal eğitim sistem içerisinde önemli bir yere sahip bir eğitim-öğretim kurumudur (Gültekin, 1992, s. 2). İlköğretim kurumlarında bireylere yaşamları boyunca gerekli olacak olan bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırılarak bireyin yaşadığı toplumun bir üyesi olduğunu öğrenmesi sağlanır. İlköğretimde kazandırılan bu temel bilgi, beceri, tutum ve değerlerin büyük bir bölümü ise bu eğitim basamağında önemli bir yeri olan “Sosyal Bilgiler Dersi” aracılığı ile öğrencilere kazandırılmaktadır (Akdağ, Oğuz, Tatar ve Şubaşı, 2014, s. 50-51).

Sosyal Bilgiler dersi; bireyin içinde yaşadığı fiziksel ve üyesi olduğu toplumsal çevreyle olan ilişkisini, bilgi, beceri, değer ve toplum boyutlarıyla geçmiş, şimdi ve gelecek bağlamında, bir zaman ekseninde irdeleyen bir programdır. Üretilen bilginin, kazanılan becerinin, değerlerin ve tutumların geçmişte nasıl olduğunun, hangi tür değişimlerle bugüne ulaştığının ve gelecekte nasıl olabileceğinin kestirilmesini esas alan bir derstir (Akdağ, Oğuz ve diğerleri, 2014, s. 51). Öğrenciler geçmişteki hayat şekillerinin bugüne yansımalarını öğrenirler. Geçmiş anılamının ve gelecek hakkında kestirimde bulunmanın en iyi yolu güncel konuları oluşturan şimdiki zamanı anlamakla mümkündür. Smith (2003), güncel olayların çocukların algılama şekillerini etkileyerek daha iyi bir yaşam sürmelerine olanak tanıdığını ifade etmiştir (Smith, 2003. akt. Akdağ, Oğuz ve diğerleri, 2014, s. 51)

Güncel olaylarla desteklenen Sosyal Bilgiler dersinde, öğrenciler, mevcut durumları geçmiş yaşantılarla kıyaslayarak geleceğe yönelik kestirimlerde bulunarak, eleştirel ve sorgulayıcı bir bakış açısını geliştirmiş olurlar. Güncel olaylar vasıtasıyla öğrenciler; gazete ve dergi okuma, televizyon haberlerini takip etme, radyo dinleme, interneti kullanma gibi basılı, yazılı ve görsel iletişim kaynaklarından daha fazla yararlanmaya başlarlar. Bu tür becerileri kazanan bireyler çevrelerine ve insanlara daha duyarlı bireyler olarak yetişirler. Sadece bu basılı, yazılı ve görsel iletişim yollarını takip etmekle kalmayıp aynı zamanda bu kaynaklardan elde ettiği bilgileri de daha dikkatli bir şekilde okuyacak, doğru bilgi ile yanlış bilgiyi ayırt edebilecektir. Böylece birey, kendisine, yaşadığı topluma ve parçası olduğu insanlığa faydalı birer fert haline gelir.

Güncel sözcüğü; günün konusu olan, şimdiki, bugünkü (haber, olay vb.) olarak tanımlanabilir (Türkçe Sözlük, 2009, s. 811). Güncel olaylar, bireyin yakın çevresinde,

yaşadığı ülkede ve dünyada meydana gelen, birey, toplum ve insanlık için önemli etkileri olan yeni olaylardır. Gazete, dergi, televizyon, internet ve radyo gibi kitle iletişim araçları aracılığıyla insanlara duyurulan haberler güncel olaylardır (Gedik, 2008, s.117).

Bir olayı güncel olay olarak nitelendirebilmek için o olayın yeni meydana gelmiş olması ya da etkilerinin halen devam ediyor olması gerekir. Unutulmuş, etkisini kaybetmiş olaylar güncel olaylar kapsamında değerlendirilemez. Güncel olaylar daha çok şimdi de veya yakın bir zamanda meydana gelmiş olayları kapsamakla birlikte yakın tarihimizde meydana gelmiş ancak sonuçları itibariyle hala insanları etkilemeye devam eden olayları da kapsar (Gedik, 2008, s.117). Yakın bir tarihte meydana gelmiş olmakla beraber halen insanlar üzerinde etkisini sürdüren büyük doğal afetleri bu duruma örnek gösterilebilir.

Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarına bakıldığında, Türk Milletinin bütün fertleri *“Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek”* olduğu görülmektedir (MEB, 2005). Bu kazanımların bireye kazandırılmasında en büyük sorumluluk Sosyal Bilgiler dersine düşmektedir.

Demokrasiyle vatandaşlık bilinci arasında sıkı bir ilişki vardır (Akbaşlı, 2009, s. 48). Etkili vatandaşlık bilincine sahip bireylerin devletin temel ilkelerine bağlı olması ve vatandaşlık hak ve görevinin bilinciyle hareket etmesi gerekir (Akbaş, 2008, akt. Kara, Topkaya, Şimşek, 2012, s. 150). Sosyal Bilgiler dersinin önemli amaçlarından biri de bireyi etkili vatandaş olarak yetiştirmektir. Bu kazanımı gerçekleştirmenin etkili yollarından biri de eğitim-öğretim ortamında güncel olaylardan yararlanmaktır.

Sosyal Bilgiler dersi geçmiş ve günümüz ile ilgilenerken çocukları günümüz toplumunun sorunlarından haberdar olmalarını sağladığı için güncel olayların eğitim-öğretim ortamında kullanımı büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda güncel olayların ders kitapları dışında, Sosyal Bilgiler dersinde gündemi aktaran önemli bir araç-gereç

görevi gördüğünü düşünülürse, öğretim sürecinin böylesi güçlü bir kaynakla zenginleştirilmesi gerektiğini söylemek yanlış olmaz.

Günlük olaylara, öğretim sırasında sık sık başvurmak, öğretimin kalıcılığını sağlayarak, eğitim-öğretim ortamının zenginleşmesine katkı sağlar. Böylece öğrenci okulda öğrendiği bilgileri günlük yaşamda da kullanır (Arın ve Deveci, 2008, s.171). Bu sayede kişi, çevresine daha iyi uyum sağlayan, çevresinde olup bitene karşı daha duyarlı bireyler haline gelir. Bu nedenle, günlük olayların eğitim-öğretim ortamında sıklıkla kullanılmasının faydalı olacağı söylenebilir.

En genel anlamda etkili öğrenme, öğrenenin, eski bilgi ve deneyimlerinin üstüne yeni fikirleri inşa ettiği etkin bir süreç olarak tanımlanabilir (Başaran, 2004, s.8). Etkin öğrenme sonucunda edinilen bilgilerin daha kalıcı olduğu birçok araştırmada ortaya konulmuştur. Çocuğun etkin öğrenmeler gerçekleştirmesi, etkin olarak öğrenme-öğretme ortamına katılmasıyla olur.

Klasik öğrenmede bilgi, hareketsiz, iletilebilir ve özdevinimlidir. Öğrenenler ise pasif ve bilgiyi almak için bekleyen boş bir fiçıya benzetilir (Reeves ve Reeves, 1997, akt, Başaran, 2004, s. 8). Etkili öğrenme ise bilgi öğretenden öğrenene aktarılmayıp öğrenenler tarafından aktif bir biçimde kendileri tarafından inşa edilir (Başaran, 2004, s. 8).

Çocuğun hayatı anlaması, karşılaştığı sorunları çözebilmesi ve elde ettiği bilgi, beceri ve duyuları benzer olgu ve olayların çözümünde kullanabilmesi, yeni bilgiyi transfer edebilmesi için toplumsal olgu ve olaylar bir bütünlük içinde ele alınmalıdır. Öğrencinin olguyu anlayabilmesi, ilişkileri öğrenebilmesi için, öğrenme-öğretme ortamında çocuğa sunulacak olgular gerçek yaşamdan ve yakın çevreden olmalıdır (Gedik, 2008, s.3).

Öğrencilerin yakın çevreden ve ortamdan edildikleri bilgiler şüphesiz daha kalıcı ve etkili bir öğrenme sağlar. Eğitimin önemli amaçlarından bir tanesi de öğrenilen bilginin kalıcılığını sağlamak ve günlük hayatta öğrencinin o bilgileri kullanmasına yardımcı olmaktır. Kişi somut deneyimler sonucu elde ettiği bilgileri yaşamda daha çok kullanır. Bundan dolayı eğitim-öğretim ortamının vazgeçilmez unsurlarından biri de hiç şüphesiz güncel olaylardır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı ortaokul 6. Sınıf öğrencilerinin ve 6. sınıflarında görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanılmasına yönelik görüşlerini belirlemeye çalışmaktır. Bu temel amaçlar doğrultusunda ortaokul 6 Sınıf Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olayların öğretimini gerçekleştirme durumları, güncel olayları derse getirirken hangi kaynaklardan yararlandıkları, kaynak seçiminde dikkat ettikleri hususlar, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların öğretimine ayırdıkları zaman, güncel olayların öğretiminde kullandıkları yöntemler ve teknikler, güncel olayların öğretiminde yaşanan sorunlar ve sorunların çözümüne yönelik önerileri öğretmenlerin kendi görüşlerine dayalı olarak ortaya çıkartılması amaçlanmaktadır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Eğitim-öğretimin en temel amaçlarından biri istenilen bilginin bireylere kazandırılması ve kazandırılan bu bilgilerin bireyler tarafından yaşama aktarılmasıdır. Eğitim, dünyayı değiştiren en önemli güçtür. Bu güce ulaşmanın yolu ise düşünen, anlayan, araştıran, sorgulayan ve sorun çözen bireyler yetiştirmektir. Şartlanmış, davranışçı, taklitçi ve ezberci zihinler üreten eğitim sistemleri, çağdaş gelişmeler karşısında yetersiz kalmaktadır. Bu durum eğitim yaklaşım ve uygulamalarını güncellemeyi gerektirmektedir (Güneş, 2014, s. 1).

Eğitim-öğretim faaliyetleri bireyi, kendisine, ülkesine ve üyesi olduğu insanlığa faydalı birer bireyler olarak yetiştirmek ister. Bu kazanımları sağlamak içinde birçok bilim dalından yararlanır. Yararlandığı bilim dalları arasında; *tarih, coğrafya, anayasa, ekonomi, hukuk, antropoloji, siyaset bilimi, arkeoloji, sosyoloji, psikoloji, felsefe, sosyal psikoloji* gibi birçok bilim dalı vardır.

Sosyal Bilgiler, sosyal bilimler alanında akademik ortamda üretilen bilimsel bilgiyi kullanmakta ve bu bilgiyi öğrencilere sunmaktadır. Sosyal Bilgiler aracılığıyla bilgi sunulurken, öğrencilerin yaş kuşağı, ilgi ve gereksinimleri ile hazır bulunuşluk düzeyi göz önünde bulundurulmaya çalışılmaktadır. Bu çerçevede Sosyal Bilgiler

dersini, sosyal bilimlerin pedagojik ilkeler çerçevesinde özel bir kitle olan öğrenciler için basitleştirilmiş olarak tanımlayabiliriz. (Kabapınar, 2012, s. 2).

Genel olarak Sosyal Bilgiler dersi; bireyi küçük yaşlardan itibaren hak ve sorumluluklarını bilen, kendisine, çevresine, ülkesine faydalı birer yurttaş olarak yetişmesini sağlamak kazanımlarını gerçekleştirmeyi amaçlar (Sözer, 1998, s.18).

Bu kazanımlarını gerçekleştirmek için Sosyal Bilgiler dersi çağdaş eğitim-öğretim yaklaşımlarından yararlanmaktadır. Çağdaş eğitim-öğretim yaklaşımları okul hayatının bir benzeri değil hayatın kendisi olması gerektiğini öngörür. Birey yaparak yaşayarak öğrendiği bilgileri daha iyi öğrenir.

Sosyal Bilgiler dersinde etkili ve kalıcı öğrenmeyi sağlamak, dersin kazanımlarını gerçekleştirmek için Sosyal Bilgiler dersinin kullandığı önemli yöntemlerden biri de güncel olaylardan yararlanmaktır. Sosyal Bilgiler dersinin içeriği dolayısıyla, diğer derslere göre daha çok güncel olaylarla iç içedir. Hayatın içinden birçok konu sosyal bilgiler dersi aracılığıyla bireye aktarılır.

Sosyal Bilgiler dersinde güncel konulardan yararlanılması değişen yeni eğitim-öğretim anlayışıyla daha da önem kazanmıştır. Bundan dolayı gerek ders kitaplarındaki güncel olayların ağırlığı gerekse derste güncel konulara yer verilmesi daha da önemli hale gelmiştir.

Güncel olayların Sosyal Bilgiler dersinin öğretiminde kullanılması ile ilgili yapılan çalışmalarda göstermiştir ki, güncel olaylarla desteklenen ders daha verimli geçmekte ve etkili öğrenmeyi sağlamaktadır. Öğrenci, teorik bilgiden ziyade somut olaylarla dersi daha kolay öğrenmektedir. Sadece öğrenmede kalıcılığı sağlamayıp birçok kazanımın sağlanmasında da önemli katkı sağlamaktadır. Ülkemizde ise bu alandaki çalışmalar yeterli olmayıp bu konuyla ilgili çalışma yapan araştırmacılar bu konuya daha çok eğilmesi gerektiği konusunda hem fikirdirler.

Bu çalışmayla Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanılmasının öğretmen ve öğrenci görüşleri alınarak bir değerlendirme yapılmak istenmektedir. Böylece konuyla alakalı hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin görüşleri alınarak bu konunun avantajlı ve dezavantajlı yönleri ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır. Ayrıca konuyla ilgili yapılan çalışmaların sınırlı olması, konuyla ilgili daha fazla araştırma yapılmasının gerekmesi bu araştırmayı önemli kılan bir diğer sebeptir.

1.3. Araştırmanın Problemi

Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ve Sosyal Bilgiler öğrencilerinin gündemi takip etme durumları, eğitim-öğretim ortamında güncel olaylardan yararlanmaya yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleriyle kalıcı öğrenmeye etkisi nedir?

1.4. Alt Problemler

1.4.1. Öğretmen Görüşlerine ilişkin alt problemler

- a. Ülke ve dünya gündemini takip etmeye ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
- b. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel konulara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesinin etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
- c. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin avantajları ve dezavantajlarına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
- d. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylarla ilgili yaptığı çalışmalara ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
- e. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylarla ilişkin yazılı ve görsel dokümanların oranına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
- f. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlarda görülen hatalara ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
- g. Sosyal Bilgiler öğretmenlerin konuları işlerken güncel olaylar ile ilgili dikkat ettikleri hususlara ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
- h. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kalıcı öğrenmeye etkisine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
- i. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kazanımlara yansımalarına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
- j. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara bir ders saatinde ayrılan süreye ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
- k. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların işlenmesi sırasında ortaya çıkan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

1.4.2. Öğrenci Görüşlerine ilişkin alt problemler

- a. Ülke ve dünya gündemini takip etmeye ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
- b. Türkiye gündemindeki önemli olaylara ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
- c. Dünya gündemindeki önemli olaylara ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
- d. Öğrencilerin ilgisini çeken haber türlerine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
- e. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin etkilerine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
- f. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesinin etkilerine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
- g. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara daha fazla yer verilmesine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
- h. Güncel konularla ilgili sınıf ortamında ve sınıf ortamı dışında yapılan faaliyetlere ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
- i. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
- j. Sosyal Bilgiler dersinde hangi tür güncel konulara daha fazla yer verilmesine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?

1.5. Araştırmanın Sayıtları

1. Araştırmaya katılan 6. sınıf öğrencilerinin ve Sosyal Bilgiler öğrencilerinin görüşme formuna verdikleri cevapların samimi düşünce ve duyguları olduğu varsayılmıştır.
2. Öğrencilerin ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin araştırma sorularına verdikleri cevapların kendi görüşlerini yansıttıkları varsayılmıştır.
3. Araştırmada kullanılacak olan veri toplama araçlarının, araştırmanın amacına ve konusuna uygun olduğu varsayılmıştır.
4. Araştırmada sonuca etki edebilecek kontrol altına alınamayan değişkenlerin anlamlı düzeyde olmayacağı varsayılmıştır.

5. Araştırmada kullanılacak olan ölçme araçlarına öğrencilerin bilinçli bir şekilde cevap vereceği varsayılmıştır.
6. Araştırmaya katılan öğrencilerin Sosyal Bilgiler derslerini istekli bir şekilde takip edecekleri varsayılmıştır.
7. Ölçme araçları yoluyla elde edilen sonuçların gerçeği yansıtacağı varsayılmıştır.
8. Araştırma için seçilen örneklemin evreni temsil edeceği varsayılmıştır.
9. Araştırma için alan yazından elde edilen bilgilerin çalışmanın geçerliliği açısından nesnel ve yeterli olduğu varsayılmıştır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmada;

1. Araştırma örneklemini Elazığ il sınırları içinde yer alan beş eğitim bölgesinden seçilen (Harput Eğitim Bölgesi, Karşıyaka Eğitim Bölgesi, Bahçelievler Eğitim Bölgesi, Fırat Eğitim Bölgesi ve Hazar Eğitim Bölgesi) 10 ortaokulda okuyan toplam 100 öğrenci ve yine bu okulda görev yapan 32 Sosyal Bilgiler öğretmeniyle sınırlıdır.
2. Araştırma ortaokul 6. sınıf öğrencileri ve Sosyal Bilgiler dersi öğretmenleriyle sınırlıdır.
3. Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılındaki ortaokul öğrencileri ve Sosyal Bilgiler öğretmenleriyle sınırlıdır.
4. Araştırma ortaokul 6. sınıf öğrencileri ve öğretmen görüşleriyle sınırlıdır.
5. Araştırma, ortaokul 6. sınıf öğrencilerine ve bu okulda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerine uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme ve görüşme formuyla sınırlıdır.
6. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ölçme araçlarının ölçme gücü ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Sosyal Bilimler: Sosyoloji, antropoloji, tarih, siyasal bilgiler, coğrafya, ekonomi gibi bilim alanlarını kapsayan bir bilgi kategorisidir (Varış'tan akt. Bahar, Özkaya ve Birol, 2011, s. 2).

Sosyal Bilgiler: Bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimler ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziksel çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir programdır (MEB 2005).

Güncel: Güncel sözcüğü; günün konusu olan, şimdiki, bugünkü (haber, olay vb.) olarak tanımlanabilir (Türkçe Sözlük, 2009, s. 811).

Güncel Olay: Bireyin yakın çevresinde, yaşadığı ülkede ve dünyada meydana gelen, birey, toplum ve insanlık için önemli etkileri olan yeni olaylardır (Gedik, 2008, s.117).

1.8. Kısaltmalar

Akt	: Aktaran
C	:Cumhuriyet Ortaokulu
D	:Dumlupınar Ortaokulu
Elz	:Elazığ Ortaokulu
Es	:Esra-Zafer-Eşref Yıldırım Ortaokulu
G	:Gazi Ortaokulu
İ	:İstiklal Ortaokulu
Ka	: Kaya Kararkaya Ortaokulu
M	:Mustafa Kemal Ortaokulu
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
Ö	: Öğrenci
Öğr	: Öğretmen
S	: Sayfa Numarası

T :Tevfik Yaramanoğlu Ortaokulu

Y : Yıldızbağları Ortaokulu

İKİNCİ BÖLÜM

II. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde Sosyal Bilgiler dersinin tarihsel süreçte gelişimi, ülkemizde ve dünyada gelişimi, Sosyal Bilgiler programının amaç ve ilkeleri, güncel olaylar, güncel olayların Sosyal Bilgiler öğretim programındaki yeri ve önemi ile güncel konuların ortaokul 6. sınıf Sosyal Bilgiler programında yer almasının öğretmen öğrenci görüşleri açısından değerlendirilmesi yapılarak araştırmanın kavramsal çerçevesi çizilmeye çalışılmıştır.

2.1. Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler Eğitimi

İnsanoğlu, yüzyıllar boyunca içinde yaşadığı toplumu anlama çabası içinde olmuştur. Bu anlama çabası insanın doğaya egemen olma isteğini beraberinde getirmiştir. İnsan, bu durumda bilimin gelişmesine ve ilerlemesine neden olmuştur.

Bilim; gerçeğin bir kısmıyla kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bu süreç sonucunda elde edilen sistematik bilgiler olarak ifade edilebilir (Sönmez, 1997, s. 1). Bilimsel süreç sonucunda elde edilen bilgiye de bilimsel bilgi denir.

Bilim dalları, sosyal bilimler ve fen bilimleri olmak üzere iki ana başlık altında toplayabilmek mümkündür. Fen bilimleri; insanların maddesel çevresini denetlemek ve değiştirmek amacıyla geliştirdiği teknolojik bilgileri kapsayan akademik disiplinler grubudur (https://tr.wikipedia.org/wiki/Fen_bilimleri). Sosyal bilimler ise; insan tarafından üretilen gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma sürecine ve süreç sonunda elde edilen sistematik bilgilere denir (Sönmez, 1997, s. 2). Tanımlardan da anlaşılacağı üzere sosyal bilimler daha çok insanın toplumsal yaşamda kültürel anlamda ortaya koyduklarıyla ilgidir.

Toplumların yüzyıllar boyunca elde ettiği bilgiler gelişerek ve ilerleyerek günümüze kadar gelmiştir. Bu bilgi birikimini ülkeler kendi ulusal ve uluslararası

politikalarına uygun olarak yeni nesillere aktarırlar. Bu kültür aktarımı okullarda eğitimle olur.

Eğitim; kültürel değerlerin bireye kazandırılma süreci olarak tanımlanmıştır (Sönmez, 2010, s. 5). Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere ülkeler kültürel değerlerini bireylere eğitim yoluyla aktararak etkili vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlarlar.

Eğitim programları genel anlamıyla incelediğinde, bireye bilginin kazandırılması noktasında; tek disiplinli, çok disiplinli ve disiplinler arası yaklaşımların kullanıldığı görülmektedir. Sosyal Bilgiler programı çok disiplinli, disiplinler arası bir yaklaşıma sahip bir programdır (Doğanay, 2005, akt. Safran, 2011, s.9).

Sosyal Bilgiler, sosyal bilimlerin ürettiği bilgileri etkili vatandaş yetiştirmek amacıyla kullanan bir müfredat programıdır (Dönmez 2003, akt. Safran, 2011, s. 10). Bu tanımdan yola çıkarak: Sosyal Bilgiler programını, sosyal bilimler içerisinde yer alan; tarih, coğrafya, felsefe, hukuk, antropoloji, sosyoloji, psikoloji, ekonomi, edebiyat gibi sosyal bilim içerisinde yer alan bilim dallarını disiplinler arası bir yaklaşımla ele alan program olarak tanımlayabiliriz.

Sosyal Bilgiler kavramı 2005 yılında yenilen programda ise şöyle tanımlanmıştır: “*Sosyal Bilgiler, bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ve ya tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelediği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir*”(MEB, 2005).

2.1.1. Sosyal Bilgilerin Dünyadaki Tarihi Gelişimi

Sosyal Bilgiler eğitimin nerede ve ne zaman başladığı kesin olarak bilinmemekle birlikte, tarihsel süreç içinde çok eskilere dayandığını söylemek yanlış olmaz. Eski çağlardaki eğitim sistemine baktığımızda okullarda okutulan tarih (Çin, İsrail, Roma), coğrafya (Roma), yurttaşlık (İsrail), hukuk (Roma) dersleri, doğrudan sosyal bilimlerle ilgilidir (Sönmez, 2005, akt. Safran, 2011, s. 10).

Orta Çağ'da yaşanan dönem şartlarının etkisiyle dini karakter kazanmıştır. Yakınçağa geldiğimizde Reform ve Rönesans'ın etkisiyle dinin etkisinin azaldığı görülmektedir (Sönmez, 2005, akt. Safran, 2011, s. 10).

Sosyal Bilgiler kapsamına giren tarih, coğrafya ve vatandaşlık gibi derslerin yayın olarak okul programlarında yer alması büyük ölçüde 19.yüzyılda Batı Avrupa ve Kuzey Amerika ülkelerinde gerçekleşmiştir.

On sekizinci yüzyıl sonlarında reformist eğitimciler, meydana gelen yeni gelişmelerden dolayı yeni bir eğitim programı geliştirmeye koyuldular. Bu gelişmelerin önemli nedenlerinden biri de dünyanın çeşitli bölgelerinden göç ederek gelen göçmenlerin Amerikanlaştırılması için gerekli bir ortam sağlanmasıydı. Okul programlarında bulunan tarih dersi güncel olaylar ve sorunlardan kopuk, geçmişle ilgili bilgilerin kronolojik olarak sunulmasını sağlıyordu (Doğanay, 2008, s. 78).

1892 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde toplanan Ulusal Eğitim Konseyi tarafından konu ele alınmış ve “milli toplum anlayışını geliştirmek amacıyla Sosyal Bilgiler dersini oluşturmuştur.” Sosyal Bilgiler dersinin içeriğini tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi oluşturmakta olup toplumun ihtiyaçlarına göre içerik yeniden düzenlenerek günümüze kadar gelmiştir.

Sosyal Bilgilerin kavram olarak kabulü ise 1916'da A.B.D.'de Milli Eğitim Derneği'nin “Orta Dereceli Okulu Teşkilatlandırma Komisyonu Sosyal Bilgiler Komitesi” tarafından gerçekleştirilmiştir (Dönmez, 2007).

Amerika'da 1930'lu ve 1940'lı yıllara gelindiğinde eğitim anlayışında meydana gelen değişikliğin etkisiyle öğretmen merkezli anlayıştan çocuk merkezli anlayışa geçilirken, eğitim alanında da yeniden kurmacılık eğitim yaklaşımını benimseyen eğitim bilimciler Sosyal Bilgilerin gelişmesi yönünde çaba harcamıştır. Ancak bu çabalara rağmen Sosyal Bilgiler dersi tarih ve coğrafya ağırlıklı olarak 1960'lı yıllara kadar okutulmuştur (Safran, 2011, s. 11).

Sosyal Bilgilerin, eğitim programı olarak ilk kez kullanılması Amerika Birleşik Devletleri'nde kullanılmıştır. Amerika'daki bu eğitim programında Amerikan tarihi, insan hakları gibi konular yer verilerek Amerikan vatandaşlığı derslerine önem verilmiştir. Amerika kıtasına diğer kıtalardan yapılan göçler, ABD'de çok kültürlü mozaik bir toplum yapısını ortaya çıkmıştır. Bunların yanında Sanayi İnkılabı beraberinde sosyal, ekonomik ve kültürel birçok problemi de beraberinde getirmiştir.

19. yüzyılda Amerikan liderleri, ABD’de yaşayan topluma bir arada yaşama bilinci aşılamak, kolektif çalışma ve birlikte karar verme bilinci kazandırmak, kısaca “yeni Amerikan toplumunu oluşturmak” için eğitimi bir araç olarak kabul etmişlerdir (Bilgili, 2006, s.26-27).

“Sosyal Bilgiler” kavramının bir terim olarak resmen kullanılması 1916 yılında Milli Eğitim Derneğinin orta dereceli okulu yeniden teşkilatlandırma komisyonunda kabul edilmiştir (Karagözoğlu 1966; akt. Kılıçlıoğlu, 2009, s. 7).

Sosyal Bilgilerin bir ders programı olarak eğitim-öğretim hayatına girmesinde “ilerlemecilik” akımının getirdiği “demokratik toplum için vatandaş yetiştirme” anlayışının etkili olduğu söylenebilir. 1930’lu ve 1940’lı yıllarda ortaya çıkan yeniden kurmacılık ve çocuk merkezli anlayışı benimseyen eğitimciler Sosyal Bilgiler programının gelişmesine katkıda bulunmaya çalışmış ancak bu katkılar yeterli olmamıştır. Sosyal Bilgiler, büyük ölçüde tarih ve coğrafya dersleri olarak uygulanmıştır (Erden tarihsiz; akt, Kılıçlıoğlu, 2009, s. 8).

1980’li yıllara gelindiğinde eğitim alanında yeni görüş ve yaklaşımlar benimsenmiştir. Özellikle Bruner’ in “Buluş Yoluyla Öğrenme” kuramının etkisi Sosyal Bilgiler programında da kendini göstermiştir. Eğitim alanındaki bu gelişmeler” tümdengelim, anlatım yöntemleri yerine tümevarım, araştırma, çocuk merkezli anlayışa dönülmesine neden olmuştur. Yani geleneksel yapı yerini bireyi merkeze alan çağdaş eğitim yöntem tekniklerine bırakmıştır (Safran, 2011, s.11).

1990’lı yıllara geldiğimizde ise NCSS, Sosyal Bilgiler Öğretiminin “Yeni Sosyal Bilgiler” hareketinin görüş ve anlayışlarına yakın amaç, yöntem ve içerikle yapılmasına karar vermiştir. Böylece Sosyal Bilgiler programı, sosyal yapılandırılmacılık yaklaşımına bağlı olarak disiplinler arası, bütünsel, tematik bir yaklaşımla ele alınmaya başlanmıştır (Öztürk, 2007; akt. Kılıçoğlu, 2009, s. 8).

2000’li yıllardan itibaren bazı değişikliklerle günümüze kadar devam etmiştir. Sosyal bilgiler programı halen dünyanın birçok ülkesinde ve Türkiye’de ilköğretimin ikinci basamağında öğrencilere verilen ana derslerden biridir.

2.1.2. Sosyal Bilgilerin Türk Tarihindeki Gelişimi

Tarih boyunca, milletler ve devletler geleceklerini belirlerken eğitim-öğretim faaliyetlerine büyük görevler yüklemiştir. Eğitim-öğretim faaliyetleri bu görevleri çeşitli dersler aracılığıyla yerine getirmiş ve bazı amaçları sağlamayı amaçlamıştır. Amaçları arasında etkin, üretken, hak ve sorumluluklarını bilen, karşılaştığı sorunlara çözüm üretebilen aktif insan tipleri ve iyi vatandaşlar yetiştirmek ideali bulunmaktadır. Bu idealleri gerçekleştirmek için birçok dersten yararlanmıştır. Sosyal bilgiler bu derslerden biridir (Akpınar ve Kaymakçı, 2012, s. 606).

Türk eğitim tarihinde Sosyal Bilgiler eğitiminin köklü bir yeri olduğu söylenebilir. Ülkemizde Sosyal Bilgiler eğitiminin temellerinin İslamiyet öncesine kadar dayandığı birçok eğitimcinin ortak kanaatidir (Akyüz, 1993, s. 127-143; Sönmez, 1997, s.8; Kılıçoğlu, 2009, s. 8; Safran, 2011, s.11).

İslamiyet Öncesi Türk Tarihine baktığımızda, Türklerin toplumsal yaşamla ilgili birtakım bilgi ve kurallarla gelenek-göreneklerle çocuklarını yetiştirdikleri ve toplumsal yaşama uyumlu fertler haline getirdikleri görülmüştür (Kılıçlıoğlu, 2009, s. 8).

Eski Türklerin Müslüman olmadan önceki dönemde eğitimlerinin temel özelliklerine bakıldığında dikkat çeken bazı özellikleri şunlardır: Eğitim anlayışlarının ve uygulamalarının yaşam biçimlerinin etkisiyle şekillendiği, çocukların ve gençlerin toplumsallaştırılıp eğitilmesinde toplumun töresinin önemli rol aldığı ve alp insan tipi yetiştirmenin önemli olması dikkat çeken unsurlardır (Akyüz, 2010, s.5).

Türk Tarihinde bilinen en eski yazılı kaynaklardan biri olan, II. Gök Türk Devletine ait “Orhun Yazıtlarında” içerik bakımından incelendiğinde tarihi, sosyolojik ve kültürel bilgi ve mesajlarla dolu olduğu görülmektedir (Çetin, 2003, s.163). Bu yazıtın içeriğinde hükümdarın vatandaşlarına ve vatandaşların hükümdarına olan hak ve sorumluluklarından bahsetmiştir. Sosyal Bilgiler programının amaçlarından biri olan “hak ve sorumluluklarını bilen etkili vatandaşlar yetiştirme” kazanımı bu kitabede de vardır.

İslamiyet’in kabulüyle birlikte Türk toplum yapısında bazı değişiklikler olmuştur. Toplumdaki bu değişiklikler eğitim anlayışına da yansımış, eğitim aracılığıyla Türk-İslam inancına uygun birey yetiştirilmeye başlanmıştır.

İslamiyet'in kabulüyle beraber, eğitimde İslam dininin etkisi ön plana çıkmış, dini konuların bireye kazandırılması istenmiştir (Kılıçoğlu, 2009, s.8). Dini esasların yanı sıra Türk gelenek ve görenekleri de bireyin yetiştirilip toplumsallaşmasında etkin olmaya devam etmiştir (Sönmez, 2005, s. 459). Bu dönemde medrese olarak ifade edilen ve günümüzün üniversite düzeyinde olan eğitim kurumlarında; tarih, coğrafya, matematik, felsefe, tıp gibi pozitif bilimlerin yanı sıra tefsir, fıkıh, kelim gibi dini bilimlere yönelik dersler verilmiştir (Sönmez, 1997, s. 8).

Türk-İslam tarihinde önemli yeri olan birçok düşünür sosyal bilgiler eğitimine önemli katkılar sunmuşlardır. İbn-i Sina, Farabi, Kaşgarlı Mahmut, Yusuf Has Hacı bunlardan bazılarıdır (Bilgili, 2006, s.7).

Büyük Selçuklu ve Beylikler Dönemi'nde eğitim-öğretim hayatında İslam inancının etkisinin görüldüğü dersler olmakla birlikte yine Türk örf ve adetleri de eğitim-öğretim hayatında etkisini göstermektedir. Özellikle Büyük Selçuklu Devleti'nde Gazali'nin etkisi görülmektedir.

Selçuklularda eğitim-öğretim kurumları olan medreselerin yanı sıra Ahi Teşkilatı da önemli eğitim kurumları arasındadır. Ahilik; küçük esnaf, usta, kalfa ve çırakları içine alan, onların kaynaşmalarını, işlerini dürüst ve özenle yapmalarını sağlayıp eğiten lonca teşkilatıdır (Akyüz, 2010, s. 52). Ahilik Teşkilatı'nın amaçları arasında yer alan: *"Namuslu olmak, zina ve iftiradan uzak durmak, yalan söylememek"* gibi amaçlar aynı zamanda Sosyal Bilgiler eğitiminin de amaçları arasındadır.

Osmanlı Dönemi'nde de diğer Müslüman Türk kültürlerinde olduğu gibi toplumsal değerlerin yanında dini değerler de öğretilmekteydi. Tanzimat Dönemine kadar pozitif bilimlerden oluşan derslerin yanı sıra dini derslerde öğrencilere verilmiştir (Akyüz, 2010, s. 52).

Tanzimat Dönemi'nde 1869 tarihinde kabul edilen Maarifi Umumiye Nizamnamesi'nde (Kamu Eğitim Tüzüğü) erkek rüştiyelerinin programlarına Tarih-i Umumi, Tarih-i Osmani ve Coğrafya; kız rüştiyelerinin programlarına, Muhtasar Tarih ve Coğrafya; İdadilerin programında Coğrafya, Tarih-i Umumi; öğrenim süresi olan sıbyan mekteplerinin programında ise Tarih-i Osmani, Muhtasar Coğrafya, Darülfünun ders programında da yine İlmi Tarih, tarih-i ulûm-i tabiye derslerinin yanı sıra hukuk dersleri de verilmiştir (Akyüz, 2010, s. 157-169).

Ayrıca yine 1869 tarihinde kabul edilen Maarifi Umumiye Nizamnamesiyle (Kamu Eğitim Tüzüğü) sosyal bilgiler kapsamında gösterilen derslerin tüm sıbyan mekteplerinde ve iptidailerde (günümüzdeki anlamıyla ilköğretim okullarında) okutulması kararlaştırılmıştır (Polat, 2012, s. 7).

II. Abdülhamit zamanında Sosyal Bilgiler programını içinde bulunan tarih ve coğrafya dersleri ilk kez Maarif Nezareti'ne bağlı bulunan, usûl-i cedide uygun eğitim-öğretim faaliyetleri yapan ve birer ilköğretim kurumu olan idadilerin programında yer almıştır (Safran, 2011, s. 12).

Bunların yanı sıra II. Meşrutiyet Dönemi'nde (1908) Osmanlı Devleti'nde yaşanan olaylar sonucunda ülkede sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel alanda birçok gelişme yaşanmıştır. Bu gelişmeler sonucunda Osmanlı Devleti artan toprak kayıplarını ve devletin içine düştüğü kötü durum sonucunda devletine bağlı yurttaş kimliği oluşturma maksadıyla idadilerde Malumat-ı Medeniye ve Ahlakiye ile İktisadiye gibi dersler de okutulmaya başlanmıştır. Böylece Osmanlı eğitim sisteminde Sosyal Bilgilerin kapsamı genişlemiş, tarih ve coğrafyanın dışında, içeriğinde din ve ekonomi gibi bilim dallarının da yer aldığı vatandaşlık bilgisi dersi eğitim-öğretim hayatındaki yerini almıştır (Akpınar ve Kaymakçı, 2012, s. 606).

1913 yılında İttihat ve Terakki'nin etkin olduğu dönemlerde “Tedrisat-ı İptidaiye Kanun-ı Muvakkati” kanunu ile iptidadiyeler ve rüştiyeler birleştirilerek eğitim-öğretim süresi 6 yılı çıkarılmış ve “Mekatib-i İptidaiye-i Umumiye” ye dönüştürülmüştür. Böylece İttihat ve Terakki bu yeni okullarla nitelikli vatansever ve milliyetçi nesiller yetiştirme politikası gütmüş, bu politika doğrultusunda tarih, coğrafya, medeni bilgiler, ahlak ve iktisat dersleri bu okullarda okutmuştur (Polat, 2012, s. 8).

Cumhuriyet'in İlanıyla beraber toplumsal ve kültürel yaşantımızda meydana gelen değişiklikler, devletin yetiştirmek istediği birey tipinde de değişikliklere yol açmıştır. Bu da eğitim-öğretim programlarında ve dolayısıyla etkili vatandaş yetiştirmeyi amaçlayan Sosyal Bilgiler programında da değişikliklere yol açmıştır.

Cumhuriyet'in ilanından sonra ülkemizdeki değişik görüş ve yaklaşımların etkisiyle 1924 Milli Eğitim programında değişiklik yapılarak Muhasabat-ı Ahlakiye ve Malumat-ı Vataniye dersleri 1926 yılında birleştirilerek Yurt Bilgisi dersi yapıldı (Safran, 2011, s. 12).

1926 yılından sonra hazırlanan programlarda tarih, coğrafya ve yurt bilgisi derslerine yer verilmiştir (Kılıçoğlu, 2009, s.9). Bu programda, *“ilk mektebin başlıca maksadı genç nesli muhitine faal bir halde intibak ettirmek suretiyle iyi vatandaşlar yetiştirmektir”* ilkesi temel alınmıştır. Bu ilkedен hareketle tarih, coğrafya ve yurt bilgisi dersleri haftada iki saat olmak üzere 4 ve 5. Sınıflarda okutulmuştur (Sönmez, 1997, s. 8).

1926 yılından sonra değişen durumlara göre Sosyal Bilgiler programında 1930, 1932, 1936, 1948, 1962, 1968, 1989, 1993 ve son olarak 2005 yıllarında değişiklik yapılmıştır (Sönmez, 2005, s. 459).

1924 Programının oluşturulmasında önemli katkıları olan A.B.D.’li ünlü eğitim bilimci John Dewey’in katkıları da önemlidir. Dewey, Atatürk tarafından 1922-1924 yılları arasında Atatürk’ün daveti üzerine Türkiye’ye gelerek araştırmalarda bulunmuş ve eğitim ihtiyaçlarının belirlenip çözümlerin oluşturulmasında önemli katkılar sağlamıştır. Dewey, yaptığı incelemeler sonucunda bir rapor hazırlamıştır. Bu raporda “hayat bilgisi, toplu tedris ve iş okulu” kavramlarına yer verilmiş, bu da 1924 ve 1926 programına yansımıştır (Çatak, 2014, s. 36). 1924 yılında John Dewey raporunda “tarih ve coğrafya” derslerinin aynı öğretmen tarafından verilebileceğini ifade ederek bu derslerin bir disiplin altında birleşmesine katkı sağlamıştır (Altun ve Ata, 2008, s. 28).

1936 Programında, 1926 programına *“bedence ve ruhça en iyi alışkanlıklara sahip olmak, Türk toplumuna ve cumhuriyet idaresine intibak etmek, faydalı olmak, milli, medeni ve insani fikir ve hislere sahip bir hale getirmek”* gibi ilkeler eklenmiştir. 1948 yılında bazı düzenlemelerin ardından 1962 programında tarih, coğrafya, yurt bilgisi dersleri yerine toplum ve ülke incelemeleri dersi konmuştur. 1968 yılında ise toplum ve ülke incelemeleri dersi adı değiştirilerek Sosyal Bilgiler adını alır (Sönmez, 1997, s. 9).

1980 yılından sonra program geliştirme çalışmaları devam etmiş 1981 yılında bu çalışmalar kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı’nın aldığı karar doğrultusunda ortaokulların son sınıfına T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi konmuştur. Bundan başka Milli Eğitim Bakanlığı’nın aldığı bir kararla 1985 yılında ortaokullarda okutulan Sosyal Bilgiler programı yürürlükten kaldırılmış, yerine Milli Tarih, Milli Coğrafya ve Vatandaşlık Bilgisi adı altında üç ayrı ders konulmuştur. İlkokul kademesinde Sosyal Bilgiler kapsamında 1990 yılında bazı küçük değişiklikler yapmıştır. 1992 yılında

vatandaşlık programı yürürlüğe konulmuş, 1993'te de Milli Tarih ve Vatandaşlık Bilgisi programlarında bazı düzenlemeler yapılmıştır. Ülkede ve dünyada medyadan gelen siyasi, sosyal ve kültürel değişiklikler eğitim politikasını da etkilemiş ve 1998 yılında yeni bir program yapılmıştır. Bu tarihte yapılan değişiklikle Sosyal Bilgiler programında radikal denilebilecek değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda ilköğretim 6 ve 7.sınıflarda okutulan Milli Tarih ve Milli Coğrafya dersleri kaldırılarak tekrar Sosyal Bilgiler dersi konmuştur. Sosyal Bilgiler dersi bütüncül yaklaşım ve disiplinler arası bir yaklaşımla ele alınarak ilköğretim 4-5-6-7. sınıflarda okutulması kararı alınmıştır. Bununla beraber ilköğretim 7 ve 8. sınıflarında “Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi”, yalnızca 8. Sınıfta “T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük” adı altında iki ders programa eklenmiştir (Akpınar ve Kaymakçı, 2012, s. 608).

Ülkemizde gerek eğitim-öğretim programında gerek Sosyal Bilgiler öğretim programında son büyük değişiklik 2005 yılında yapılmıştır.2005-2006 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanan yeni ilköğretim programı gereksinimin karşılanmasının hedeflendiği vurgulanmış, yeni program ile yapılandırmacılık, aktiflik, öğrenci merkezlilik ve tematik yaklaşımın yanı sıra çoklu zeka kuramı ve bireysel farklılıklara duyarlı öğretim gibi çağdaş öğrenme yaklaşımları benimsenmiştir (Gömleksiz ve Kan, 2007, s. 60). Yeni programda daimici eğitim anlayışı yerini bireyi merkeze alan ilerlemeci, yapılandırmacı eğitim anlayışına bırakmış, bu da eğitim programında değişikliğe gidilmesine neden olmuştur. Ayrıca bilimsel ve teknolojik alanda meydana gelen gelişmeler öğretim programında bilim ve teknolojiye daha fazla ağırlık verilmesine neden olmuştur.

2.1.3. 2005 Programında Sosyal Bilgiler Dersinin Yeri

Türkiye ve dünyada yaşanan değişme ve gelişmeler ülkemizdeki eğitim programının tekrar değiştirilmesine yol açmıştır. Bu değişiklik şu gerekçeyle açıklanmıştır:

“Tüm dünyada bireysel, toplumsal ve ekonomik alanda yaşanmakta olan değişimi ve gelişimi; ülkemizde de demografik yapıda, ailenin niteliğinde, yaşam biçimlerinde, üretim ve tüketim kalıplarında, bilimsellik anlayışında, toplumsal cinsiyet alanında, bilgi teknolojisinde, iş ilişkileri

ve iş gücünün niteliğinde, yerleşme ve küreselleşme süreçlerinde görmek mümkündür. Tüm bu değişim ve gelişmeleri, eğitim sistemimize ve eğitim programlarımıza, yansıtmak bir zorunluluk haline gelmiştir.” Hazırlanmış olan program, dünyada yaşanan tüm bu değişimler ve gelişmelerle birlikte, Avrupa Birliği normlarını ve eğitim anlayışını, mevcut programların değerlendirilmesine ilişkin sonuçları ve ihtiyaç analizlerini dikkate almaktadır (MEB, 2005).

2.1.4. 2005 Programında Sosyal Bilgiler Dersinin Vizyonu

Sosyal Bilgiler programının vizyonu 2005 programında şu şekilde ifade edilmiştir:

“21. yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılâplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanımlı ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi üretken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı yetiştirmektir”(MEB, 2005).

2.1.5. Sosyal Bilgiler Programının Temel Yaklaşımları ve 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Programının Yapısı

“Sosyal Bilgiler, vatandaşlık yeterlikleri kazandırmak için sanat, edebiyat ve sosyal bilimlerin disiplinler arası bir yaklaşımla birleştirilmesinden oluşan bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde Sosyal Bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyasal bilimler, psikoloji, din, sosyoloji ve sanat, edebiyat, matematik ve doğa bilimlerinden uygun ve ilgili içeriklerden süzülen sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma alanı sağlar. Sosyal Bilgilerin temel amacı, birbirlerine bağımlı, global bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir

toplumun vatandaşları olarak kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır” (NCSS, 1993, s.3).

Sosyal Bilgiler programı, değişen ve gelişen şartlara uygun vatandaşlar yetiştirmek amacıyla bireyi merkeze alan, etkin, üretken ve hak ve sorumluluklarını bilen vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlamıştır. 2005 Programında bu amaçlar şu şekilde ifade edilmiştir (MEB, 2005):

“Sosyal Bilgiler dersi, değerleri benimsemiş vatandaşlar olarak öğrencilerin içinde yaşadığı topluma uyum sağlamalarını ve öğrencilerle bu bilgi birikimini yaşama geçirebilecek donanımlar kazandırmayı amaçlar.”

Bu amaçlar doğrultusunda Sosyal Bilgiler öğretimi üç yaklaşımla ele alınır. Bunlar:

1. Vatandaşlık aktarımı olarak Sosyal Bilgiler,
2. Sosyal Bilimler olarak Sosyal Bilgiler,
3. Yansıtıcı düşünme olarak Sosyal Bilgilerdir.

Vatandaşlık aktarımı olarak Sosyal Bilgiler; Sosyal Bilgiler öğretimi konusunda en eski yaklaşım olup bu yaklaşımın temel amacı kültürel mirasın aktararak öğrencilerin iyi birer vatandaş olmalarını sağlamaktır. **Sosyal Bilim Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi;** bu yaklaşımında sosyal bilimlere ait bilgi, beceri ve değerlerin etkili vatandaşlık için en iyi hazırlık olduğu varsayar. Bundan ötürü sosyal bilimlere ait bilim dallarının bulgularında Sosyal Bilgiler programı da yararlanmalıdır. **Yansıtıcı Düşünme Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi;** bu yaklaşımında öğrencilerin bireysel ve toplumsal problemler karşısında makul, mantıklı, düşünerek karar alması önemlidir (Kılıçoğlu, 2009, s. 6-7).

Tablo 1. 6.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Üniteleri ve Bu Üniteler Doğrultusunda Doğrudan Verilecek Değerler

6. SINIF	
ÜNİTELER	DOĞRUDAN VERİLECEK DEĞER
1.SOSYAL BİLGİLER ÖĞRENİYORUM	Bilimsellik
2.YERYÜZÜNDE YAŞAM	Doğal çevreye duyarlılık
3.İPEK YOLU'NDA TÜRKLER	Kültürel mirasa duyarlılık
4.ÜLKEMİZİN KAYNAKLARI	Sorumluluk
5.ÜLKEMİZ VE DÜNYA	Yardımseverlik
6.DEMOKRASİNİN SERÜVENİ	Hak ve özgürlüklere saygı
7.ELEKTRONİK YÜZYIL	Çalışkanlık

Tablo 2. 6.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Üniteleri, Öğrenme Alanları ve Becerileri

6.Sınıf Sosyal Bilgiler Üniteleri	6.Sınıf Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanları	6.Sınıf Sosyal Bilgiler Doğrudan Verilecek Beceriler
Sosyal Bilgiler Öğreniyorum	Birey ve Toplum	Bilimsel Genelleme Yapma
Yeryüzünde Yaşam	İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Harita Okuma ve Atlas Kullanma
İpek Yolunda Türkler	Kültür ve Miras	Çıkarımda Bulunma
Ülkemizin Kaynakları	Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Girişimcilik
Ülkemiz ve Dünya	Bilim, Teknoloji ve Toplum	Yaratıcılık
Demokrasinin Serüveni	Güç, Yönetim ve Toplum	Sosyal Katılım
Elektronik Yüzyıl	Küresel Bağlantılar	Araştırma

2.2. Güncel Olay

Güncel sözcüğü; günün konusu olan, şimdiki, bugünkü (haber, olay vb.) olarak tanımlanabilir (Türkçe Sözlük, 2009, s. 811). Güncel olaylar, bireyin yakın çevresinde, yaşadığı ülkede ve dünyada meydana gelen, birey, toplum ve insanlık için önemli etkileri olan yeni olaylardır (Gedik, 2008, s.117).

Otto'ta göre (1957); güncel olaylar, yakın zamanda meydana gelmiş yeni olayları belirtmek için kullanılır. Ayrıca, hâlâ devam eden olayların yanı sıra zaten olmuş olayları da güncel olaylar kapsamında değerlendirilebilir (Otto,1957, s. 426).

Gedik (2008)'e göre; bir olayı güncel olay kapsamında değerlendirebilmek için o olayın yeni meydana gelmiş olması ya da etkilerinin halen devam ediyor olması gerekir. Unutulup etkisini kaybetmiş olayları güncel olay kapsamında değerlendirmek doğru değildir. Güncel olaylar daha çok şimdiyi veya yakın bir zamanda meydana gelen olayları kapsamakla birlikte yakın tarihimizde meydana gelip sonuçları itibariyle hala insanları etkilemeye devam eden olayları da kapsar (Gedik, 2008, s. 16).

Güncel olayların sınırını ne olduğunu belirlemek güçtür. Güncel olaylar duruma göre değişebilir. Güncel olayların sınırı yakın çevredeki olaylar olabileceği gibi, bir başka ülkedeki veya dünyadaki bir olay da olabilir. Yaşanan deprem, sel baskını, heyelan, dünya çapında oluşan bir ekonomik buhran, spor, kültür-sanat alanında yaşanan gelişmeler ve teknolojiyle ilgili önemli gelişmeler güncel olaylar kapsamında değerlendirilebilir. Bu gelişmeler, ğretim programlarıyla ilişkilendirilebilir (Binbaşıoğlu,2004, s.14).

2.2.1. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Yeri ve nemi

Sosyal Bilgiler dersi; tarih, coğrafya, psikoloji, ekonomi, antropoloji, felsefe, hukuk, siyaset bilimi, arkeoloji, sosyoloji ve eğitim bilimleri gibi sosyal bilimler alanına giren birçok bilim dalını disiplinler arası yaklaşımla inceleyen program olarak tanımlayabiliriz. Sosyal Bilgiler dersinin amacı ise şöyle ifade edilmiştir (MEB, 2005):

“Sosyal Bilgiler dersi, demokratik değerleri benimsemiş vatandaşlar olarak öğrencilerin içinde yaşadığı topluma uyum sağlamalarını ve öğrencilere bu bilgi birikimini yaşama geçirebilecek donanımlar kazandırmayı amaçlar.”

2005 Programında yer alan bu amaçlar 21. yüzyılın insandan beklentilerini ifade etmektedir. Yaşadığımız yüzyılda bilgiyi elinde tutan nitelikli insan tipi önem kazanmıştır. Bu insan tipinin oluşturulmasında en büyük görev eğitime düşmektedir (Tarman ve Acun, 2010, s. 3). Bu kapsamda Sosyal Bilgiler eğitimi ön plana çıkmaktadır.

Sosyal Bilgiler dersi, sürekli olarak değişen ülke ve dünya sorunlarını tanımlayan, anlayan ve bu sorunlara çözüm bulmak için üzerinde çalışan insanları yetiştirme sorumluluğuna sahiptir. Sosyal Bilgiler programları, insan deneyimi, kültür

ve inançları temsil eden güncel bilgilerle ve gerçek sosyal dünya ile ilgili olmalıdır (Deveci, 2007, s. 3).

Gelişen ve değişen dünyada sosyal bilimler kapsamında ortaya çıkan yeni bilgilerin öğrencilere aktarımı işlevini, Sosyal Bilgiler dersi üstlenmiştir. Bu noktada Sosyal Bilgiler programlarının oluşturulmasında yalnızca tarih ve coğrafya disiplinlerinin yeterli olmadığı görülmektedir. Bu nedenle dünyada ve Türkiye’de Sosyal Bilgiler programları, sosyal bilim içerisinde yer alan bilim dallarının ulaştığı verileri disiplinler arası bir anlayışla öğrencilere aktarma görevini üstlenmiştir. Bu bağlamda öğrenciler, tarih ve coğrafyanın dışında hukuk, ekonomi, antropoloji, psikoloji, sosyoloji gibi sosyal bilimlerle ilgili alanlarda donanımlı hale gelecek ve toplumda fikir üretebilen, problem çözebilen etkin birer vatandaş olacaklardır (Keçe ve Merey, 2011, s. 120).

Sosyal Bilgiler dersinden beklenen bu sorumlulukları yerine getirebilmek, öğrencilerin derse aktif katılımını sağlamak, öğrencilere insanları ve ülkeleri tanıtabilmek için güncel olaylardan yararlanır. Ayrıca toplumsal ve kültürel değişimler, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin insan yaşamı üzerindeki etkileri, nüfus artışı, siyasal ve ideolojik değişiklikler Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımını adeta zorunlu hale getirmiştir.

Sosyal Bilgiler dersinin günlük hayatla iç içe olması, öğrencilerin içinde yaşadıkları toplumdan kopmadan, güncel konulardan haberdar olarak bilgili bireyler olarak sosyalleşebilmesi için sosyal bilgiler dersi büyük önem taşımaktadır. Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilerin çevresinde olup bitene karşı duyarlı, sorumluluklarını bilen, sorunlar karşısında çözüm üretmek için istekli vatandaşlar yetiştirebilmeyi hedefler. Bunun içinde güncel olaylardan Sosyal Bilgiler dersinde yararlanmak çok faydalı olacaktır (Gedik, 2008, s. 120).

Güncel olayların eğitim-öğretim ortamında yararlanılmasının hiç şüphesiz birçok yararı vardır. Bunlar arasında; öğrencinin derse aktif katılımını sağlamak, çevresine, ülkesine ve dünya gelenine yönelik daha duyarlı olma, öğrenmenin kalıcı hale gelmesi, dersin ortasında öğrencilerin sıkıldığı bir anda dersi eğlenceli hale getirmek, öğrencilere çevresindeki sorunlara duyarlı yurttaşlık bilinci kazandırmak, gazete, dergi, internet gibi kitle iletişim araçlarını doğru ve dikkatli kullanabilme vb. birçok önemli kazanımın bireye kazandırılması söylenebilir.

Okul, içinde bulunduğu toplumun ayrılmaz bir parçasıdır. Bu nedenle okul, çevresinde, bulunduğu ÷lke ve dünyada olup bitenlerden ayrı düşün÷lemez. Güncel olayların derslerde kullanılması, öğrencilerin okulda öğrendikleri bilgilerle gerçek hayat arasında bağlantı kurmalarını, edindikleri bilgileri gerçek hayattaki sorunlara uygulamalarını ve yaşadıkları bölge ve ÷lkedeki güncel olay ve gelişmeleri daha ciddi ve bilinçli bir şekilde takip etmelerini sağlar (Gedik, 2008, s. 119).

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylar kullanılarak öğrenciler, toplumsal sorunlarla karşı karşıya bırakılır ve toplumsal yaşamla kaynaşmaları sağlanır. Bu yolla Sosyal Bilgiler dersi, çocuğun toplumsal kişiliğinin oluşturulmasında ve toplumsal kişiliğinin geliştirilmesinde önemli işlevlere sahiptir. Sosyal Bilgiler dersinde sınıfça güncel olaylara ilişkin yapılan etkinlikler öğrencilerde; empati geliştirme, küresel düzeyde farkındalık oluşturma, hoşgörü geliştirme, bilgili bir yurttaş olmanın öneminin ve gereksiniminin farkına varma gibi duyuşsal özelliklerin kazanmasına yardımcı olur (Deveci, 2007, s. 420). Ayrıca Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmak, bilgili vatandaşların ve yaşam boyu öğrenme anlayışına sahip bireylerin yetiştirilmesine yardımcı olur.

Dünyada ekonomik, sosyal ve kültürel alanda yaşanan hızlı gelişmeler, küreselleşme olgusunu doğurmuştur. Dünyanın bir yerinde yaşanan gelişme, medya aracılığıyla dünyanın en ücra noktalarına kadar ulaşmaktadır (Kan,2009, s.25). Bu bilgiler her zaman doğru ve güvenilir bilgiler olmayabilir. Görsel, işitsel ve yazılı medya karşısında savunmasız bir alıcı durumunda bulunan çocukların, ilköğretimden başlayarak medyayı doğru kullanma konusunda bilinçlendirmek gerekmektedir (Deveci ve Çengelci, 2008, s. 26).

Okul ortamına getirilen güncel olayların seçiminde dikkatli olunmalıdır. Güncel bilgilerin nasıl ne şekilde ve bilginin ne kadarının öğrenciye verileceğı önemlidir. Her güncel olayın sınıf ortamına taşınması doğru değildir. Çünkü öğrencinin içinde bulunduğu gelişim dönemi ve dersin amaçları düşün÷lmelidir. Eğer dersin kazanımları ve öğrencinin gelişim seviyesi göz ardı edilirse istenmeyen sonuçlar ortaya çıkabilir. Mesela; güncel olaylar kapsamında zararlı alışkanlıklar ve madde kullanımı konusunun sınıf ortamına getirildiğini düşün÷elim. Eğitim-öğretim ortamının öğrenciye kazandırmak istediğı zararlı alışkanlık ve madde kullanımından uzak durmasını sağlamaktır. Ancak bu konuyla ilgili öğrenciyi bilinçlendirmek ve bu tür zararlı alışkanlıklardan uzak

durmasını isterken güncel olayları doğru biçimde verilmemesi sonucu öğrenci bu tür alışkanlıklara özendirilmiş olunabilir. Öğrenciye bu konuda güncel olaylar verilirken öğrencinin gelişim seviyesine dikkat etmek, anlatımın olabildiğince sade olması ve teknik kelimelerden arındırılmış olması öğrencinin konuyu daha rahat anlamasına yardımcı olur. Anlatımların görsellerle zenginleştirilmesi ya da sınıf ortamına bu konuda uzman kişilerin çağırılarak öğrencilerin bilgilendirilmesi de yararlı olabilir. Öğrenciyi bilgilendirmek isterken onu kaygılandıracak, dehşete düşürecek görsel ve söylemlerden uzak durmak gerekir.

Güncel olayları daha iyi anlayabilmek için dersin konusuyla ilişkilendirmek, geçmişte meydana gelmiş benzer bir olayla karşılaştırmak çok önemlidir. Böylelikle olayın sebebi anlaşılır, daha doğru değerlendirmeler yapılabilir ve ilerisi için daha sağlıklı öngörülerde bulunulabilir (Gedik, 2008, s. 119).

Türkiye’de Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersinin içinde yer alan güncel olayların öğretimi, kimi Batı ülkelerinin programında güncel olay dersi kapsamında ele alınıp tartışılmaktadır. Güncel olayların ayrı bir derste ya da Sosyal Bilgiler dersinde ele alınmasının olumlu ve olumsuz yönleri bulunmaktadır. Güncel olayların bir dersten bağımsız olarak öğretildiği sınıflarda yapılan gözlemler, günlük sıradan etkinliklerin ve kuru sunumların çocuklar tarafından beğenilmediğini ortaya koymaktadır. Birçok çocuğa göre güncel olaylar dersi haftalık güncel dergilerin okunması ve bununla ilgili bir test çözülmesinden ibarettir. Bunun yanında güncel olay konularındaki temalar birbiriyle ilişkisiz olabilir. Bunlar Sosyal Bilgiler dersinden ayrı öğretildiğinde öğrencilerin güncel olayları anlamlı yollarla bütünleştirilmesi güçleşmektedir. Türkiye’de olduğu gibi güncel olayların öğretimine sosyal bilgiler dersinde yer verilirken tartışmalı konular olarak güncel olaylar, Sosyal Bilgilerin temeli olan güncel olaylar, kaynak olarak güncel olaylar gibi farklı yaklaşımlar kullanılabilir (Deveci, 2007, s. 421).

2.2.2. Güncel Olayların Öğretiminde Öğretmenin ve Öğrencinin Rolü

Güncel olayların öğretiminde öğretmenler öğretme öğrenme sürecinde konuyla ilişkili örnekler vererek konunun öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılmasını sağlayabilirler (Deveci, 2007, s.421). Ancak örnek seçiminde özellikle öğretmenin

dikkatli olmasında fayda var. Seçilen örnek öğrencinin gelişim seviyesine, yaşına ve dersin amaçlarına uygun olmalıdır. Öğrencinin gelişim seviyesine ve öğretim amaçlarına uygun olmayan örnekler istenilen sonucun alınmasına engel olmakla birlikte istenmeyen davranışların kazanılmasına neden olabilir.

Bireyin çevresindeki dünyayı anlamasını ve öğrenmesini sağlayan aktif zihinsel faaliyetlerde gelişime bilişsel gelişim adı verilmektedir (Sönmez, 2000, s. 90). Piaget çocuğun bilişsel gelişimini 4 evrede inceler, bunlar: Duyusal-motor dönemi, İşlem öncesi dönem, somut işlemler dönemi ve soyut işlemler dönemidir (Kol, 2011, s.4).

Piaget'nin "Somut İşlemler Dönemi" 7-12 yaş arasını kapsayan dönem olup çocuklar bu dönemde; sayı kavramlarını, ilişkileri, süreçleri ve benzerlerini geliştirir. Buna karşılık soyuttan ziyade somut olayları daha iyi öğrenebilirler (Selçuk, 2007, s.82). Bu bilgilerden yola çıkarak 7-12 yaş grubu içinde yer alan çocukların öğrenme yaşantılarında soyut kavramlardan ziyade somut kavramlara yer vermenin daha doğru olacağını söyleyebiliriz.

Güncel olayların öğretiminde öğretmenin temel görevlerinden biri de öğrencilerin güncel olayları izlemelerini ve değerlendirmelerini sağlamaktır. Bunun için öğretmen, sınıfa getirilecek güncel olayların seçiminin yapılmasına yardımcı olmalı ve güncel olayların öğretimine ilişkin öğretim yöntem ve tekniklerini planlayıp uygulanmalıdır (Deveci, 2007, s.422).

Sosyal Bilgiler öğretmenleri düzenli olarak güncel olayları takip etmeli ve öğrencilerini de bu yönde desteklemelidir. Ayrıca öğretmenler güncel olayların öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler konusunda bilgi sahibi olmalı, bu konuda kendilerini geliştirmelidirler. Yeterince bilgi sahibi olmadıkları yöntem ve tekniklerin kullanımı yarardan çok zarar getirebileceğini unutulmamalıdır (Haas ve Laughlin, 2000, akt, Deveci, 2007, s. 422).

Bilindiği gibi eğitim sadece okullarda plan-program dâhilinde yapılan bir etkinlik olmayıp aynı zamanda okul dışında da informal bir şekilde yapılır. Çocuk okula başlamadan ilk eğitimini ailesinden alır. Okul hayatının yanında çocuk ailesinden ve çevresinden de gördükleri, duyduklarıyla da öğrenir. Aileler güncel konuların öğretiminde çocuklarına destek olmalıdırlar. Aileler evlerinde gazete ve dergi okuma, haber dinleme gibi etkinlikleri yaparlarsa çocuklarda ailelerinden gördükleri bu davranışları taklit ederek gündemi takip etmiş olurlar. Öğretmenin güncel olayları sınıf

ortamına getirmeden önce iyi bir ön hazırlık yapması gerekir. Öğretmen zamanı etkili ve verimli bir şekilde kullanmak için planlama yapması, konuyla alakalı gerekli araştırma, inceleme ve dokümana ulaşması gerekmektedir (Deveci, 2007, s.422). Ailelerin gündemi takip ederken çocuklarının da uygun haberleri takip etmelerini sağlamaları gerekir.

Öğretmenler öğrencilerin güncel olay eğitiminde aileleri bilgilendirmeli ve ailelerle eşgüdümlü bir çalışma içinde olmalıdır. Aileler çocuklarını güncel olayların öğretimi konusunda desteklemeli, onlara bu konuda yardımcı olmalıdır. Öğretmenler çocukların düşünceleri rahatça paylaşabilecekleri, hoşgörülü bir sınıf ortamının oluşmasını sağlamalıdır. Öğretmenler çocukların birbirlerini kırmadan, saygı çerçevesinde düşüncelerini söylemelerini sağlamalıdır. Böylece hem çocukların dil gelişimini desteklenmiş olur hem de çocukların sosyal yönünün geliştirilmesine yardımcı olmuş olur. Eğitimde güncel olaylara yer vererek, çocukların problemler üzerinde düşünmeleri, tartışmalarını sağlanmalıdır (Parker, 2001, s.197).

Sosyal Bilgiler dersi, içinde bulunan toplumsal yaşamdan ayrı düşünülemez. Öğrencilerin üyesi oldukları toplumları iyi tanımaları dersle toplumsal yaşam arasında ilişki kurulmasını zorunlu hale getirmiştir. Dersteki konuların güncel olaylarla ilişkilendirilmesi yoluyla öğrencilerin toplumsal olgu ve olayları daha iyi anlarlar. Bu sayede derste öğrendikleriyle yaşam arasında bağlantı kurarlar. Bu yüzden Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylara yer verirken çok iyi bir planlama yapması gerekmektedir. Uygun planlamanın yanında uygun öğretim yöntemlerine yer vermesi de gerekmektedir. Ayrıca Sosyal Bilgiler üniteleri arasında bağlantı kurarak güncel olaylardan da yararlanmalıdır (Deveci, 2007, s.422).

2005 programının temelini oluşturan yapılandırmacılık anlayışının bireyin pasif bir öğrenen değil aksine öğrenme süreci içine aktif olarak katılmasını öngörmektedir. Yapılandırmacı yaklaşım bilginin, insanın kendi yaşam deneyimlerine dayalı olarak meydana getirildiğini kabul etmektedir (Fensham, Gunstone& White, 1994). Öğrencinin etkin olduğu yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında, okumak ve dinlemek yerine tartışma, düşünceleri gerekçeleri ile savunma, varsayımlarda bulunma, sorgulama ve üretilen düşünceleri paylaşma gibi aktif katılım gerektiren süreçlerin ön plana çıktığı görülmektedir (Dinç ve Doğan, 2010, s.21-22). Sosyal Bilgiler gibi sözel derslerde

öğrenciyi aktif hale getirmek ve kalıcı öğrenmeleri sağlamaları için öğretmenlerin güncel olaylardan yararlanması faydalı olacaktır.

Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin güncel olaylarla ilgili bilgi alırken ders öncesinde konuyla ilgili gerekli araştırmaları yaparak derse girmeleri doğru olacaktır. Konuyla ilgili görsellerden de yararlanmaları gerekir. Görsellerle desteklenen öğrenme sadece yazınsal bilgilere göre daha etkili öğrenmenin oluşmasına neden olur. Öğrenci konuyla ilgili araştırma yaparken her bilginin doğru ve güvenilir olamayacağını, özellikle internet aracılığıyla elde edilen bilgilerin doğruluğunu farklı kaynaklardan teyit etmeleri gerekir. Böylece öğrenci aldığı bilgileri eleştirel bir bakış açısıyla ele alacak, konuyla ilgili birçok kaynaktan bilgi toplayacaktır. Bu da Sosyal Bilgiler dersinin önemli amaçlarından biri olan etkili ve sorumlu yurttaşlık bilincinin kazanılmasına yardımcı olacaktır.

Sınıf ortamında öğretmenin de katkısıyla oluşturulacak olan hoşgörülü ve saygılı ortam öğrencinin derse daha aktif katılımını sağlayacaktır. Bu da öğrencinin sosyal yanının daha fazla gelişmesine, öğrenciler arasında arkadaşlık ilişkilerinin gelişmesine, kendini doğru biçimde ifade edebilme, başkalarının görüşlerine saygılı olma, empati gibi birçok kazanımın gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Ayrıca derste güncel olaylardan yararlanılması öğrencinin konuyla ilgili araştırma yapacağından konuyu daha iyi öğrenmesine, derse karşı ilgi ve motivasyonunun artmasına yardımcı olacaktır. Derse karşı ilgi ve motivasyonu artan öğrenci istenmeyen davranışları daha az sergileyecek dolayısıyla okul ortamı daha verimli bir hale gelecektir.

Öğrencilerin güncel konuları araştırması, araştırdığı konuları bir plan-program doğrultusunda düzenlemesi onun sistemli çalışma ve zaman yönetimi konusunda daha iyi olmasına katkı sağlayacaktır. Bunun yanında eğitimin temel amaçlarından; hatırlama yeteneği, anlama ve bilgi-becerinin etkin kullanımına da katkı sağlar (Erdem ve Demirel, 2002, s. 22).

2.2.3. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımı

Türkiye’de eğitim gören 6. sınıf öğrencilerinin yaş grubu 10-12 yaş arasındadır. Bu da bedensel gelişim dönemi olarak “Ergenlik Dönemine”, Piaget’nin bilişsel gelişim

kuramına göre “Somut İşlemler Dönemine” denk gelmektedir. Tam anlamıyla ergenlik döneminde olmasalar da çocukluktan ergenliğe geçişin olduğu bir dönemde yer alırlar.

Çocuklar içinde bulunduğu dönemden dolayı bazı fiziksel ve bilişsel değişiklikler gösterirler. Bunlar: Boy ve kilo artışı, ciltteki yağlanmaya bağlı sivilce çıkması, vücuttaki yağ oranında artış, soyut düşünmeye başlama, değer ve inanç sistemi oluşturma, benmerkezci yaklaşım, çevreyle çatışma, dikkat dağınıklığı, akademik başarıda düşüş vb. özellikler gösterirler (Şişman, 2007, s. 165-169).

Tablo 3. 6.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Üniteleri Güncel Olay Dağılımı

6. SINIF	
ÜNİTELER	GÜNCEL OLAYLAR
1. SOSYALBİLGİLER ÖĞRENİYORUM	Oktay Sinanoğlu Haberi, Toplu Taşıma Araçlarında Ani Denetim (Gazete Haberi), Çevre Çocuklara Emanet Projesi (Gazete Haberi)
2. YERYÜZÜNDE YAŞAM	Sel Felaketi Haberi,
3. İPEK YOLU’NDA TÜRKLER	Nevruz,
4. ÜLKEMİZİN KAYNAKLARI	Madenlerle ilgili TÜİK verileri, Orman Ürünlerinin İşletimi, Turizmle ilgili TÜİK verileri, Tasarrufla İlgili Gazete Haberleri, Çubuk Turşusu ve Robotlarla İlgili Gazete Haberleri,
5. ÜLKEMİZ VE DÜNYA	İstanbul Boğazındaki Tanker Kazaları, İthalat ve İhracatla İlgili TÜİK verileri, Tsunami Felaketiyle İlgili Haberler, Mark Webber Haberi, CeBİT, İstanbul Müzik Festivali,
6. DEMOKRASİNİN SERÜVENİ	“Hürriyet Hakkımızdır” Projesi Haberi, Başarılı Kadınlar,
7. ELEKTRONİK YÜZYIL	“Kara Kış Kapımızda” Başlıklı Haber, “Öykülü İp Oyunu”, Bilimsel Keşif Haberleri, Organ Nakliyle İlgili Haberler, Korsan Kitap Haberleri, GAP, TEMA

Çocuk, 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi kapsamında haftada üç saat ders görür. Bu dersin içeriğe bakıldığında “Sosyal Bilgiler Öğreniyorum, Yeryüzünde Yaşam, İpek Yolunda Türkler, Ülkemizin Kaynakları, Ülkemiz ve Dünya, Demokrasinin Serüveni, Elektronik Yüzyıl” (MEB, 2005), adı altında yedi üniteden oluştuğu görülür. Bu ünitelerin içeriğine bakıldığında güncel olayların ünitelere dağıtıldığı, “Ülkemizin Kaynakları, Ülkemiz ve Dünya, Elektronik Yüzyıl” ünitelerinde daha fazla olduğu gözlenmektedir.

Çocuğun içinde bulunduğu bedensel ve bilişsel gelişim dönemin bir sonucu olarak öğrencinin dikkati çok çabuk dağılmakta, derse kendini verememektedir. Sosyal Bilgiler dersinin kazanımlarını gerçekleştirmek, dikkati toplamak için güncel olaylardan yararlanılmaktadır.

6.Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde öğrenciyi derse karşı güdülemenin kolay yollarından biri de güncel olaylardan yararlanmaktır. Güncel konular sayesinde sosyal olgu ve olaylar üzerinde akıl yürütme son derece yararlı olmaktadır (Sözer, 1998, s. 76).

2.2.4. Güncel Olayların Öğretiminde Kullanılabilecek Eğitim-Öğretim Materyalleri

Eğitim-öğretim ortamının en önemli unsurlarından biri hiç şüphesiz eğitim materyalleridir. Eğitimde materyal kullanımının birçok faydası olduğu ve kalıcı öğrenmeyi destekleyen önemli unsurlardan biri olduğu birçok araştırmada ortaya konulmuştur.

Öğretim materyali; genel olarak öğretim hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla öğretim ortamlarında kullanılan yazılı ve görsel sunumlar olarak ifade edilir. Eğitim-öğretim ortamında materyal kullanma, öğrencilerin birçok duyu organını kullanarak öğrenmesini sağlar (Yanpar, 2005, akt. Gedik, 2008, s. 71).

Öğrenme-öğretme sürecinde araç-gereç kullanımının birçok faydası vardır. Bunlar genel olarak şöyle sıralanabilir (Yalın, 2010, s. 82-89):

- Çoklu öğrenme ortamı sağlar,
- Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını karşılamasına yardımcı olur,
- Dikkat çeker,
- Hatırlamayı kolaylaştırır,
- Soyut şeyleri somutlaştırır,
- Zamandan tasarruf sağlar,
- Güvenli gözlem yapma imkânı sağlar,

Eğitim-öğretim ortamlarında kullanılan materyaller zamana, dersin yapısına ve içeriğe göre değişmektedir. Günümüzde teknolojik gelişmelerin hızlı bir şekilde ilerlemesi eğitim-öğretim ortamında teknoloji kullanımını artırmıştır. Sosyal Bilgiler

dersinde kullanılabilecek öğretim materyalleri arasında şunlar gösterilebilir (Gedik, 2008, s. 70-86):

- Televizyon programları,
- Güncel olay filmleri,
- İnternet,
- Gazete haberleri,
- Dergi haberleri,
- Haritalar,
- Televizyon,
- Haber bülteni panosu,
- Kupür dosyası,
- Güncel olaylar defteri,
- Tepegöz saydamları,
- Üç boyutlu makaleler,
- Afiş,
- Karikatür,
- Radyo programları,
- Sanal geziler,

2.2.5. Güncel Olayların Öğretiminde Kullanılabilecek Öğretim-Yöntem Teknikleri

Osmanlıca da “usul” denilen, dilimize Batı dillerinden geçmiş şekliyle “yöntem” sözcüğünün kelime anlamı; bir sorunu çözmek, bir deneyi sonuçlandırmak, bir konuyu öğrenmek ya da öğretmek gibi amaçlara ulaşmak için bilinçli olarak seçilen yol olarak tanımlanır. Teknik ise; herhangi bir üretim ya da öğretim etkinliği için başvurulması gereken beceri, işlem ya da yol olarak tanımlanmaktadır (Sözer, 1998, s. 80).

Sosyal bilimler içerisinde yer alan disiplinlerin bütüncül bir yaklaşımla içeriğinin bir kısmının seçilerek ilköğretim düzeyine uyarlanması olan Sosyal Bilgiler dersi bilişsel ve duyuşsal yönü ağır basan bir derstir (Sözer, 1998, s. 75).

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayları kullanırken dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır. Bunlardan bazıları şu şekilde ifade edilebilir: Güncel konular işlenirken

mümkünse geleneksel sınıf ortamının dışında seminer veya toplantı odası kullanılmalıdır, oda çocuğun ilgisini ve dikkatini çekecek bir şekilde düzenlenmeli ve çocuğun düzeyine göre güncel konular seçilmeli ve seçilen konuya uygun yöntem teknik kullanılmalıdır (Gedik, 2008, s.69-70).

Sosyal Bilgiler dersini verimli hale getirerek kazanımların sağlanabilmesi için uygun eğitim-öğretim yöntem tekniklerinin kullanılması gerekmektedir. Güncel olayların öğretiminde özellikle basılı ve görsel materyallerden yararlanılmaktadır. Bu da güncel olayların öğretiminde araştırma, gösterim, tartışma, proje gibi öğrenciyi aktif kılacak eğitim-öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanılmasını sağlar.

Sosyal Bilgiler dersinin yapısı, öğrenci merkezli, araştırma yapabileceği, aktif olabileceği öğretim yöntem-teknikleri için uygun bir derstir. Güncel konulara yönelik öğrenme etkinliklerinde öğrenciler gerek sınıf içinde gerek sınıf dışındaki öğretim etkinliklerin aktif olurlar. Mesela; 2005 Sosyal Bilgiler Programının yer alan “Yeryüzünde Yaşam” ünitesi (6. Sınıf Sosyal Bilgiler ünitesi) işlenirken öğrencilerden dünyanın değişik bölgeleriyle ilgili dikkat çekici resimleri sınıfa getirilerek farklı bölgelerdeki yeryüzü şeklerinde ve iklimde neden değişiklik olduğu sorusu yöneltilebilir (Gedik, 2008, s.48). Bu durumda öğrenci araştırma inceleme stratejisi kapsamında araştırma yapacak, konuyla ilgili görsel dokümanlardan yararlanacak yani gösterim yöntemini kullanacak, sınıfta öğrenciyi düşündürücü sorular sorularak öğrenci düşünmeye sevk edilip öğrencinin derse aktif katılımı sağlanacaktır.

2.3. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde Sosyal Bilgiler programında ve diğer alanda daha önce güncel olaylarla ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

2.3.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Bu bölümde, konuyla ilgili olarak yurt içinde yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

Kadıoğlu (1996), “Bazı Kimyasal Kavramların Öğretilmesinde Güncel Olaylardan Yararlanma” adlı çalışmasında liselerde okutulan Fen Bilimleri 1, 2 ve

Kimya Müfredatlarında yer alan bazı kimyasal kavramların öğretilmesinde güncel olaylardan ne kadar yararlanıldığı tespit etmeye çalışmıştır. Çalışmasında müfredatı ve ders programlarını incelemiş ve öğretmen anketi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan bulgulara göre, liselerde okutulan Fen Bilimleri 1, 2 ve Kimya 1 müfredatında yeterli miktarda güncel olaylara yer verilmedi, öğretmenlerin kimyasal kavramları anlatırken yeteri kadar güncel olaylardan yararlanamadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Deveci (2005), “Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı” çalışmasında Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların öğretiminde gazete kullanımı üzerinde durulmuş, gazete kullanımında eğitim-öğretim sürecini betimlenerek gazete kullanımına ilişkin bilgiler sunulmuştur.

Deveci (2007), “Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri” çalışmasında Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylardan yararlanma düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılarak farklı sosyo-ekonomik düzeydeki okullardan seçilen yirmi Sosyal Bilgiler öğretmeniyle görüşülmüştür. Araştırma sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylara derste yer verilmesinin yararına inandıkları, güncel olayları kullanırken en çok gazete ve televizyon gibi kitle iletişim araçlarından yararlandıkları, derste yeri ve zamanı geldikçe güncel olaylara yer verdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Gedik (2008), “Sosyal Bilgiler Eğitimde Güncel Olaylar” çalışmasında ilköğretim 4-7. Sınıf öğrencileri kitle iletişim araçlarını kullanma durumları, güncel olaylara ilişkin görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada hem nicel hem de nitel yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın nicel kısmında öğrencilere anket uygulanmış, uygulama sonucunda elde edilen veriler t-Testi, Anova ve Korelasyon teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda ise görüşme yöntemi kullanılarak veriler elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen verilerle; araştırma sonucunda kitle iletişim araçlarından yararlanma düzeyi cinsiyet, sosyo-ekonomik düzey ve sınıf düzeyine göre farklılık gösterdiği, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre kitle iletişim araçlarından daha fazla yararlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin kitle iletişim araçlarını yeterince kullanamadıkları, bununla birlikte Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylardan da yeterince yararlanamadıkları sonuçlarına varılmıştır.

Arın ve Deveci (2008), “Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımının Öğrenci Başarısına ve Akılda Tutma Düzeyine Etkisi” çalışmasında Sosyal Bilgiler dersinde güncel olay kullanımının öğrenci başarısına ve hatırdaki tutma düzeyini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla,” ön test-son test kontrol gruplu model” uygulanmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan bulgulara göre deney grubu ile kontrol grubu arasında toplam erişim puanları ortalamaları açısından anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır. Bu araştırma sonuçları göz önüne alındığında Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin başarı düzeylerini ve akılda tutma düzeylerini arttırmada güncel olay kullanımının geleneksel öğretim yöntemlerinde daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Gürkan (2009), “Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylar: İlköğretim dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Eğitiminde Güncel Olayları Ele Alış Biçimlerinin Değerlendirilmesi” çalışmasında dördüncü ve beşinci sınıf Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olayları ele alış biçimini değerlendirmek amaçlanmıştır. Tarama modelinde betimsel bir araştırma yaptığı bu çalışmada nitel ve nicel araştırma desenlerini bir arada kullanmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan bulgulara göre;

1)Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler dersinde çoğunlukla güncel olaylara yer verdiği saptanmıştır.

2)Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun, güncel olayların öğrencilerin derste öğrendikleriyle sosyal yaşam arasında ilişki kurmalarını kolaylaştırdığı düşüncesinde oldukları saptanmıştır.

3) Güncel olayların, Sosyal Bilgiler dersini somut hale getirdiği düşüncesinde oldukları saptanmıştır.

Gedik (2010), “Güncel Olayların İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanımı ve Öğrenci Görüşleri” çalışmasında ilköğretim 4.-7. Sınıf öğrencilerinin, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların islenişine ve bazı güncel olaylara ilişkin görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrenci görüşme formlarının kullandığı nitel çalışma sonucunda ilköğretim öğrencilerinin önemli gördükleri güncel konular ve kişiler belirlenmiştir. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersinde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olayları işlerken gazete, dergi ve afiş gibi öğretim materyalleriyle tartışma tekniğini kullanmayı tercih ettikleri sonucuna varılmıştır.

Bayır (2010), “Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Bilgilerden Yararlanmanın Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerisine Etkisi” çalışmasında Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine etkisini belirlenmeye çalışılmıştır. Karma desen kullandığı çalışmasında nicel verileri “ön test-son test kontrol gruplu model”, nitel verileri ise yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplamaya çalışmıştır. Bu araştırma sonucunda Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanıldığı deney grubunda öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerinden analiz, değerlendirme, çıkarım ve yorumlama becerilerinin kontrol grubuna oranla daha iyi olduğu saptanmıştır. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanıldığı deney grubunda eleştirel düşünme becerilerinden açıklama ve öz düzenleme becerileri Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanılmadığı kontrol grubuna göre anlamlı bir farkın ortaya çıktığı saptanmıştır.

Ünlüer ve Yaşar (2012), “Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşler, çalışmasında ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanımları belirlenmeye çalışmıştır. Bu amaçlara deney ve kontrol grupları oluşturulmuş ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu araştırma sonucunda; gazete kullanılarak öğretim yapılan deney grubundaki öğrencilerin, okuma ve okuduğunu anlama, derse karşı olumlu tutum geliştirme yönünden kontrol grubuyla aralarında anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akdaş (2013), çalışmasında güncel olaylarla işlenen Sosyal Bilgiler dersinin öğrencilerin karar verme becerileri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Deney grubunda güncel olaylardan yararlanılarak hazırlanmış öğretim etkinlikleri kullanılmış, kontrol grubunda ise programın öngördüğü öğretim etkinlikleri uygulanmıştır. Bu araştırma sonucunda Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin karar verme becerileri olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

Zemin (2013), güncel olayların kullanımının İlköğretim 5.sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki akademik başarı ve hatırd tutma düzeylerine yönelik etkisini incelediği çalışmasında ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre: 1) Güncel olayların kullanıldığı deney grubunda akademik başarı açısından kontrol grubuyla aralarında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. 2) Güncel olayların kullanıldığı deney grubunda öğrenilenlerin hatırd

tutma düzeyi geleneksel eğitimin yapıldığı kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. 3) Öğrencilerin güncel olaylarla yapılan öğretimi daha zevkli buldukları saptanmıştır. 4) Güncel olaylarla işlenen derse karşı öğrencilerin olumlu görüş taşıdıkları belirlenmiştir.

Eryılmaz (2015),6.Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin sosyal problemlere duyarlılıklarına etkisini araştırdığı bu çalışmada ön-test son-test kontrol gruplu model ile yarı yapılandırılmış görüşme tekniğini kullanmıştır. Araştırma sonucunda, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanılarak öğretim yapılan deney grubundaki öğrencilerin, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanılmadığı kontrol grubundaki öğrencilere sosyal problemlere duyarlılık açısından aralarında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Ayrıca güncel olaylardan yararlanılarak işlenen derslerde öğrencilerin sosyal problemlere ilişkin bir farkındalık kazandıklarını, güncel olaylardan yararlanılarak gerçekleştirilen öğretimin kendilerinde bir takım davranış değişikliği yarattığını ve kendilerinde bilinç oluşturduğunu ifade ettikleri görülmüştür.

2.3.2. Yurt Dışında Yapılmış Çalışmalar

Bu bölümde, konuyla ilgili olarak yurt dışında yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

Ungerman, (1961), çalışmasında altıncı sınıf öğrencilerine güncel olayların öğretimi konusu deneysel bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmada güncel olayların nasıl öğretilbileceği, güncel olayların öğretim ortamına sağlayacağı faydalar, derste öğretilcek güncel olayların hangi kriterlere göre seçileceği, güncel olayların öğretiminde uygulanabilecek bazı yöntemler incelenmiştir. Çalışmanın amaçlarından bazıları öğrencilerin dünyadaki olaylara ilgisini çekme, eleştirel düşünebilme becerilerini geliştirme, bilginin kaynağını sorgulama becerilerini kazandırmaktır. Çalışmada, güncel olayların kullanımının Sosyal Bilgiler eğitimine olumlu katkıları, güncel olayların öğretiminde hedefler, güncel olayların seçiminde dikkat edilecek ölçütler ele alınmıştır. Çalışma sırasında öğrenciler, güncel olayları yakından takip etmiş, haber bülteni panosu hazırlamış, hazırladıkları bu panolara takılan gazete kupürlerini günlük olarak değiştirmişlerdir. Derste kullanılan günlük gazete, dergi,

televizyon ve radyo güncel olay materyallerindendir. Çalışmada tartışmalı konuların bütün yönleriyle analiz edilmesi ile öğrencilere farklı bakış açısı edinmede tecrübe kazandıracağı belirtilmiştir (Ungerman, 1961 akt. Gedik, 2008, s. 93).

Wilson ve diğerleri (1999) “Medyanın geniş çapta odaklandığı güncel tartışmalı konular sosyal bilgiler programı içeriğinin bir parçası mıdır?” adlı çalışmasında güncel tartışmalı konularla Sosyal Bilgiler programın bütünleştirilmesine ilişkin öğretmenlerin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket ve görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma 48 eyalette toplamda 468 öğretmen ile yapılmış olup anketler öğretmenlere posta yoluyla gönderilmiştir. Çalışma anaokulundan on ikinci sınıfa kadar ki eğitim sürecinde yer alan sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri alınarak yürütülmüştür. Anketi cevaplayanlara, Clinton ile ilgili günlük haberleri öğretip öğretmedikleri sorulmuştur. Olumlu cevap verenlere altı açık uçlu, kısa cevaplı soru; olumsuz cevap verenlere ise sınıfta bu konudan neden söz etmedikleri sorulmuştur. Öğretmenlerin yarısından fazlası ankette istenilen minimum süre için Clinton ile ilgili günlük haberlere yönelik öğretim yaptıklarını belirtmişlerdir (Wilson ve diğerleri, 1999, akt. Gürkan, 2009, 62).

Haas ve Laughlin (2000) “Güncel Olayların Öğretimi: Sosyal Bilgilerdeki Yeri” başlıklı araştırmalarında Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi’ne (NCSS) üye öğretmenlerin sınıflarında güncel olayları nasıl öğrettikleri sorusuna cevaplamaya çalışmış olup bu amaçla konseye üye ilkökul, ortaokul ve lisede görev yapan öğretmenleri üç gruba ayırıp onlarla anket yapmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler; Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer vermekte, Sosyal Bilgiler eğitiminde güncel olayların önemine inanmakta ve sosyal olayların zaman ve kültürler içindeki sürekliliğini vurgulamak için güncel olaylardan yararlanmaktadırlar. Öğretmenlerin az bir kısmı ise öğrencilerin farklı bakış açılarını tanımlama becerilerini geliştirmede güncel olaylardan yararlanmaktadır (Haas ve Laughlin, 2000, akt., Gürkan, 2009, s. 63).

Pashkevich (2011) çalışmasında 9, 10 ve 11. sınıflarda okuyan öğrencilerin sosyal problemler karşısındaki tutumlarını belirlemeye çalışmıştır. Nicel araştırma yöntemini kullandığı araştırmasında anket yöntemiyle verilerini toplamaya çalışmıştır. Anket çalışmasına 404 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin yarısından fazlasının sosyal problemler karşısında pasif veya sadece kendisini ve ailesini düşündüğü tespit edilmiştir., Araştırmaya katılan diğer öğrencilerin sosyal problemlere karşı harekete geçen bireyler oldukları tespit edilmiştir (Pashkevich, 2011, akt. Eryılmaz, 2015, s. 40).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın; araştırmanın modeli, araştırmanın evreni, araştırmanın örnekleminin oluşturulması ile araştırmada veri toplama araçları ve veri toplama araçlarının geliştirilmesi süreci, uygulama süreci, uygulama süreci sonucunda verilerin toplanması ve toplanan verilerden analizin nasıl yapıldığı açıklanmaya çalışılmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Ortaokul 6. sınıf Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ve ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların öğretimine ilişkin görüşlerinin ortaya çıkarılmasının amaçlandığı bu araştırmada, nitel araştırma yaklaşımına dayalı durum çalışması modeli kullanılmıştır. McMillan (2000), durum çalışmalarını bir ya da daha fazla olayın, ortamın, programın, sosyal grubun ya da diğer birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelendiği yöntem olarak tanımlamaktadır. Bu çalışmada kullanılacak nitel çalışma tekniği ise; yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmada, öğretmen ve öğrencilerin Sosyal Bilgiler eğitiminde “güncel olayların kullanımına ilişkin görüşleri” alınacağı için nitel bir araştırma modeli kullanılmıştır. Çalışmanın nitel bir çalışma olması ve öğretmen ile öğrencilerin görüşlerinin alınması söz konusu olduğundan araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından daha önceden konuyla ilgili öğretmen ve öğrencilere yönelik olarak hazırlanan sorular, ilgili kişilere yöneltilerek konuyla ilgili bilgi edinilmeye çalışılmıştır.

Katılımcılara konuyla ilgili kısa bir açıklama yapılarak araştırmaya katılanlar bilgilendirilmiştir. Araştırmayla ilgili anlaşılmayan ya da yanlış anlaşılacak noktalar açıklanmıştır. Katılımcıların kendilerini rahat hissetmeleri ve doğru cevap vermeleri

adına görüşmelerden önce kısa açıklamalar yapılmış, katılımcılarla yapılan görüşmeler güvenilirliği ve objektifliği sağlamak adına görüşmeler kayıt altına alınmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Evren, genel anlamda, araştırma sonuçlarının genellemek istendiği elamanlar bütünüdür. Bir başka ifadeyle; herhangi bir araştırma alanına giren obje ve bireylerin tümüne birlikte evren denilmektedir (Kıncal, 2010, s. 58).

Bir başka tanıma göre evren; araştırmada toplanacak verilerin analizi ile elde edilecek sonuçların geçerli olacağı, yorumlanacağı grup olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, 2014, s. 80).

Bu araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Elazığ merkezde bulunan ortaokul 6. sınıf öğrencileri ve yine Elazığ merkezde görev yapan ortaokul 6. sınıf Sosyal Bilgiler öğretmenleri oluşturur.

Örnekleme; özellikleri hakkında bilgi toplamak için çalışılan evrenden seçilen onu sınırlı bir parçasına denir (Büyüköztürk, 2014, s. 81). Bir başka ifadeyle; belirli bir evrenden, belirli kurallar çerçevesinde seçilen küçük gruptur (Kıncal, 2010, s. 58).

Bu araştırmanın örneklemini Elazığ ilinin merkezinde bulunan ortaokulları arasından seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilen ortaokul 6. sınıf öğrencileri ve yine aynı yöntemle seçilen ortaokul 6. sınıf Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden oluşmaktadır. Seçkisiz örnekleme yöntemi; temel alınan birimlerin örneklem için seçilme olasılıklarının eşit olduğu örneklem yöntemidir.

Elazığ ilinin merkezinde bulunan ortaokulları ilk olarak 5 eğitim bölgesine ayrılmıştır. Bunlar: Harput Eğitim Bölgesi, Karşıyaka Eğitim Bölgesi, Bahçelievler Eğitim Bölgesi, Fırat Eğitim Bölgesi ve Hazar Eğitim Bölgesi'dir. Bu eğitim bölgelerinden maksimum çeşitlilik örneklem yöntemiyle 2'şer ortaokul belirlenmiştir. Bunlar:

- Harput Eğitim Bölgesi (Yıldızbağları Ortaokulu, Dumlupınar Ortaokulu),
- Karşıyaka Bölgesi (Kaya Karakaya Ortaokulu, İstiklal Ortaokulu),
- Bahçelievler Eğitim Bölgesi (Tevfik Yarmanoğlu Ortaokulu, Cumhuriyet Ortaokulu),

- Fırat Eğitim Bölgesi (Elazığ Ortaokulu, Esra Zafer-Eşref Yıldırım Ortaokulu),
- Hazar Eğitim Bölgesinden (Gazi Ortaokulu, Mustafa Kemal Ortaokulu),

Belirlenen ortaokulların 6. sınıf öğrencileri arasında sınıf rehber öğretmenlerinin ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin de görüşleri alınarak her sınıftan 10’ar öğrenci toplamda da 100 öğrenci ile görüşme yapılmıştır. Bu 100 öğrencinin 51’ini kız, 49’unu erkek öğrenci oluşturur. Yine Elazığ ilinin 5 eğitim bölgesinden seçilen 2’şer ortaokulunun 6. sınıf Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasından seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilen 32 öğretmen oluşturur. Bu 32’i öğretmenin 15’i kadın, 17’sini erkek öğretmenler oluşturur.

3.3. Araştırmaya Katılan Öğretmenler ve Öğrenciler (Çalışma Grubu)

Araştırmaya katılan öğretmenler 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Elazığ ilinde bulunan beş eğitim bölgesi içinden seçilen on tane ortaokulda görev yapan 32 Sosyal Bilgiler öğretmeninden oluşmaktadır. Eğitim bölgelerinin belirlenmesinde farklı sosyal, kültürel, ekonomik ve eğitim çevrelerinden oluşan okullar olmasına dikkat edilmiştir. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenleri de bu eğitim bölgelerinden seçilen farklı eğitim bölgelerinde görev yapan öğretmenlerdir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Okullar ve Öğretmen Sayıları

Eğitim Bölgeleri	Okul Adları	Öğretmen Sayısı
Hazar Eğitim Bölgesi	Gazi Ortaokulu	3
	Mustafa Kemal Ortaokulu	3
Harput Eğitim Bölgesi	Yıldızbağları Ortaokulu	2
	Dumlupınar Ortaokulu	4
Bahçelievler Eğitim Bölgesi	Tevfik Yaramanoğlu Ortaokulu	3
	Cumhuriyet Ortaokulu	4
Fırat Eğitim Bölgesi	Elazığ Ortaokulu	3
	Esra-Zafer-Eşref Yıldırım Ortaokulu	4
Karşıyaka Eğitim Bölgesi	Kaya Kararkaya Ortaokulu	3
	İstiklal Ortaokulu	3

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Okullar ve Öğrenci Sayıları

Eğitim Bölgeleri	Okul Adları	Öğrenci Sayısı
Hazar Eğitim Bölgesi	Gazi Ortaokulu	10
	Mustafa Kemal Ortaokulu	10
Harpüt Eğitim Bölgesi	Yıldızbağları Ortaokulu	10
	Dumlupınar Ortaokulu	10
Bahçelievler Eğitim Bölgesi	Tevfik Yaramanoğlu Ortaokulu	10
	Cumhuriyet Ortaokulu	10
Fırat Eğitim Bölgesi	Elazığ Ortaokulu	10
	Esra-Zafer-Eşref Yıldırım Ortaokulu	10
Karşıyaka Eğitim Bölgesi	Kaya Kararkaya Ortaokulu	10
	İstiklal Ortaokulu	10

Araştırmaya katılan öğrenciler 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Elazığ ilinde bulunan beş eğitim bölgesi içinden seçilen on tane ortaokulda 6.sınıflar arasından seçilen toplam 100 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrenciler sosyo-ekonomik düzeyleri ve eğitim düzeyleri farklı öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 6. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Öğretmen Sayısı
Kadın	15
Erkek	17
Toplam	32

Tablo 7. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Öğrenci Sayısı
Kız	51
Erkek	49
Toplam	100

3.4. Okulların Özellikleri

3.4.1. Gazi Ortaokulu

Gazi Ortaokulu, Elazığ ili Hazar Eğitim Bölgesi içinde yer alan orta seviyeli bir ortaokuldur. Okul, İcadiye Mahallesi Yakup Şevki Caddesi üzerinde Şehitliğin bitişiğinde olup tek katlı iki derslikten oluşan müstakil bir binada bulunmaktadır. Okula 2008 yılında eklenen 18 derslikli ikinci binayla beraber toplam 20 derslikten oluşmaktadır.

Gazi Ortaokulu ilk olarak 1961-1962 eğitim-öğretim yılında hizmete girmiş olup bahçeyle birlikte toplam 500 m² alana sahiptir. Okul 63 öğretmen, 20 derslik ve 1378 öğrenciden oluşmakta olup ikili öğretim şekliyle hizmet vermektedir.

3.4.2. Mustafa Kemal Ortaokulu

Elazığ ili Hazar Eğitim Bölgesi içinde bulunan Mustafa Kemal Ortaokulu Elazığ ilinin en eski okullarından biridir. Okul başarısı açısından iyi seviyedeki okullardan biridir. Okul ilk olarak 1941 yılında Atatürk ilköğretim okulu olarak eğitim-öğretim hayatına başlamış, 1997-1998 eğitim-öğretim yılında Mustafa Kemal İlköğretim Okulu olarak adını değiştirmiş, son olarak 2012-2013 eğitim-öğretim yılında adını Mustafa Kemal Ortaokulu olarak değiştirerek günümüze kadar eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmeye devam etmiştir.

Toplam 18.750 m² lik alana sahip olan okul 823 m² alan üzerine inşa edilmiş 4 katlı binasında 23 derslik, 2 BT sınıfı 1 Sosyal Bilgiler Sınıfı, 1 Fen Laboratuvarı, 1 resim atölyesi, 1 Spor Salonu, 6 idare odası, 1 Matematik Odası ve 1 Müzik Odasından oluşmaktadır. Okulda 81 öğretmen, , 4 idareci, 1254 öğrenci, 2 memur ve 7 hizmet

bulunmaktadır Okul ikili öğretim yapmaktadır. Sınıflar 25-30 kişilik sınıflardan oluşup başarı seviyesi yüksek bir okuldur.

3.4.3. Yıldızbağları Ortaokulu

Elazığ ili Harput Eğitim Bölgesi içinde yer alan Yıldızbağları Ortaokulu, 2779 m² arsa üzerine inşa edilmiş olup bodrum kat dahil 3 katlı bir binadan oluşmaktadır. Okulda 8 derslik, 1 Fen Laboratuvarı, 1 BT sınıfı, 1 Kütüphane ve 1'de Çok Amaçlı Salon bulunmaktadır.

Okulun öğretim şekli ikili olup 76 öğretmen ve 313 öğrenciden oluşmaktadır. Okul göç alan bir bölge açılmış olup imkan açısından çok iyi değildir. Okul başarı düzeyi çok düşük olmamakla birlikte orta seviyeli okullardan biridir. Okulun sosyo-ekonomik yapısı farklı düzeydedir.

3.4.4. Dumlupınar Ortaokulu

Elazığ ili Harput Eğitim Bölgesi içinde yer alan Dumlupınar Ortaokulu Elazığ'ın eski okullarından biri olup 1932 yılın Rızaiye Mahallesinde eğitim-öğretim hayatına başlamıştır. Dördüncü Okul olarak adlandırılan okul 1946 yılında Dumlupınar İlköğretim Okulu adına almış, son olarak 2012'de Dumlupınar Ortaokulu adını alarak günümüze kadar eğitim-öğretim hayatına devam etmiştir.

Dumlupınar Ortaokulu 13 derslik, 1 Fen Laboratuvarı, 1 BT sınıfından oluşmaktadır. Okulda 45 Öğretmen, 1 Müdür, 2 Müdür Yardımcısı, 670 öğrenci bulunmaktadır. Okul ikili öğretim yapmaktadır. Okulun başarı seviyesi düşük olup eğitim imkânları açısından kötü durumdadır.

3.4.5. Tevfik Yaramanoğlu Ortaokulu

Elazığ ili Bahçelievler Eğitim Bölgesi içinde yer alan Tevfik Yaramanoğlu Ortaokulu 2013-2014 eğitim-öğretim yılının sonuna kadar TOBB Ortaokulu olarak görev yapan okul 2013-2015 eğitim-öğretim yılından itibaren Abdullahpaşa

Mahallesinde Tevfik Yaramanoğlu Ortaokulu olarak eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmiştir.

Tevfik Yaramanoğlu Ortaokulu 4 katlı bir bina üzerine inşa edilmiş olup 24 derslik, 2 Fen laboratuvarı, 1 BT sınıfı, 1 spor salonu, 1 öğretmenler odasından oluşmaktadır. Okulda 77 öğretmen, 1 müdür, 2 müdür yardımcısı ve 1398 öğrenci bulunmakta olup ikili öğretim yapmaktadır. Okulun başarı düzeyi yüksek olup sosyo-ekonomik açıdan düzeyi yüksek öğrencilerden oluşmaktadır.

3.4.6. Cumhuriyet Ortaokulu

Elazığ ili Bahçelievler Eğitim Bölgesi içinde yer alan Cumhuriyet Ortaokulu 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Abdullahpaşa Mahallesinde hizmete girmiş yeni bir okul olup eğitim teknolojisi ve alt yapısı bakımından iyi bir okuldur. Okul 12731 m² üzerine inşa edilmiş 4 katlı bir binadan oluşmaktadır.

Okulun 24 dersliği, 1 Fen Laboratuvarı, 1 BT sınıfı bulunmaktadır. Okulda 80 öğretmen, 1 müdür, 1260 öğrenci bulunmakta olup ikili öğretim yapmaktadır. Okulun başarı seviyesi yüksek olup sosyo-ekonomik açıdan iyi durumda olan ailelerin çocuklarının eğitim-öğretim gördüğü bir okuldur.

3.4.7. Elazığ Ortaokulu

Elazığ ili Fırat Eğitim Bölgesi içinde yer alan Elazığ Ortaokulu 1970 yılından itibaren eğitim-öğretim hayatın açılmış, 1994 yılında ilköğretim okulu, 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren de ortaokul olarak hizmet vermeye başlamıştır.

Okul, 65 öğretmen, 1 müdür, 3 yardımcı personel ve 825 öğrenciden oluşmaktadır. Okulda 16 derslik, 1 Fen Laboratuvarı, 1 BT sınıfı, 1 spor salonu bulunmaktadır. Okul ikili öğretim yapmakta olup son zamanlarda yapmış olduğu değişikliklerle Elazığ ilinin örnek okullarından biri haline gelmiştir. Okulun başarı düzeyi orta düzeyde olup sosyo-ekonomik açıdan orta düzeydeki ailelerin çocuklarına eğitim vermektedir.

3.4.8. Esra-Zafer-Eşref Yıldırım Ortaokulu

Elazığ ili Fırat Eğitim Bölgesi içinde yer alan Esra-Zafer-Eşref Yıldırım Ortaokulu 1990 yılında 2054 m² arsa üzerine inşa edilmiş olup Selçuklu Ortaokulu olarak eğitim-öğretim hayatına başlamıştır. Ekim 2014'te adını değiştirerek Esra-Zafer-Eşref Yıldırım Ortaokulu adını almıştır.

Okulun 23 dersliği 1 Fen Laboratuvarı, 1 BT sınıfı, 1 resim sınıfı, 1 müzik sınıfı, 1 konferans salonu ve 1 spor salonu bulunmaktadır. Okulda 49 öğretmen, 1 müdür, 600 öğrenci bulunmaktadır. Okul ikili öğretim yapmakta olup okulun başarı seviyesi düşüktür. Okulun sosyo-ekonomik seviyesi de düşüktür.

3.4.9. Kaya Karakaya Ortaokulu

Elazığ ili Karşıyaka Eğitim Bölgesi içinde yer alan Kaya Karakaya Ortaokulu 2009 yılında 911 m² arsa üzerine inşa edilen 3 katlı bir bina ile eğitim-öğretim hayatına başlamıştır.

Okulda 21 derslik, 1 Fen Laboratuvarı, 1 BT sınıfı bulunmaktadır. Okulun 44 öğretmeni, 1 müdürü, 635 öğrencisi ve 4 yardımcı personeli bulunmakta olup tekli öğretim yapmaktadır. Okulun başarı seviyesi düşük olup sosyo-ekonomik olarak düşük düzeyde olan ailelerin çocuklarının eğitim aldığı bir okuldur.

3.4.10. İstiklal Ortaokulu

Elazığ ili Karşıyaka Eğitim Bölgesi içinde yer alan İstiklal Ortaokulu 1961 yılında 27 Mayıs İlköğretim Okulu olarak eğitim-öğretim hayatına başlamıştır. 1980 yılında İstiklal İlköğretim Okulu olarak eğitim-öğretim faaliyetlerine devam ederek günümüze kadar gelmiştir.

4 katlı olan okulun 24 dersliği, 2 Fen Laboratuvarı, 1 BT sınıfı bulunmaktadır. Okulun 76 öğretmeni, 2 memur, 4 yardımcı personel, 1 müdürü, 2 müdür yardımcısı ve 998 öğrencisi bulunmakta olup ikili öğretim yapmaktadır. Okulun başarı düzeyi düşük olup sosyo-ekonomik açıdan düşük gelire sahip ailelerin çocuklarının eğitim aldığı bir okuldur.

3.5. Veri Toplama Süreci

Araştırmada kullanılan veriler için öncelikle ayrıntılı bir literatür taraması yapılmıştır. Bu bölümde veri toplama süreci ve veri toplama araçlarına ilişkin bilgiler sunulmuştur.

3.5.1. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Biri öğrencilere biri de öğretmenlere olmak üzere 10'ar sorudan oluşan iki tane yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formlarındaki sorular hazırlandıktan sonra geçerlilik ve güvenirlik açısından uzman görüşüne sunulmuştur. Öğrencilere ve öğretmenlere yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formlarının ikisi de iki bölümden oluşmakta olup ikisinin de ilk bölümünde araştırmanın yapılma amacı ve araştırmacı hakkında bilgiler yer almaktadır. Öğrencilere ve öğretmenlere yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formlarının ikisinin de ikinci bölümünde 10'ar tane açık uçlu soru bulunmaktadır.

Öğrencilere yönelik hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular “öğrencilerin güncel gelişmeleri takip etme düzeylerini belirleme, 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanılıp yararlanılmadığını belirleme, ders içinde ve ders dışında güncel olaylarla ilgili yapılan faaliyetlerin belirlenmesine yönelik sorulardan oluşmaktadır.

Öğretmenlere yönelik hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular, öğretmenlerin güncel gelişmeleri takip etme düzeylerini belirlemek, 6. sınıf Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylardan nasıl ve ne şekilde yaralandıklarını, güncel olaylara ne kadar süre ayırdıklarını belirlenmeye çalışılmıştır.

Elazığ Valiliğinden alınan 27/04/2016 tarihli onayla yarı yapılandırılmış görüşmeler Elazığ il merkezinde bulunan 5 eğitim bölgesinde seçilen 10 ortaokulun 6.sınıf öğrencileri arasından seçilen toplam 100 öğrenci ve yine bu okullarda görev

yapan toplam 32 öğretmenle yapılmıştır. Sonuç olarak bu araştırma toplamda 132 katılımcının görüşleriyle oluşturulmuştur.

Görüşme araştırılan konuda karşılıklı konuşma yoluyla sözel bilgi toplama yöntemidir. Görüşmeler uygulanış biçimine göre üçe ayrılır. Bunlar: yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmamış görüşme ve yarı yapılandırılmış görüşmedir (Kıncal, 2010, s. 148).

Görüşme, en az iki kişi arasında sözlü olarak sürdürülen bir iletişim sürecidir. Görüşme, araştırmada cevabı aranılan sorular çerçevesinde ilgili kişilerden veri toplama şeklinde ifade edilebilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009, s.161).

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla öğrencilerle görüşülmesi planlanmıştır. Görüşme formu hazırlanmadan önce konu ile ilgili alan yazın taraması yapılmıştır. Bu formun hazırlanmasında öncelikle Okul Öncesi Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ana Bilim Dalında görev yapan iki öğretim üyesinin görüşleri dikkate alınarak görüşme formunda yer alacak sorular listesi oluşturulmuştur. Daha sonra oluşturulan bu liste, tekrar uzman görüşüne sunulmuştur ve uzman yargısının ardından şekillendirilerek görüşme formu hazır hale getirilmiştir. 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerini, önerilerini ve düşüncelerini tespit etmek için 11 tane öğretmenlere 10 tanede öğrencilere olmak üzere toplam 21 tane açık uçlu sorudan oluşan 2 tane görüşme formu hazırlanmıştır (Ek 2 ve Ek 3).

Yapılandırılmış görüşme; bu görüşme şeklinde sorular önceden kesin olarak belirlenir ve cevaplara ayrılacak süre eşit olarak ayarlanır (Kıncal, 2010, s. 148). Amaç, görüşülen bireylerin verdikleri bilgiler arasındaki paralelliği ve farklılığı saptayarak buna göre karşılaştırmalar yapmaktır (Branniganakt. Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Yapılandırılmamış görüşme; görüşme yapan kişiye hareket serbestliği tanıyıp görüşme yapılan kişiden ayrıntılı bilgi alına bilinmesine olanak veren görüşme şeklidir (Kıncal, 2010, s. 148). Önceden kararlaştırılmış birkaç giriş sorusu dışında sorular genellikle konuşmanın akışına göre sorulur. Bu tip sorularda cevaplayanın hakkında derinlemesine bilgi elde edilir.

Yarı yapılandırılmış görüşme; hem sabit şekilde cevaplamayı hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştirir. Bu nedenle bu tür görüşme yapılandırılmış

ve yapılandırılmış görüşme, görüşme yöntemlerinin hem avantajlarını hem de dezavantajlarını içerir. Analizlerin kolaylığı, görüşülen kişiye kendini ifade etme olanağı vermesi, gerektiğinde derinlemesine bilgi edinebilme olanağı vermesi gibi avantajlı yanlarını bulunur. Bunun yanında kontrolün kaybedilmesi, önemsiz konularda fazla zaman harcanması, görüşme yapılanlarla belirli standartlarda yaklaşılmadığından güvenilirliğin azalması gibi dezavantajları da bulunur (Büyüköztürk, 2014, s. 152). Yapılandırılmış ve yapılandırılmamış iki görüşme arasında kalan görüşmelerdir (Baloğlu, 2002, s. 65).

Yarı yapılandırılmış görüşmelerde görüşme soruları önceden belirlenmiş görüşme durumlarını kapsamaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşmede her görüşmeciye sistematik ve uygun sorular sorulmaktadır. Görüşülen kişi istediğini dilediği biçimde ifade etme özgürlüğüne sahip olmasına karşın görüşmeci gerekli bilgileri alabilmek için bireyi bilgi alabilmek için istediği konuları tartışmaya yöneltebilir.

Görüşme Yönteminin Güçlü Yönleri (Yıldırım ve Şimşek, 2013)

- Esnek olması,
- Yanıt oranının yüksek olması,
- Sözel olmayan davranışların gözlenebilmesi,
- Araştırmacının ortam üzerindeki kontrolünün olmaması,
- Soru sırasının esnek olması,
- Anlık tepkilerin ölçülmesi,
- Veri kaynağının teyit edilebilmesi,
- Yanıt oranının tam olması,
- Derinlemesine bilgi elde edilebilmesi,

Görüşme Yönteminin Zayıf Yönleri (Yıldırım ve Şimşek, 2013)

- Maliyeti diğer veri toplama yöntemlerine göre maliyeti daha yüksek olabilmesi,
- Uzun zaman alabilmesi,
- Olası yanlılık,
- Kayıtlı veya yazılı bilgileri kullanamama,
- Zaman ayırma güçlüğü,

- Gizliliğin ortadan kalkması,
- Soru standardının olmayışı,
- Bireye ulaşma güçlüğü,

3.6. Araştırma Sürecinde Uygulanan İşlemler

Araştırma süreci başlamadan önce araştırmanın yapılacağı eğitim bölgeleri seçilmiş, bu eğitim bölgeleri içinden farklı akademik sosyal, kültürel ve ekonomik yapıya sahip 10 okul belirlenmiş, bu okullardan araştırmaya katılacak öğretmen ve öğrenciler belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca araştırmanın modeli, yöntemi ve veri toplama araçları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu uygulamaların rahat yapılacağı düşünülen okul ve öğretmen tercih edilerek izin işlemlerinin yürütülmesi için Elazığ İl Millî Eğitim Müdürlüğü ile gerekli resmî yazışmalar başlatılmıştır (Ek 1). Yapılan çalışmaya 5 eğitim bölgesinden seçilen 10 okuldan 32 öğretmen 100 öğrenci katılmıştır.

Görüşmeler 02/05/2016 tarihinde başlayıp, 27/05/2016 tarihinde sona ermiştir. Yapılan görüşmelerin ardından uygulama sonrası yapılan çalışmaların tamamlanması aşamasına geçilmiştir. Görüşmeler, öğretmenlerin ve öğrencilerin kendileri rahat hissedebilecekleri, sorulara doğru ve samimi yanıtlar verebilecekleri özel bir alanda yürütülmüştür. Öğretmenlerle yürütülen görüşmeler genellikle bireysel yapılırken öğrencilerle yapılan görüşmeler sayının fazla olmasından dolayı 5'li gruplar halinde yapılmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerin süresi 10-15 dakika sürerken öğrencilerle yapılan görüşmelerin süresi 30-50 dakika arasında değişmektedir. Yapılan görüşmeler yüz yüze yapılmıştır.

Öğretmen ve öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular analiz edilmiştir. Elde edilen verilerin bilgisayar ortamına aktarılmasıyla uygulama süreci sona ermiştir.

3.7. Verilerin Analizi

Bu araştırma, nitel bir çalışma olduğundan nitel veri analiz programı “NVİVO 8” paket programı ve içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. NVİVO 8 nitel veri analiz programı; doküman, video ve ses kayıtları, e-mailler, fotoğraflar gibi birçok veri ile

alışan insanların kullanacağı bir programdır. Birbiriyle ilişkili birçok programın organize edilmesine ve ynetmemize yardımcı olur. Materyali anlamak için bilgiyi keşfetme, temaları belirleme, kodlama, sınıflandırma, verilerin ve dokümanların ilişkilendirilmesi, dipnot ve yorumların yapılması, veri ve sonuçların görselleştirilmesi, doküman ve verilerde arama ve sorgulamaların yapılması ve paylaşılması NVİVO ile yapılmaktadır. NVİVO ile üretilen her doküman diğer uygulamalara ihraç edilebilir (<http://dosya.marmara.edu.tr/akademikgelisim/sunum/Nvivo.pdf>).

İçerik analizi; bu yöntemde temel amaç, toplanan veriler açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizi yöntemi ile yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve okuyucunun anlayabileceği bir şekilde sunmaktır (Yıldırım ve şimşek, 2013, s. 259).

Yapılan görüşmeler görüşme formlarına yazılmış ve kamerayla kayıt altına alınmıştır. Kamera ve görüşme formlarıyla kayıt altına alınan bilgiler daha sonra araştırmacı tarafından kâğıda dk÷lm÷ştür. Öğrencilerin ve öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplar önce gruplara ayrılmış, daha sonra önce öğrencilerin vermiş oldukları yanıtlardan başlanmıştır. Öğrencilerin 1. soruya vermiş oldukları yanıtlar kâğıda dk÷lm÷ştür. Diğer sorularda aynı şekilde kâğıda dk÷lm÷ştür. Daha sonra öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplar aynı yöntemle kâğıda dk÷lm÷ştür.

Görüşme formları, kamera kayıtları ve bu kayıtların dk÷m÷n÷n yapıldığı kâğıtlar ile NVİVO veri analiz yöntemiyle elde edilen veriler alanında uzmanlar tarafından incelenerek görüşmelerin uygun yapılp yapılmadığına bakılmıştır. Yapılan inceleme sonucunda görüşmelerin amacına uygun olarak yapıldığı gr÷lm÷ştür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

IV. BULGULAR ve YORUM

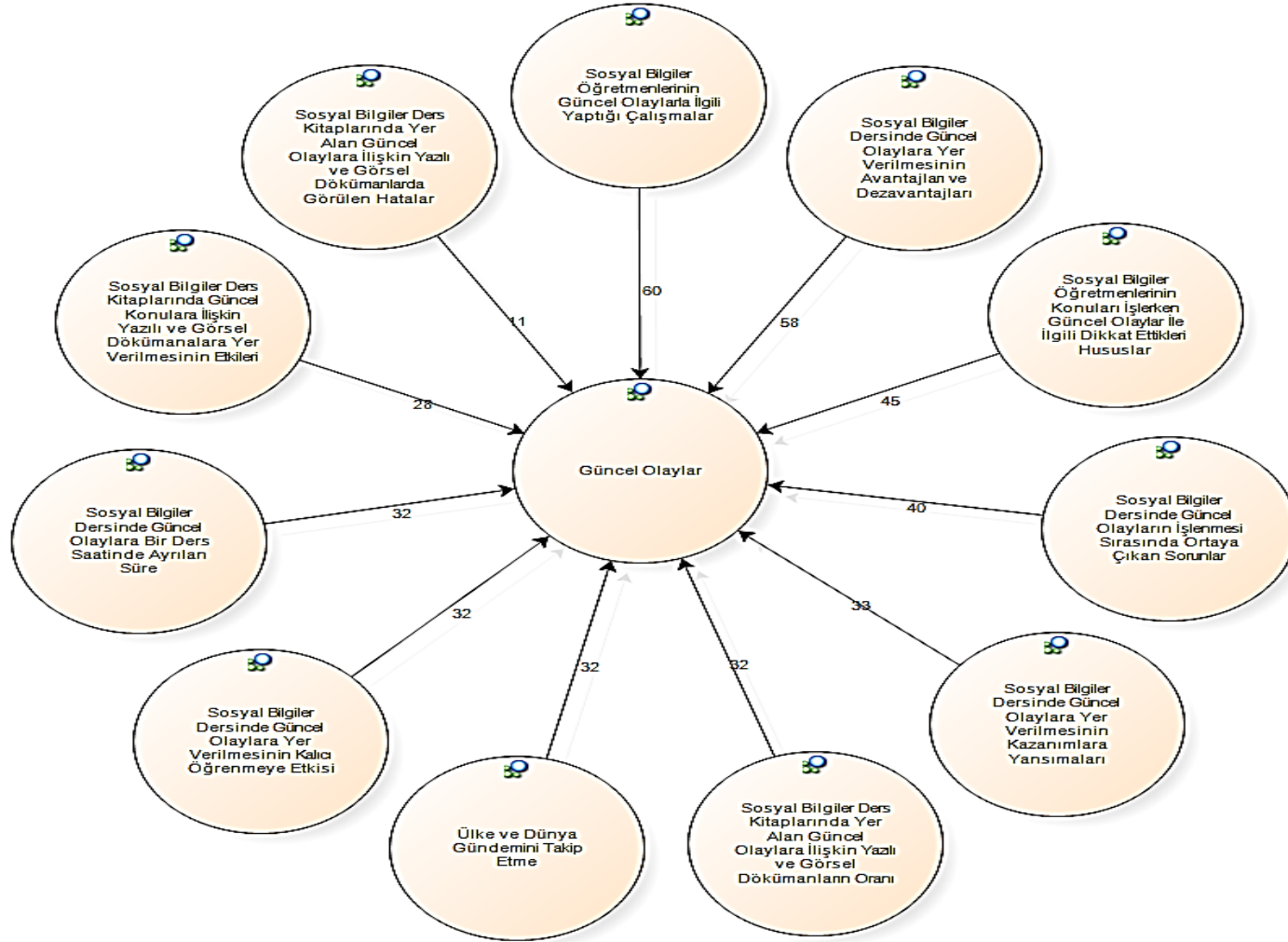
Çalışmanın bu bölümünde, ilk olarak öğretmen ve öğrencilerin güncel olaylara ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan görüşme formları sonucu analizlerden elde edilen öğretmen ve öğrenci verilerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Öğretmen Görüşlerinin Çözümlemesi

Bu bölümde öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilere ilişkin çözümlemeler yer almaktadır. Araştırmanın verileri, NVIVO 8 programı kullanılarak çözümlenmiştir. Çözümlemeler yapılırken, ilk önce kod listesi oluşturulmuş sonra bu kod listeleri kendi içerisinde tutarlı olacak biçimde ana kategori ve alt kategorilere bölünmüştür. Elde edilen kategoriler ve frekanslar değerleri modeller halinde sunulmuştur. Bu nitel verilerin nicelleştirilmesinin yanı sıra, kategorilerin daha fazla yoğunlaştığı alanlar tespit edilerek, bu işlemler sayesinde uygulamalara ilişkin daha net ve kapsamlı bir görüntünün ortaya çıkması sağlanmıştır. Çözümlemelerin yapılmasının ardından, uygulamaların sonuçlarına ilişkin modeller çizilerek güncel olaylara ilişkin benzer ve farklı yönler ortaya konmuştur.

Araştırmanın verilerinin çözümlendiği bu bölümde öğretmen grubunda yer alan 32 öğretmen on bir açık uçlu soru sorulmuştur. Elde edilen veriler doğrultusunda benzerlik gösteren ifadeler araştırmacı tarafından belirlenen kategorilere yerleştirilerek çözümleme işlemi yapılmıştır.

Güncel olaylara ilişkin çözümlemeler yapılarak bir kod listesi oluşturulmuştur. Bu kod listesi incelenerek araştırma on bir ana kategoriye ayrılmıştır. Güncel olaylara ilişkin model aşağıda yer almaktadır (Şekil 1).

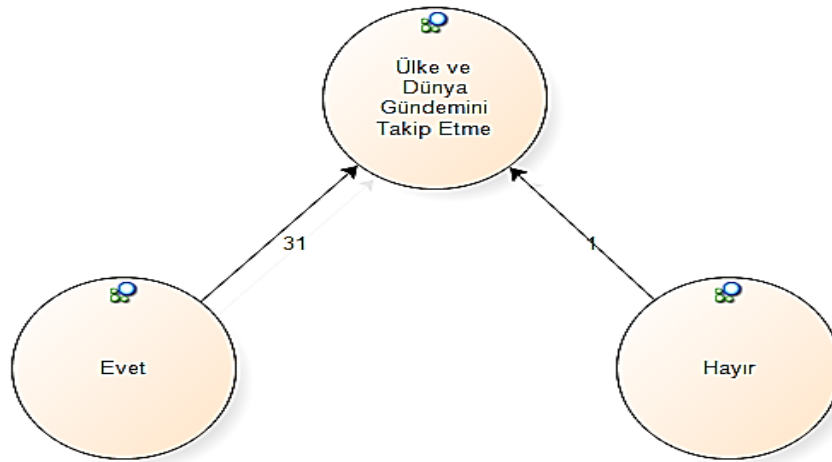

Şekil 1. Güncel Olaylara İlişkin Model

Güncel olayların kullanımına ilişkin ana kategoriler; “Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylarla ilgili yaptığı çalışmalar”, “Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin avantaj ve dezavantajları”, “Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin konuyu işlerken güncel olaylar ile ilgili dikkat ettikleri hususlar”, “Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların işlenmesi sırasında ortaya çıkan sorunlar”, “Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kazanımlara yansımaları”, “Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların oranı”, “ülke ve dünya gündemini takip etme”, “Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kalıcı öğrenmeye etkisi”, “Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara bir ders saatinde ayrılan süre”, Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel konulara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesinin etkileri”, “Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlarda görülen hatalar” ile ilgili olarak belirlenmiştir. Ana kategoriler de kendi içinde alt kategorilere ayrılmaktadır.

4.1.1. Ülke ve dünya gündemini takip etmeye ilişkin bulgular

Öğretmenlere, “*Ülke ve Dünya gündemini takip ediyor musunuz?*” sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerden bu soruya ilişkin görüşleri alınmıştır. Alınan bu görüşlere yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 2. Ülke ve Dünya Gündemini Takip Etmeye İlişkin Model

“Ülke ve dünya gündemini takip etme” kategorisi ile bağlantılı farklı iki alt kategorilerin olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “evet” ve “hayır” olarak sıralanabilir. Bu kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 2’de yer alan kategoriler incelendiğinde en çok otuz bir yükleme ile “evet” kategorisinin öğretmenler tarafından dile getirilen kategori olduğu görülmüştür. Buna göre öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun ülke ve dünya gündemini takip ettikleri söylenebilir. Daha sonra bir yükleme ile “hayır” alt kategorisinin geldiği görülmektedir. Aşağıda sosyal bilgiler öğretmenlerinin ülke ve dünya gündemini takip etmeye ilişkin alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Evet Takip Ederim

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, güncel olaylardan derste yararlanabilmeleri için ülke ve dünya gündemini yakından takip etmeleri gerekmektedir. Bu çalışmada ülke ve dünya gündemini takip etmeyle ilgili sorular öğretmenlere yöneltilmiştir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, ülke ve dünya gündemini takip ettiklerini ifade edenlerin fazla olduğu görülmüştür. Gündemi takip ettiklerini söyleyen öğretmenler görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir. Öğretmelerden biri,

Öğr.1 (Es/E) “*Evet, takip ediyorum*” diyerek gündemi takip ettiğini belirtmiştir. Benzer şekilde bir başka öğretmen görüşünü şu şekilde belirtmiştir.

Öğr.2 (C/E) “*Evet, genellikle takip ediyorum*” diyerek bu konudaki görüşünü belirtmiştir. Bir başka öğretmen,

Öğr.2 (D/K) “*Evet, takip ediyorum*” diyerek bu konudaki görüşünü belirtmiştir.

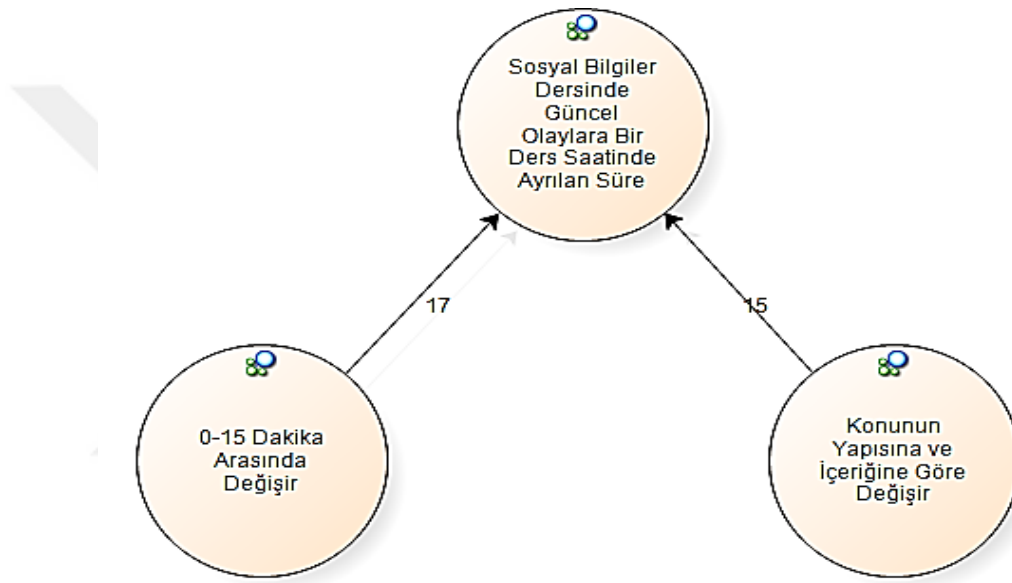
b. Hayır Takip Etmem

Ülke ve dünya gündemini takip etmediğini ifade eden öğretmenin görüşünü şu şekilde ifade etmiştir. Bir öğretmen;

Öğr.2 (D/K) “*Hayır takip etmiyorum*” diyerek gündemi takip etmediğini ifade etmiştir.

4.1.2. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara bir ders saatinde ayrılan süreye ilişkin bulgular

Öğretmenlere, “*Dersin işlenmesi sürecinde güncel olaylara ne kadar zaman ayırıyorsunuz?*” sorusu yöneltilerek öğretmenlerin ders içerisinde ne kadar bir süreyi güncel olaylara ayırdıklarıyla ilgili görüşleri alınmıştır. Alınan bu görüşlere yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 3. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylara Bir Ders Saatinde Ayrılan Süreye İlişkin Model

“Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara bir ders saatinde ayrılan süre” kategorisi ile bağlantılı farklı iki alt kategorilerin olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “0-15 dakika arasında değişir” ve “konun yapısına ve içeriğine göre değişir” olarak sıralanabilir. Bu kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 3’te yer alan kategoriler incelendiğinde en çok on yedi yükleme ile “0-15 dakika arasında değişir” kategorisinin öğretmenler tarafından dile getirilen kategori olduğu görülmüştür. Buna göre öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun kırk dakikalık sosyal bilgiler dersi süresince güncel olaylara 0-15 dakika arasında bir süre ayırdıkları

görülmektedir. Sosyal Bilgiler dersinin yapısı ve içeriği göz önüne alındığında bu sürenin normal olduğu söylenebilir. Daha sonra on beş yükleme ile “konun yapısına ve içeriğine göre değişir” alt kategorisinin geldiği görülmektedir. Aşağıda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kırk dakikalık Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara ayırdıkları süreye ilişkin alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. 0-15 Dakika Arasında Değişir

Öğretmenler, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara 0-15 dakika arasında süre ayırdıklarını şu şekilde belirtmişlerdir. Öğretmenlerden biri,

Öğr.1 (Es/E) “*40 dakikalık süre içinde en az 15 dakika süre ayırıyorum*” diyerek görüşünü belirtmiştir. Bir başka öğretmen,

Öğr.1 (M/K) “*Dersin ilk 5-10 dakikasını ayırıyorum*” diyerek güncel olaylara çok fazla vakit ayıramadığını belirtmiştir. Bir başka öğretmen görüşünü şu şekilde belirtmiştir,

Öğr.3 (C/E) “*Yıllık planla bağlantılı olması koşuluyla 12 dakika*” diyerek görüşünü belirtmiştir. Güncel olayların yıllık planlarla bağlantılı olması kazanımların verilmesini kolaylaştırdığı söylenebilir.

b. Konunun Yapısına ve İçeriğine Göre Değişir

Öğretmenler, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara ayırdıkları sürenin konun yapısına ve içeriğine göre değiştiğini şu şekilde belirtmişlerdir. Öğretmenlerden biri,

Öğr.1 (Ka/K) “*Konunun içeriğine göre değişiyor*”, diyerek görüşünü belirtmiştir. Bir başka öğretmen,

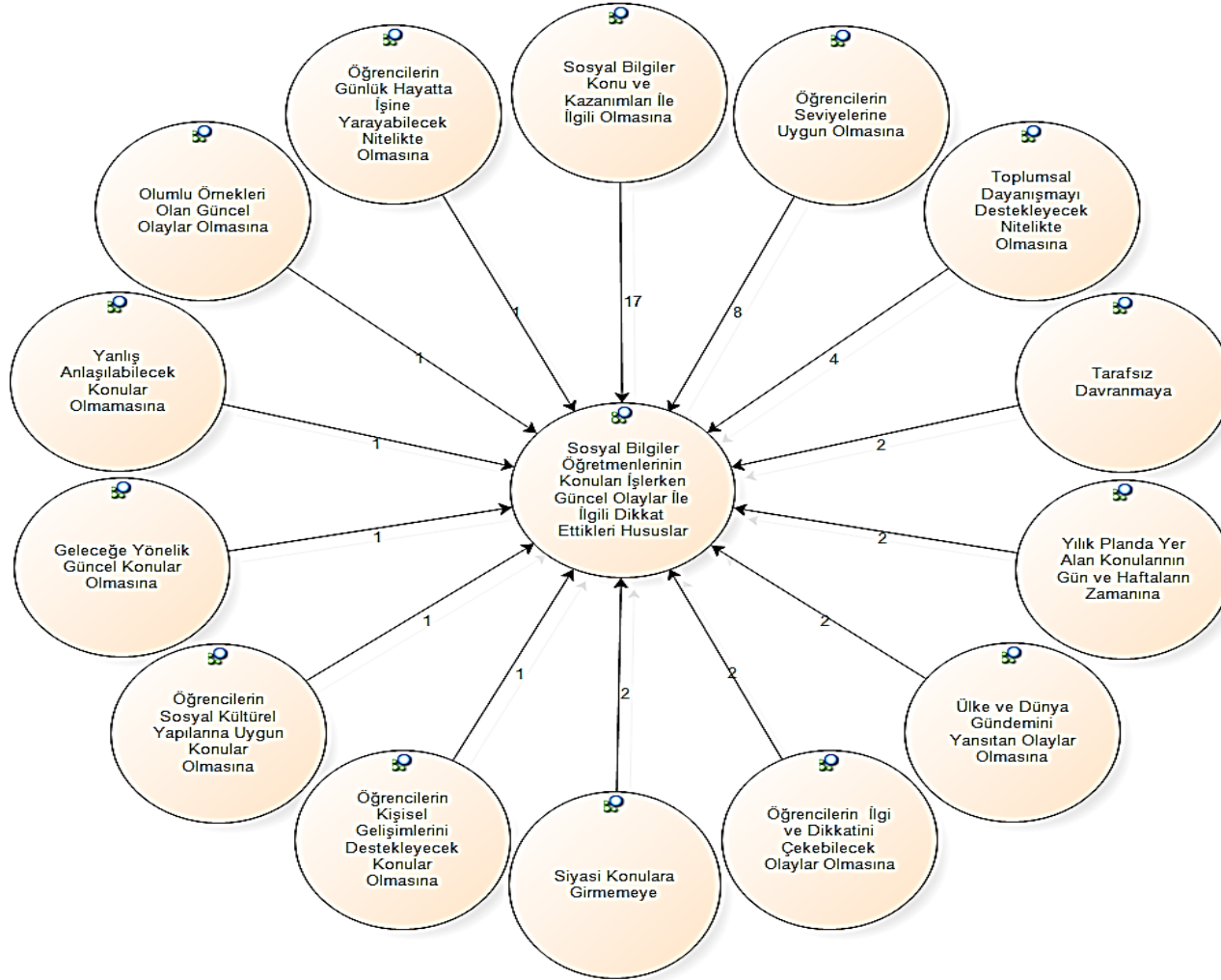
Öğr.3 (T/K) “*Dersin konusuna ve yapısına göre değişiyor*”, diyerek güncel olaylara ayırdığı süreyi belirlerken konun özelliğine dikkat ettiğini belirtmiştir. Benzer şekilde bir başka öğretmen görüşünü şu şekilde belirtmiştir.

Öğr.3 (D/E) “*Konunun özelliğine göre değişmektedir*” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

4.1.3. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin konuları işlerken güncel olaylar ile ilgili dikkat ettikleri hususlar

Öğretmenlere, “*Sosyal Bilgiler dersinde işlediğiniz güncel konuları belirlerken nelere dikkat ediyorsunuz?*” sorusu yöneltilerek öğretmenlerin sosyal bilgiler dersinde kullandıkları güncel olayları sınıf ortamına getirmeden önce hangi hususlara dikkat ettikleriyle ilgili görüşleri alınmıştır. Alınan bu görüşlere yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Konuları İşlerken Güncel Olaylar İle İlgili Dikkat Ettikleri Hususlara İlişkin Model

“Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin konuları işlerken güncel olaylar ile ilgili dikkat ettikleri hususlar ” kategorisi ile bağlantılı farklı on dört alt kategorilerin olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “Sosyal Bilgiler konu ve kazanımları ile ilgili olmasına”, “öğrencilerin sevilerine uygun olmasına”, “toplumsal dayanışmayı destekleyecek nitelikte olmasına”, tarafsız davranmaya”, “yıllık planda yer alan konularının gün ve haftaların zamanına”, “ülke ve dünya gündemini yansıtan olaylar olmasına”, “öğrencilerin ilgi ve dikkatini çekebilecek olaylar olmasına”, “siyasi konulara girmemeye”, “öğrencilerin kişisel gelişimlerini destekleyecek konular olmasına”, “öğrencilerin sosyal kültürel yapılarına uygun konular olmasına”, “geleceğe yönelik güncel konular olmasına”, “yanlış anlaşılabilir konular olmamasına”, “olumlu örnekleri olan güncel olaylar olmasına”, ve “öğrencilerin günlük hayatta işine yarayabilecek nitelikte olmasına” olarak sıralanabilir. Bu kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 4’te yer alan kategoriler incelendiğinde on yedi yükleme ile “sosyal bilgiler konu ve kazanımları ile ilgili olmasına” kategorisinin öğretmenler en çok tarafından dile getirilen kategori olduğu görülmüştür. Daha sonra sırasıyla sekiz yükleme ile “öğrencilerin sevilerine uygun olmasına”, dört yükleme ile “toplumsal dayanışmayı destekleyecek nitelikte olmasına”, ikişer yüklemeler ile “tarafsız davranmaya”, “günlük planda yer alan konularının gün ve haftaların zamanına”, “ülke ve dünya gündemini yansıtan olaylar olmasına”, ve birer yüklemeler ile “öğrencilerin sosyal kültürel yapılarına uygun konular olmasına”, “geleceğe yönelik güncel konular olmasına”, “yanlış anlaşılabilir konular olmamasına”, “olumlu örnekleri olan güncel olaylar olmasına” “öğrencilerin ilgi ve dikkatini çekebilecek olaylar olmasına”, “siyasi konulara girmemeye”, “öğrencilerin günlük hayatta işine yarayabilecek nitelikte olmasına” alt kategorilerinin geldiği görülmektedir. Aşağıda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin konuları işlerken güncel olaylar ile ilgili en çok dikkat ettikleri hususlara ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Sosyal Bilgiler Konu ve Kazanımları İle İlgili Olmasına

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin konuları işlerken güncel olaylar ile ilgili dikkat ettikleri hususlara bakıldığında ilgili olmasına en çok güncel olayların Sosyal Bilgiler konu kazanımlarıyla ilgili olması dikkat ettiklerini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.3 (Elz/E) “Güncel konuların konuya uygun olmasına ve tarihe dikkat ediyorum” diyerek Sosyal Bilgiler dersinde dikkat ettiği hususu belirtmiştir. Bir başka öğretmen,

Öğr.3 (Es/K) “Konun içeriğine uygun olmasına, yeri ve sırasına uygun olmasına ve kazanımlara” diyerek güncel olayları konun içeriğine göre seçtiğini belirtmiştir. Bir diğer öğretmen,

Öğr.4 (Es/K) “Kazanımlarla ilişkili olup olmadığına bakıyorum” diyerek dikkat ettiği hususun kazanımlar olduğunu ifade etmiştir.

b. Öğrencilerin Seviyelerine Uygun Olmasına

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin konuları işlerken güncel olaylar ile ilgili dikkat ettikleri hususlardan bir diğerinin güncel olayların öğrenci seviyesine uygun olması olduğunu şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (D/K) “Öğrenci seviyesine uygun olmasına dikkat ediyorum” diyerek güncel olayların öğrenci seviyesine uygunluğunun önemini belirtmiştir. Benzer şekilde bir diğer öğretmen,

Öğr.1 (İ/K) “Öğrenci seviyesine uygun olup olmadığına dikkat ediyorum” diyerek bu konudaki görüşünü ifade etmiştir. Bir başka öğretmen,

Öğr.2 (C/E) “Öğrencinin kişisel gelişimine ve kültürel yapısına uygun olmasına dikkat ediyorum” diyerek güncel olayları seçerken dikkat ettiği hususun öğrenin seviyesine uygunluk olduğunu belirtmiştir.

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların işlenmesi sırasında dikkat edilmesi gereken önemli hususlardan biri güncel olayların öğrenci seviyesine uygun olmasıdır. Öğrenci seviyesinin üstündeki güncel olayların eğitim-öğretimde kullanıldığında yarardan çok zarar verdiği gözlemlenmiştir.

c. Toplumsal Dayanışmayı Destekleyecek Nitelikte Olmasına

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin konuları işlerken güncel olaylar ile ilgili dikkat ettikleri hususlardan bir diğerinin de güncel olayların toplumsal dayanışmayı, birlik ve beraberliğimizi destekleyen örnekler olduğunu şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (C/E) “Güncel konuların işlerken siyasi konulara girmemeye ve ayrımcılığa girmemeye dikkat ediyorum” diyerek bazı siyasi konuların sınıf ortamında

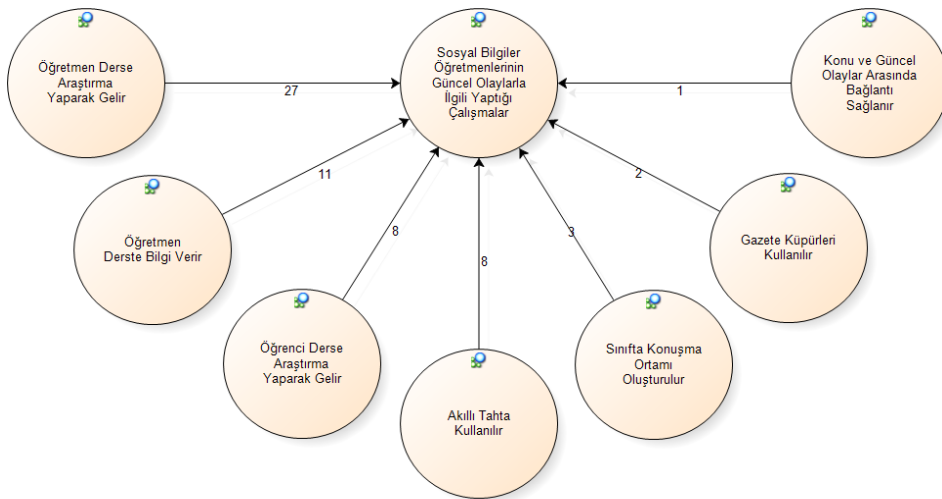
gerginliğe yol açtığını ve toplumsal ayrışmayı ön plana çıkarttığını belirtmiştir. Bir diğer öğretmen,

Öğr.2 (Es/E) “*Öğrencilerde birlik ve beraberliği geliştiren haberler olmasına*” diyerek toplumsal birlik ve beraberliğin önemine vurgu yapmaya çalışmıştır. Bir başka öğretmen,

Öğr.4 (C/E) “*Kin ve nefret duygularını içeren konularının olmamasına ve birlik ve kardeşliği vurgulayan konular olmasına*” diyerek güncel olayları seçerken kin ve nefret söylemlerinin olmadığı, aksine toplumsal birlik ve beraberliğin önemine vurgu yapan güncel olayları seçerek sınıfa getirdiğini belirtmiştir.

4.1.4. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylarla ilgili yaptığı çalışmalara ilişkin bulgular

Öğretmenlere, “*Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayları işlerken ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz? Bu çalışmalar için nasıl bir ön hazırlık süreci yaşıyorsunuz?*” sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerden bu soruya ilişkin görüşleri alınmıştır. Alınan bu görüşlere yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 5. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Güncel Olaylarla İlgili Yaptığı Çalışmalara İlişkin Model

“Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylarla ilgili yaptığı çalışmalar” kategorisi ile bağlantılı farklı alt kategorilerin olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “öğretmen derse araştırma yaparak gelir”, “öğretmen derste bilgi verir”, “öğrenci derse araştırma yaparak gelir”, “akıllı tahta kullanır”, “sınıfta konuşma ortamı oluşturur”, “gazete kupürlerini kullanır” ve “konu ve güncel olaylar arasında bağlantı kurar” olarak sıralanabilir. Bu kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 5’te yer alan kategoriler incelendiğinde en çok yirmi yedi yükleme ile “öğretmen derse araştırma yaparak gelir” kategorisinin öğretmenler tarafından dile getirilen kategori olduğu görülmüştür. Buna göre öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun güncel olaylarla ilgili yaptığı çalışmaların başında araştırma yapmak olduğu söylenebilir. Daha sonra sırasıyla on bir yükleme ile “öğretmen derste bilgi verir”, sekizer yüklemeler ile “öğrenci derse araştırma yaparak gelir”, “akıllı tahta kullanır”, üç yükleme sınıfta konuşma ortamı oluşturur” , iki yükleme ile “gazete kupürlerini kullanır” ve bir yükleme ile “konu ve güncel olaylar arasında bağlantı kurar” alt kategorilerinin geldiği görülmektedir. Aşağıda bu kategoriye ilişkin alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Öğretmen Derse Araştırma Yaparak Gelir

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylarla ilgili en çok yaptıkları çalışmalardan biri olan derse araştırma yaparak gelmelerini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (D/K) “*Güncel olaylarla ilgili bir ön araştırma yapıp dersimde bu konuları öğrencilerime aktırıyorum.*” diyerek görüşünü belirtmiştir. Bir başka öğretmen;

Öğr.2 (C/E) “*Bir hafta öncesinden öğrencilere araştırma yapmaları için ödev veriyorum, bende araştırıyorum, çocuklar araştırdıklarını sınıfta anlatıyorlar*” diyerek derse hazırlıklı geldiğini belirtmiştir. Bir başka öğretmen,

Öğr.2 (Ka/E) “*Özellikle bir hafta önceden hazırlıklara başlıyorum, özellikle son bir hafta içindeki olaylarla*” diyerek güncel olaylar ilgili detaylı bir araştırma yaptığını, güncelliğini yitirmemiş bilgilerin olduğuna dikkat ettiğini belirtmiştir. Başka bir öğretmen,

Öğr.2 (Elz./K) “Öncesinde bir araştırma yaparım daha sonra sınıfa getiriyorum. Ne zaman olduğuyla ilgili öğrenciye bilgi veriyorum” diyerek görüşünü belirtmiştir.

b. Öğretmen Derste Bilgi Verir

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylarla ilgili en çok yaptıkları çalışmalardan bir diğeri olan öğretmenin güncel olayları derste açıklamasını şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (D/K) “Güncel olaylarla ilgili bir ön araştırma yapıp dersimde bu konuları öğrencilerime aktırıyorum” diyerek görüşünü belirtmiştir. Bir başka öğretmen,

Öğr.2 (Elz./K) “Öncesinde bir araştırma yaparım daha sonra sınıfa getiriyorum. Ne zaman olduğuyla ilgili öğrenciye bilgi veriyorum” diyerek güncel olaylar konusunda öğrenciye açıklama yaptığını ifade etmiştir. Başka bir öğretmen,

Öğr.3 (M/E) “Öncelikle isteyeceğim konuyla ilgili güncel konuyu belirliyorum. Konuyla ilgili gazete, internet ve radyo haberlerini takip ediyorum. Sınıfta bunlardan bahsediyorum” diyerek görüşünü belirtmiştir.

c. Akıllı Tahta Kullanır

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylarla ilgili en çok yaptıkları çalışmalardan bir diğeri de derse akıllı tahtadan yararlanarak güncel olayları vermektir. Bu konuyla ilgili düşüncelerini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.2 (G/K) “Birkaç gün öncesinden hazırlığa başlıyoruz, öğrencilere haber veriyoruz. Gazete, broşür gibi görseller sınıfa getirilerek akıllı tahtadan videolar izlettiriyoruz” diyerek akıllı tahtadan yararlandığını ifade etmiştir. Benzer şekilde bir diğr öğretmen,

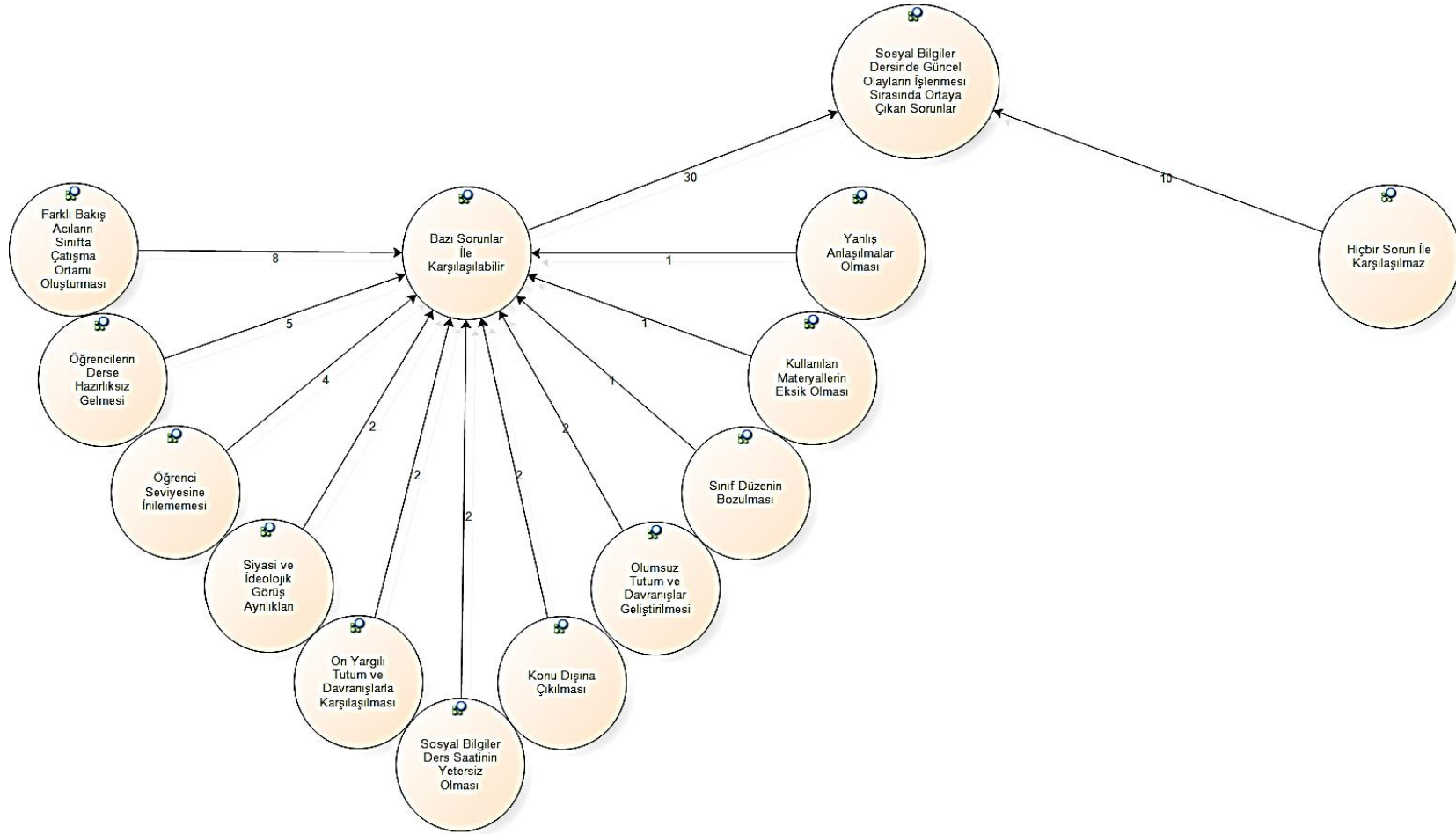
Öğr.2 (Es/E) “Dersten önce sürekli güncel konuları takip ettiğim için bu konuları derste yeri geldikçe yer veriyorum, ayrıca güncel konularla ilgili görselleri sınıfta akıllı tahta yardımıyla sunuyorum” diyerek bu konudaki görüşünü belirtmiştir. Bir diğr öğretmen,

Öğr.3 (Es/K) “Dersten önce konuyla ilgili araştırma yapıyorum, uygun olan konulardan slayt, video ve animasyon sınıfa getirerek akıllı tahtadan öğrencilere izlettiriyorum” diyerek akıllı tahtadan yararlandığını belirtmiştir. Akıllı tahta kullanımı

Fatih Projesi kapsamında okul ortamına giren bir teknolojik eğitim aracıdır. Uygun şekilde kullanıldığında öğrenmeyi olumlu yönde etkilemektedir. Güncel olayların kullanımında akıllı tahtadan yararlanmanın öğrenmeyi daha etkili hale getireceği söylenebilir.

4.1.5. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların işlenmesi sırasında ortaya çıkan sorunlara ilişkin bulgular

Öğretmenlere, *“Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayları işlerken bazı sorunlarla karşılaşıyor musunuz? Ne gibi sorunlarla karşılaştığınızı anlatır mısınız?”*sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerden bu soruya ilişkin görüşleri alınmıştır. Alınan bu görüşlere yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 6. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların İşlenmesi Sırasında Ortaya Çıkan Sorunlara İlişkin Model

“Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların işlenmesi sırasında ortaya çıkan sorunlar” kategorisi ile bağlantılı farklı iki alt kategorilerin olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “bazı sorunlar ile karşılaşılabilir” ve “hiçbir sorun ile karşılaşılmaz” olarak sıralanabilir.

“Bazı sorunlar ile karşılaşılabilir” alt kategorisinin de kendi içerisinde on bir alt kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Bu alt kategoriler “farklı bakış açıların sınıfta çatışma ortamı oluşturması”, “öğrencilerin derse hazırlıksız gelmesi”, “öğrenci seviyesine inilememesi”, “siyasi ve ideolojik görüş ayrılıkları”, “ön yargılı tutum ve davranışlarla karşılaşılması”, “Sosyal Bilgiler ders saatinin yetersiz olması”, “konu dışına çıkılması”, “olumsuz tutum ve davranışlar geliştirilmesi”, “sınıf düzeninin bozulması”, “kullanılan materyallerin eksik olması”, “yanlış anlaşılmalarda olması” olarak sıralanabilir. Bu kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 6’da yer alan kategoriler incelendiğinde en çok otuz yükleme ile “bazı sorunlar ile karşılaşılabilir” kategorisinin öğretmenler tarafından dile getirilen kategori olduğu görülmüştür. Buna göre öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun sosyal bilgiler dersinde güncel olayları işlerken bazı sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Daha sonra on yükleme ile “hiçbir sorunla karşılaşılmaz” alt kategorisinin geldiği görülmektedir.

“Bazı sorunlar ile karşılaşılabilir” kategorisinin incelendiğinde en çok karşılaşılan sorunun sekiz yükleme ile “farklı bakış açıların sınıfta çatışma ortamı oluşturması” olduğu görülmektedir. Onu sırasıyla beş yükleme ile “öğrencilerin derse hazırlıksız gelmesi”, dört yükleme ile “öğrenci seviyesine inilememesi”, ikişer yüklemeler ile “siyasi ve ideolojik görüş ayrılıkları”, “ön yargılı tutum ve davranışlarla karşılaşılması”, “Sosyal Bilgiler ders saatinin yetersiz olması”, “konu dışına çıkılması”, “olumsuz tutum ve davranışlar geliştirilmesi”, birer yüklemeler ile “sınıf düzeninin bozulması”, “kullanılan materyallerin eksik olması”, “yanlış anlaşılmalarda olması” sıralanabilir.

a. Bazı sorunlar İle Karşılaşılabılır

Aşağıda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olayların işlenmesi sırasında karşılaştıkları bazı sorunlara ilişkin alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a.a. Farklı Bakış Açılarının Sınıfta Çatışma Ortamı Oluşturması

Aşağıda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olayların işlenmesi sırasında en fazla karşılaştıkları sorun olan farklı bakış açılarının sınıfta çatışmaya yol açtığını şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.2 (C/E) *“Öğrencilerin kişisel bakış açlarına uygun düşmeyen güncel olaylar düzeni bozup öğrencileri etkiliyor”* diyerek bazen bazı öğrencilerin kendi bakış açısı dışındaki düşüncelere saygılı yaklaşamamasından dolayı bazı sorunların yaşandığını belirtmiştir. Tartışma tekniğinin uygulanmasının faydalı olabileceği söylenebilir. Benzer şekilde bir başka öğretmen,

Öğr.4 (C/E) *“Karşıt görüşlerin birbirini kabul etmemesi, tartışmaların ortak doğrulara ulaşamaması ve bazı çocuklarda önyargılı davranışlar karşılaştığımız sorunlardır”* diyerek farklı bakış açılarının sorun olabileceğini ifade etmiştir.

Sosyal Bilgiler dersinde bazı güncel olayların işlenmesi sırasında farklı bakış açılarının sınıfta çatışmalara yol açtığı gözlemlenmiştir. Farklı düşüncelere saygı, hoşgörölü sınıf ortamının oluşturulmasıyla bu durumun önüne geçilebilir.

a.b. Öğrencilerin Derse Hazırlıksız Gelmesi

Aşağıda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olayların işlenmesi sırasında karşılaştıkları sorunlardan bir diğeri olan öğrencilerin derse hazırlıksız gelmesini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (Elz/E) *“Karşılaşıyorum. Bunlar: doküman sıkıntısı, zaman darlığı, öğrencilerin az kitap okuması, ülke ve dünya gündemini yeterince takip etmemeleri gibi konularda bazı sorunlarla karşılaşabiliyorum”* diyerek öğrencilerin derse hazırlıksız geldiğini anlatmaya çalışmıştır. Bir diğeri öğretmen,

Öğr.2 (T/E) *“Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyinin düşük olması”* diyerek görüşünü ifade etmiştir.

a.c. Öğrenci Seviyesine İnilememesi

Aşağıda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olayların işlenmesi sırasında karşılaştıkları sorunlardan bir diğeri de öğrencilerin öğretmenlerin öğrenci seviyesine inmekte sorun yaşamasıdır. Bazı güncel olaylar öğrenciye anlatmak zor olabilmekte ya da güncel olaylar öğrencinin gelişim seviyesine uygun olmamaktadır. Bu durumu öğretmenlerin şu şekilde belirttiği görülmektedir.. Bir öğretmen,

Öğr.1 (G/K) *“Güncel olaylar toplumu etkileyen olumsuz durumlarsa bu durumların derste öğrenci seviyesine indirilmesi ve psikolojilerini bozmadan anlatılabilmesi zordur. Bazı güncel olayları (terör, taciz, cinayet vb.) açıklamak daha çok bilgi gerektiriyor, öğrencilere bunları derinlemesine açıklamak zor oluyor”* öğrenci seviyesinin üstündeki güncel olayların olumsuz etkilerine dikkat çekmeye çalışmıştır. Bir başka öğretmen ise,

Öğr.1 (İ/K) *“Evet, bazı güncel konuları çocuğun algılayamaması ve seviyesine uygun olmaması”* diyerek görüşünü belirtmiştir. Bir başka öğretmen;

Öğr.2 (Es/E) *“Güncel konuları işlerken öğrencinin seviyesine inmek, yanlış anlamalara sebep olmamak gerekiyor. Özellikle güncel siyasi olayları işlerken öğrencilerde yanlış anlaşılmalara oluyor”* diyerek bazı konuların öğrenci seviyesinin üstünde olmasının sorun olacağını vurgulamaya çalışmıştır.

Öğretmenlerin, bazı güncel olayları öğrenci seviyesine indiremediği gözlemlenmiştir. Özellikle olumsuz güncel olayları öğrenciye verme noktasında sıkıntıların olduğu düşünüldüğünde öğretmenlere güncel olaylar eğitiminin verilmesinin yararlı olabileceği söylenebilir.

b. Hiçbir Sorunla Karşılaşılmaz

Sosyal Bilgiler dersinin hayatla iç içe bir ders olması güncel olaylardan yararlanmayı gerektirmektedir. Güncel olayların öğretiminde bazı sorunlar olmakla birlikte uygun şekilde kullanıldığında dersi olumlu yönde etkileyeceği söylenebilir. Aşağıda sosyal bilgiler öğretmenlerinin güncel olayların işlenmesi sırasında hiçbir sorunla karşılaşmadıklarını şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

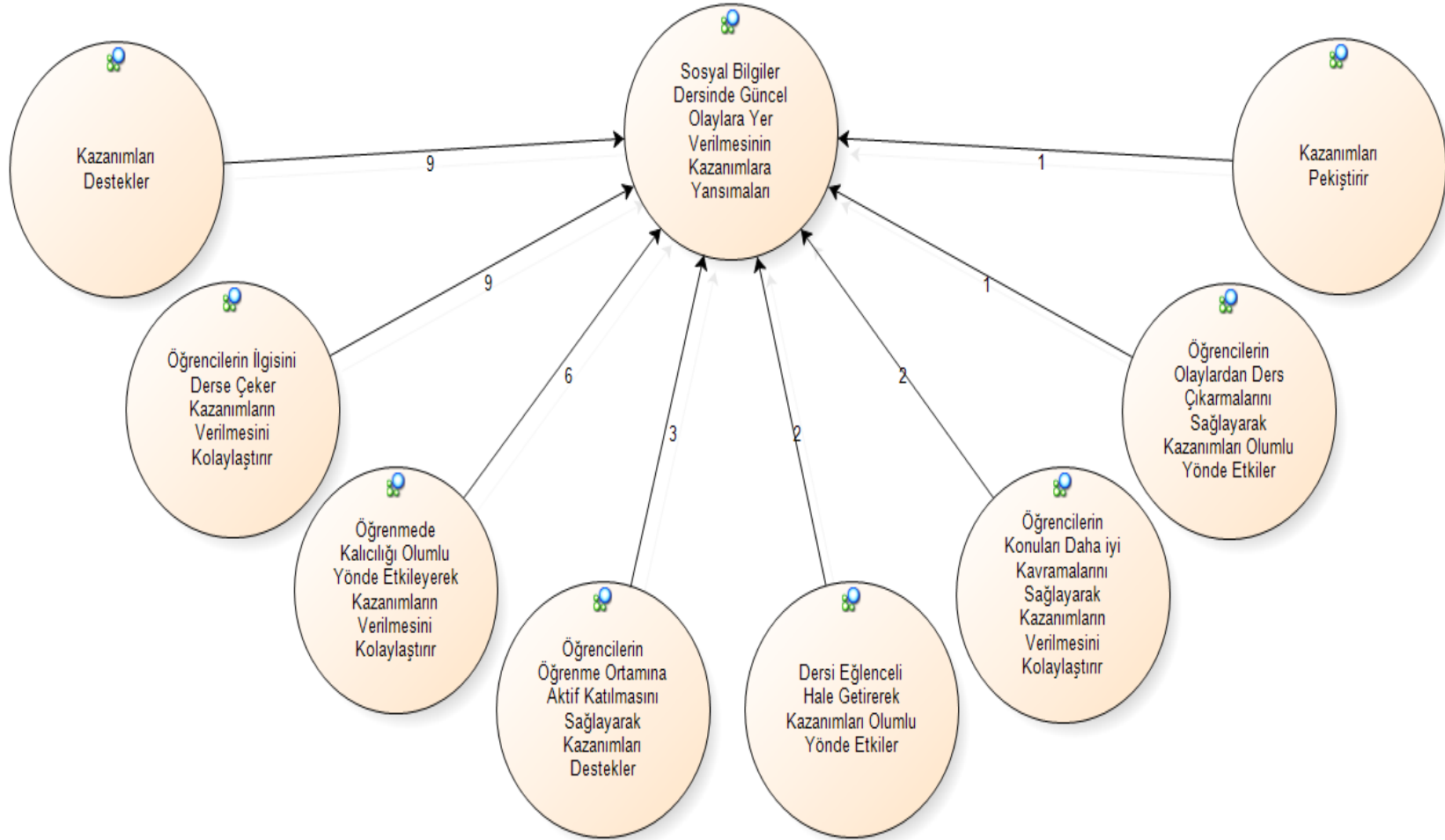
Öğr.1 (Ka/K) *“Karşılaşmıyorum”* diyerek Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayları işlerken hiçbir sorunla karşılaşmadığını belirtmiştir. Bir başka öğretmen,

Öğr.3 (Ka/K) “*Karşılaşmıyorum*” diyerek görüşünü belirtmiştir. Benzer şekilde başka bir öğretmen,

Öğr.3 (İ/E) “*Hayır, bir sorunla karşılaşmıyorum*” diyerek görüşünü belirtmiştir.

4.1.6. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kazanımlara yansımalarına ilişkin bulgular

Öğretmenlere, “*Sosyal Bilgiler dersinin kazanımları açısından Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımını nasıl değerlendiriyorsunuz?*” sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerden bu soruya ilişkin görüşleri alınmıştır. Alınan bu görüşlere yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 7. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylara Yer Verilmesinin Kazanımlara Yer Verilmesinin Yansımalarına İlişkin Model

“Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kazanımlara yansımaları” kategorisi ile bağlantılı farklı alt kategorilerin olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “kazanımları destekler”, “öğrencilerin ilgisini derse çeker kazanımların verilmesini kolaylaştırır”, “öğrenmede kalıcılığı olumlu yönde etkileyerek kazanımların verilmesini kolaylaştırır”, “öğrencilerin öğrenme ortamına aktif katılmasını sağlayarak kazanımları destekler”, “dersi eğlenceli hale getirerek kazanımları olumlu yönde etkiler”, “öğrencilerin konuları daha iyi kavramalarını sağlayarak kazanımların verilmesini kolaylaştırır”, “öğrencilerin olaylardan ders çıkarmalarını sağlayarak kazanımları olumlu yönde etkiler”, “kazanımları pekiştirir” olarak sıralanabilir. Bu kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 7’de yer alan kategoriler incelendiğinde en çok dokuzar yüklemeler ile “kazanımları destekler” ve “öğrencilerin ilgisini derse çeker kazanımların verilmesini kolaylaştırır” kategorilerinin öğretmenler tarafından dile getirilen başlıklar olduğu görülmüştür. Buna göre öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kazanımları desteklediğini ve öğrencinin ilgisinin derse çekilerek kazanımların verilmesini kolaylaştırdığını ifade etikleri görülmektedir. Güncel olaylar ile kazanımların verilmesinin kolaylaşması, öğrenci dikkatinin derse yönelmesi dersi daha verimli hale getireceği, öğrencinin derse daha aktif katılım sağlayacağı söylenebilir. Onu sırasıyla altı yükleme ile “öğrenmede kalıcılığı olumlu yönde etkileyerek kazanımların verilmesini kolaylaştırır”, üç yükleme ile “öğrencilerin öğrenme ortamına aktif katılmasını sağlayarak kazanımları destekler”, ikişer yüklemeler ile “dersi eğlenceli hale getirerek kazanımları olumlu yönde etkiler”, “öğrencilerin konuları daha iyi kavramalarını sağlayarak kazanımların verilmesini kolaylaştırır” “ve birer yüklemeler ile öğrencilerin olaylardan ders çıkarmalarını sağlayarak kazanımları olumlu yönde etkiler”, “kazanımları pekiştirir” Aşağıda bu konuya ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Kazanımları Destekler

Hedef ya da kazanım genel anlamıyla varılmak istenen nokta olarak tanımlanabilir. Kazanımlar öğrencilere kazandırılması istenen hedef davranışlardır ve bu kazanımların sağlanması eğitimin en önemli amacıdır. Sosyal Bilgiler öğretim

programının kazanımlarının güncel olaylarla desteklendiğini sosyal bilgiler öğretmenleri şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (Y/K) “*Kazanımları destekler niteliktedir*” diyerek kazanımları desteklediğini ifade etmiştir. Benzer şekilde bir başka öğretmen,

Öğr.3 (C/K) “*Olumlu değerlendiriyorum, çünkü Sosyal Bilgiler dersi güncel olaylarla bağlantılı olması kazanımları gerçekleştirmede yardımcı olur*” diyerek güncel olayların Sosyal Bilgiler kazanımlarıyla bağlantılı olduğunu ve kazanımları desteklediğini ifade etmiştir.. Bir başka öğretmen,

Öğr.3 (T/K) “*Olumlu değerlendiriyorum, çünkü kazanımların sağlanmasını destekliyor*” diyerek görüşünü belirtmiştir.

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verildiğinde kazanımların verilmesini kolaylaştırdığı gözlemlenmiştir.

b. Öğrencilerin İlgisini Derse Çekerek Kazanımların Verilmesini Kolaylaştırır

Kazanımların verilebilmesi için öğrencinin de derse ilgisini ve dikkatini vermesi gerekmektedir. Öğrencilerin ilgisini ve dikkatini derse çekmek gerekmektedir. Güncel olaylar, öğrencinin yaşına ve konuya uygun olduğunda öğrencinin ilgisini çeken konulardır. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olayları kullandıklarında öğrencinin ilgisini derse çekebildiklerini böylece kazanımların verilmesinin kolaylaştığı şu şekilde belirttikleri görülmektedir. Bir öğretmen,

Öğr.2 (Y/E) “*Olumlu değerlendiriyorum, öğrenmeyi kolaylaştırıp daha ilgi çekici oluyor*” diyerek güncel olayların ilgi çekici yönüne vurgu yapmıştır. Bir başka öğretmen,

Öğr.3 (D/E) “*Olumlu değerlendiriyorum, çünkü dersin daha etkili dinlenerek kazanımların kazandırılmasına yardımcı olur*” diyerek düşüncesini belirtmiştir. Benzer şekilde bir başka öğretmen,

Öğr.4 (C/E) “*Olumlu değerlendiriyorum, çünkü dikkat çektiği için kazanımları desteklemektedir*” güncel olayların dikkat çekmesinin kazanımlara olumlu yönde katkı sağladığını belirtmiştir.

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verildiğinde öğrenci ilgisinin derse yöneldiği gözlemlenmiştir. Özellikle soyut konuların ağırlıkta olması, öğrencilerin bazı konuları anlayamaması öğrencilerin ilgisini dağıtmakta ve derse karşı ilgisiz olmalarına

neden olmaktadır. Güncel olayların konuları somutlaştırması öğrenciyi derse ilgili hale getirerek aktifleştirdiği gözlemlenmiştir.

c. Öğrenmede Kalıcılığı Olumlu Yönde Etkileyerek Kazanımların Verilmesini Kolaylaştırır

Öğrenmeyi, kalıcı izli davranış değişikliği olarak tanımlayan eğitim bilimciler öğrenmenin gerçekleştirilebilmesi için davranışın kalıcı izli olmasını, davranış değişikliği meydana getirmesi gerektiği ifade etmektedirler. Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal bilgiler dersinde güncel olaylarla ders işlediklerinde konuların daha uzun süre akılda kaldığını, böylece kazanımların verilmesinin kolaylaştığı şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (M/K) *“Kazanımların çocuklara daha iyi yerleştiğini görüyorum. Çocuklar güncel olaylarla konuları birbiriyle ilişkilendirerek daha iyi kavlıyorlar”* diyerek görüşlerini belirtmiştir. Benzer şekilde bir başka öğretmen,

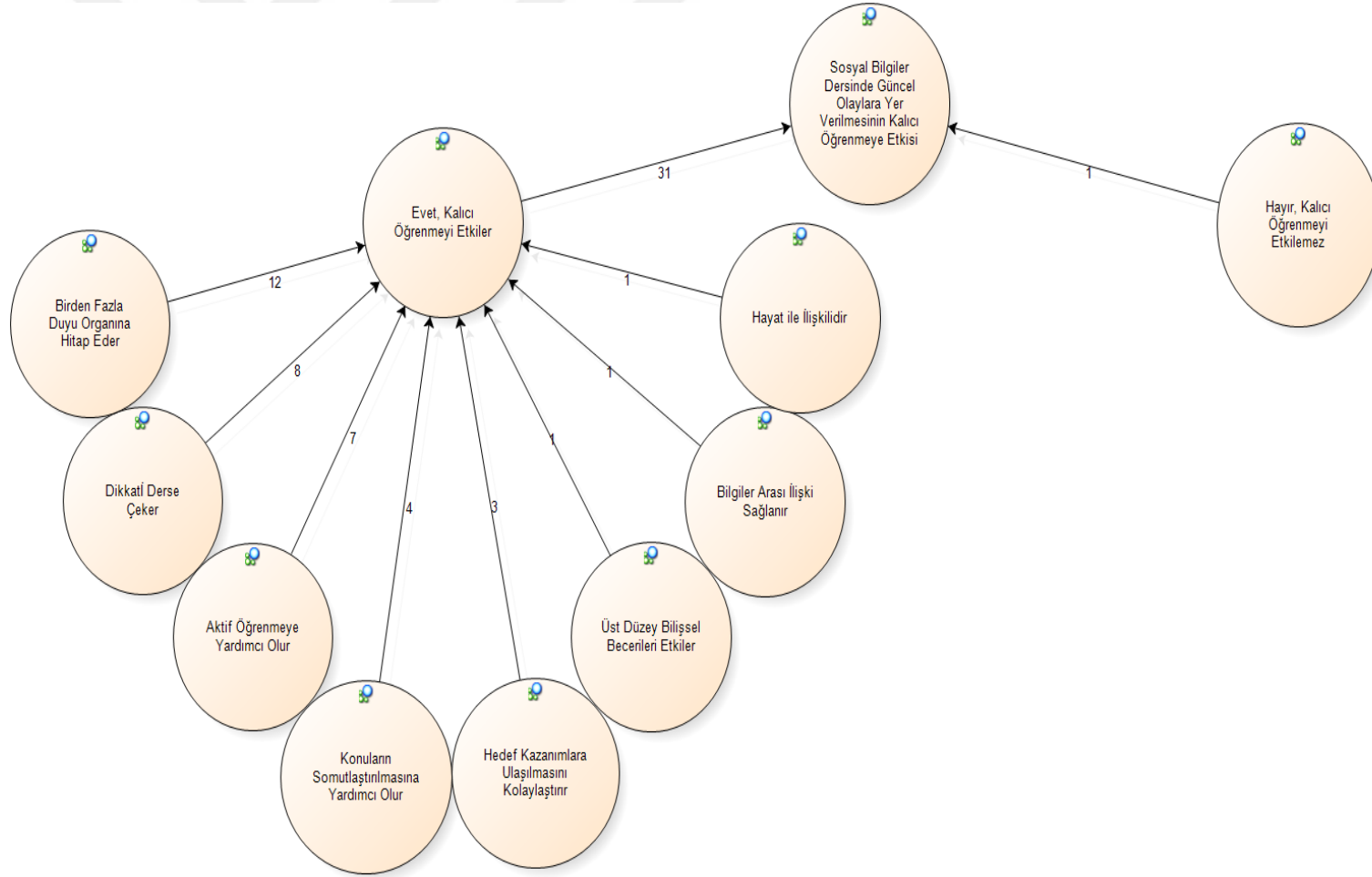
Öğr.2 (G/K) *“Kalıcı öğrenme açısından çok iyi. Olumlu değerlendiriyorum”* diyerek kalıcı öğrenmeler gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Bir başka öğretmen,

Öğr.3 (G/E) *“Kazanımların gerçekleştirilmesini kolaylaştırıyor hem konuların akılda kalmasını destekliyor”* güncel olaylarla işlenen konuların daha akılda kaldığını ifade etmiştir. Bir başka öğretmen,

Öğr.3 (M/E) *“Olumlu değerlendiriyorum, çünkü güncel olayla bağlantı kurulduğunda bilgi daha kalıcı oluyor”* diyerek görüşlerini belirtmiştir.

4.1.7. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kalıcı öğrenmeye etkilerine ilişkin bulgular

Öğretmenlere, *“Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kalıcı öğrenmeyi etkilediğini düşünüyor musunuz? Neden?”* sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerden bu soruya ilişkin görüşleri alınmıştır. Alınan bu görüşlere yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 8. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylara Yer Verilmesinin Kalıcı Öğrenmeye Etkilerine İlişkin Model

“Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kalıcı öğrenmeye etkileri” kategorisi ile bağlantılı farklı iki alt kategorilerin olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “evet, kalıcı öğrenmeyi etkiler” ve “hayır, kalıcı öğrenmeyi etkilemez” olarak sıralanabilir. Bu kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

“Evet, kalıcı öğrenmeyi etkiler” kategorisinin kendi içinde sekiz alt kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Bunlar “birden fazla duyu organına hitap eder”, “dikkati derse çeker”, “aktif öğrenmeye yardımcı olur”, “konuların somutlaştırılmasına yardımcı olur”, “hedef kazanımlara ulaşılmasını kolaylaştırır” , “üst düzey bilişsel becerileri etkiler”, “bilgiler arası ilişki sağlar”, “hayat ile ilişkilidir” olarak sıralanabilir.

Şekil 8’de yer alan kategoriler incelendiğinde en çok otuz bir yükleme ile “evet, kalıcı öğrenmeyi etkiler” kategorisinde olduğu görülmektedir. Onu bir yükle ile “hayır, kalıcı öğrenmeyi etkilemez” olarak sıralanabilir. Bu kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

“Evet, kalıcı öğrenmeyi etkiler” kategorisinin kendi içinde sekiz alt kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Bunlar sırasıyla on iki yükle ile “birden fazla duyu organına hitap eder”, sekiz yükleme ile “dikkati derse çeker”, yedi yükle ile “aktif öğrenmeye yardımcı olur”, dört yükle ile “konuların somutlaştırılmasına yardımcı olur”, üç yükle ile “hedef kazanımlara ulaşılmasını kolaylaştırır” ve bire yüklemeler ile “üst düzey bilişsel becerileri etkiler”, “bilgiler arası ilişki sağlar”, “hayat ile ilişkilidir” alt kategorileri gelir. Aşağıda, “Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kalıcı öğrenmeye etkileri” kategorisiyle ilişkili alt kategorilerden biri “evet kalıcı öğrenmeyi etkiler” başlığı altındaki bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir. Ayrıca “hayır, kalıcı öğrenmeyi etkilemez” alt kategorisi de incelenerek referans cümlesine yer verilmiştir.

a. Evet, Kalıcı Öğrenmeyi Etkiler

Öğrenme, kalıcı izli davranış değişikliği olup eğitim-öğretim ortamında kalıcılık önemlidir. Öğrenilen bilginin uzun süre hatırlanılması, eğitimin niteliğinin de bir göstergesidir. Aşağıda, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kalıcı öğrenmeye olumlu etkilerine ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a.a. Birden Fazla Duyu Organına Hitap Eder

Öğrenmede kalıcılığın sağlanmasının önemli unsurlarında biri olan birden fazla duyu organına hitap etmektir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri güncel olayların birçok duyu organına hitap ederek öğrenmede kalıcılığı sağladığını şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (İ/K) “*Evet, kalıcı öğrenmeyi etkiler, izlediği, gördüğü şeyler çocuğun hafızasında daha kalıcı oluyor*” birden fazla duyu organıyla öğrenilen şeylerin akılda kaldığını belirtmiştir. Bir başka öğretmen ise,

Öğr.2 (C/E) “*Evet, çünkü öğrenci hem görüp hem de duyduğu için daha iyi öğreniyor*” öğretmen, birden fazla duyu organının öğrenme ortamına katıldığında öğrenmelerin bilgilerin daha kalıcı olacağını belirtmiştir. Bir başka öğretmen,

Öğr.4 (Es/K) “*Evet, çünkü öğrenci görerek, duyarak öğrendiği şeyler daha kalıcı oluyor*” sadece işiterek değil aynı zamanda görerek öğrenme sağladığı için kalıcı öğrenmelerin sağlanacağını belirtmiştir.

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının birden fazla duyu organına hitap ederek öğrenmeleri kalıcı hale getirdiği ve bilgilerin daha uzun sürede unutulduğu gözlemlenmiştir.

a.b. Aktif Öğrenmeye Yardımcı Olur

Öğrenmede kalıcılığın sağlanmasının önemli unsurlarında bir diğeri de aktif bir şekilde öğrenme ortamına katılmaktır. Çünkü Sosyal Bilgiler öğretmenleri güncel olayların öğretimde kullanılmasının öğrenciyi aktif şekilde öğrenme ortamına katıldığını böylece öğrenmede kalıcılığı sağladığını şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (T/K) “*Evet, çünkü yaparak yaşayarak ya da görerek öğrendiğimiz şeyler daha kalıcıdır. Güncel olaylar öğrenciye yaşamdan örnek sunduğu için kalıcı öğrenmeyi sağlar*” yaparak yaşayarak öğrenmenin önemini vurgulamaya çalışmıştır. Başka bir öğretmen,

Öğr.1 (Y/K) “*Evet, çünkü çocuğun yaşadığı olaylar daha dikkat çekiyor ve kalıcı olarak öğreniyor*” diyerek görüşlerini belirtmiştir. Başka bir öğretmen,

Öğr.1 (Es/E) “*Evet, öğrenci bir nebze de olsa olayı yaşamış gibi oluyor*” diyerek güncel olayların kişiyi aktif hale getirdiği söylemiştir.

a.c. Konuların Somutlaştırılmasına Yardımcı Olur

Öğrenmede kalıcılığın sağlanmasının önemli bir diğer unsurlarında konuyu somut hale getirmektir. Özellikle küçük yaştaki çocuklar soyuttan ziyade somutu daha iyi anlamadıktırlar. Sosyal Bilgiler öğretmenleri güncel olayların öğretimde kullanılmasının konuları somutlaştırarak kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirdiğini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.2 (D/K) *“Evet, çünkü görerek yaparak-yaşayarak ve model sunulan öğrenmeler en kalıcı öğrenmeleri sağlıyor”* diyerek güncel olayların Sosyal Bilgiler konularını somutlaştırmaya yardımcı olduğunu ve böylece bilgilerin daha kalıcı bir hale geldiğini belirtmiştir. Bir diğer öğretmen,

Öğr.3 (İ/E) *“Evet, çünkü yaşadıkları, hayatla ilgili olan şeyler daha kalıcıdır”* diyerek güncel olayların hayatla yakından ilişkili olduğunu bundan dolayı öğrenmeleri daha kalıcı hale getirdiğini söylemiştir.

b. Hayır, Kalıcı Öğrenmeyi Etkilemez

Bazı Sosyal Bilgiler öğretmenleri, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kalıcı öğrenmeyi olumlu yönde etkilemediğini şu şekilde belirtmiştir. Bir öğretmen,

Öğr.3 (M/E) *“Hayır, çünkü konuyu yetiştiremiyoruz, süre yeterli değil”* diyerek Sosyal Bilgiler ders saati sayısının yetersiz olduğunu bu yüzden konuyu yetiştiremediklerini ifade etmeye çalışmıştır. Sosyal Bilgiler ders saati sayısının artırılması durumunda güncel olayların kalıcı öğrenmeyi olumlu yönde etkileyebileceğini ifade etmeye çalıştığı söylenebilir.

4.1.8. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin etkilerine ilişkin bulgular

Öğretmenlere, *“Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin avantajları ve dezavantajları sizce nelerdir?”* sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerden bu soruya ilişkin görüşleri alınmıştır. Alınan bu görüşlere yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

“Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin etkileri” kategorisi ile bağlantılı farklı iki ana alt kategorinin olduğu görülmektedir. Bu ana alt kategoriler “sadece avantajları var” ve “hem avantajları hem he dezavantajları var” olarak sıralanabilir. Bu kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

“Sadece avantajları var” kategorisinin de kendisiyle ilişkili on iki başlığa ayrıldığı görülmektedir. Bu kategoriler ve yükleme sayıları sırasıyla üç yükle ile “kalıcı öğrenme sağlar”, ikişer yüklemeler ile “konuları daha kolay öğretir”, “toplumsal sorumluluk bilinci geliştirir”, birer yüklemeler ile “aktif katılım sağlar”, geçmiş ile bugün arasında bağlantı kurar”, “dersi eğlenceli hale getirir”, “konuları somutlaştırır”, “hayata hazırlanmasına yardımcı olur”, “motive eder”, “derse ilgiyi artırır”, “hayatı daha iyi kavrar” ve “konuları daha iyi öğretir” olarak sıralanabilir.

“Hem avantajları hem he dezavantajları var” kategorisinin de kendi içerisinde iki alt kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Bunlar sırasıyla yirmi iki yükle ile “avantajları” ve “yirmi yükleme ile” dezavantajları” olarak sıralanabilir.

“Avantajları alt kategorisi kendi içinde on üç başlığa ayrıldığı görülmektedir. Bunlar sırasıyla beş yükleme ile “konuyu daha kolay öğretir”, üçer yüklemeler ile “derse ilgili artırır”, “kalıcı öğrenmeyi sağlar”, iki yükle ile “günlük hayatla iç içe olmayı sağlar”, bire yüklemeler ile “ hayata dair deneyim kazandırır”, konuları daha iyi öğretir”, “ülke ve dünya gündemini yakından takip edebilme fırsatı verir”, “hayatta karşılaştıkları problemleri daha kolay çözer”, “öğrendiklerini pekiştirmeyi sağlar”, “yaşadıkları dönemi daha iyi kavramalarına yardımcı olur”, “yaparak-yaşayarak öğrenmeyi sağlar”, “topluma duyarlı vatandaşlar yetişmesine katkı sağlar”, “geçmiş ile bugün arasında bağlantı kurar” olarak sıralanabilir.

“Dezavantajları” alt kategorisi kendi içinde on başlığa ayrıldığı görülmektedir. Bunlar sırasıyla beş yükle ile “öğrencilerde olumsuz bir bakış açısı oluşturabilir”, dört yükleme ile “sınıfta tartışma çıkabilir”, “zaman yetmeyebilir”, iki yükleme ile “derste yanlış anlaşılmalara sebep olabilir”, birer yüklemeler ile “önyargılı tutum ile karşılaşılabilir”, sözel kabiliyeti zayıf olan ve çekingen olan öğrencileri derse katmakta zorlanılabilir”, “dersin verimsiz geçmesine neden olabilir”, “konular gerektiği gibi işlenemeyebilir”, “sınıfta kutuplaşmalar yaşanabilir”, “sınıf düzenini sağlamada sorun yaşanabilir” olarak sıralanabilir.

Şekil 9’da yer alan kategoriler incelendiğinde en çok kırk iki yükleme ile “hem avantajları hem de dezavantajları var” ana kategorisinin öğretmenler tarafından dile getirilen kategori olduğu görülmüştür. Buna göre öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesini avantajlı buldukları söylenebilir. Bunun yanı sıra Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin dezavantajlarının da bulunduğunu ifade etmişlerdir. Daha sonra on altı yükleme ile Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin sadece avantajlarının olduğunu, bu konuda hiçbir sıkıntı yaşamadıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Aşağıda Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin etkilerine ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Hem Avantajları Hem De Dezavantajları Var

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olay kullanımının birçok olumlu yanı olmakla beraber uygun şekilde kullanılmadığında olumsuz bazı yanları olabilmektedir.

a.a. Avantajları

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayları uygun şekilde kullanıldığında birçok avantaj sağlayabileceği Sosyal Bilgiler öğretmenleri ifade etmiştir.

a.a.a. Günlük Hayat İle İç İç Olmayı Sağlar

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verildiğinde dersin ve öğrencilerin günlük hayatla iç içe olduğunu şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (M/K) *“Avantajları dezavantajlarından daha çok. Çünkü çocuklar yaşamın içinde daha çok oluyorlar ve konuları daha iyi anlıyorlar”* diyerek avantajlı taraflarına vurgu yapmıştır. Bir başka öğretmen,

Öğr.4 (C/E) *“Avantajı, çocukların içinde yaşadıkları dönemi daha iyi anlamalarını, hayatla kopmamalarına neden oluyor”* diyerek görüşünü belirtmiştir.

a.a.b. Hayatta Karşılaşılan Problemleri Daha Kolay Çözer

Sosyal Bilgiler dersi hayatla iç içe olan bir derstir. Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarından biri olan kişiyi hayata hazırlayarak, sorunlarını çözebilen vatandaşlar yetiştirebilmektir. Bazı sosyal bilgiler öğretmenleri güncel olayların öğretim ortamında

kullanılmasının yararlarından biri olarak öğrencilerin hayata karşılaştıkları problemleri çözebilmelerine yardımcı olacağını şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.2 (Ka/E) *“Öğrencilerin konuyu daha iyi kavramalarına yardımcı olur, Hayatta karşılaştıkları problemlere daha iyi çözüm getirirler,”* diyerek görüşünü belirtmiştir.

Güncel olaylar, yaşanmış etkisi devam ettiren olaylar olduğu için öğrencilerin yaşanmış örnek olaylardan hareketle yaşadıkları sorunları kolay çözecekleri söylenebilir. Özellikle olumsuz olaylardan ders çıkardıkları, daha dikkatli davrandıkları gözlemlenmiştir.

a.b. Dezavantajları

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayları uygun şekilde kullanılmadığında dezavantajları olabileceğini Sosyal Bilgiler öğretmenleri ifade etmiştir.

a.b.a. Sınıfta Tartışma Çıkabilir

Eğitim-öğretimin uygun şekilde sağlanmasının önemli unsurlarından biri de hoşgörölü sınıf ortamının sağlanmasıdır. Sınıf ortamında gerginlik olması eğitim-öğretimi zorlaştırmaktadır. Sınıf ortamına getirilen güncel olayların bazen tartışmalara yol atçını öğretmenler şu şekilde belirtmiştir. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayları uygun şekilde kullanıldığında birçok avantaj sağlayabileceği Sosyal Bilgiler öğretmenleri şu şekilde ifade etmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.2 (Elz/K) *“Bazen sınıfta tartışma olması dezavantajıdır”* şeklinde ifade etmiştir. Bir başka öğretmen,

Öğr.2 (Es/E) *“Dezavantajı, öğrenciler güncel konuları yanlış ve ya yetersiz anlaması olumsuz durumlara neden olması,”* diyerek güncel olayların kullanımında dikkatli davranmak gerektiğini, bazen yanlış anlaşılmalara yol açabileceğini ifade etmeye çalışmıştır. Benzer şekilde bir başka öğretmen,

Öğr.4 (C/E) *“Dezavantajı, kısır çekişmelere neden oluyor”* diyerek bazı güncel olayların sınıfta kullanımına dikkat edilmesi gerektiğini belirtmiştir.

a.b.b. Zaman Yetmeyebilir

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının yararlı olduğu ancak ders saatlerinin yetersiz olmasından dolayı güncel olaylara yer verildiğinde zamanın yetmediği Sosyal Bilgiler öğretmenleri şu şekilde ifade etmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (T/K) “*Dezavantajı ise, çok fazla bu konuları işlemeye zaman bulamıyoruz*” diyerek Sosyal Bilgiler ders saati sayısının yetersiz olduğunu vurgulamaya çalışmıştır. Bir başka öğretmen,

Öğr.3 (Elz/E) “*Dezavantajı, güncel konularla ilgili tartışma ve eleştiri olduğunda konuyu yetiştirmek için zaman olmayabiliyor*” diyerek Sosyal Bilgiler ders saati sayısının aktif öğrenme için yeterli olmadığını ifade etmiştir. Bir başka öğretmen,

Öğr.3 (M/E) “*Dezavantajı, bazen güncel olaylar gerektiğinden fazla abartılı veriliyor bu yüzden konuların zamanında ve gerektiği gibi işlenmesini engelliyor*” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

Sosyal Bilgiler ders saatinin yetersiz olması güncel olaylara yer verilmesini olumsuz etkilediği, öğretmenlerin ders konuları yetiştiremediği ve kazanımların sağlanmasında yetersiz kaldıkları gözlemlenmiştir.

b. Sadece Avantajları Var

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin sadece avantajı olduğunu Sosyal Bilgiler öğretmenleri belirtmişlerdir.

b.a. Toplumsal Sorumluluk Bilinci Gelişir

Toplumsal sorumluluk bilinci, toplumda meydana gelen olaylara ve durumlara karşı duyarlı olmayı öngörür. Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarından biride topluma duyarlı vatandaşlar yetiştirmektir. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin çocukta toplumsal sorumluluk bilincini geliştirdiğini Sosyal Bilgiler öğretmenleri şu şekilde ifade etmişlerdir. Öğretmenlerden biri,

Öğr.1 (D/K) “*Avantajı, öğrenciler güncel olaylardan haberdar olmaları toplumsal sorumluluk geliştirmeleri açısından çok önemlidir. Dezavantajı yok*” diyerek görüşünü belirtmiştir. Bir başka öğretmen,

Öğr.2 (İ/E) “*Avantajı, topluma duyarlı vatandaşlar yetiştirilmesine yardım eder. Dezavantajı yoktur*” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

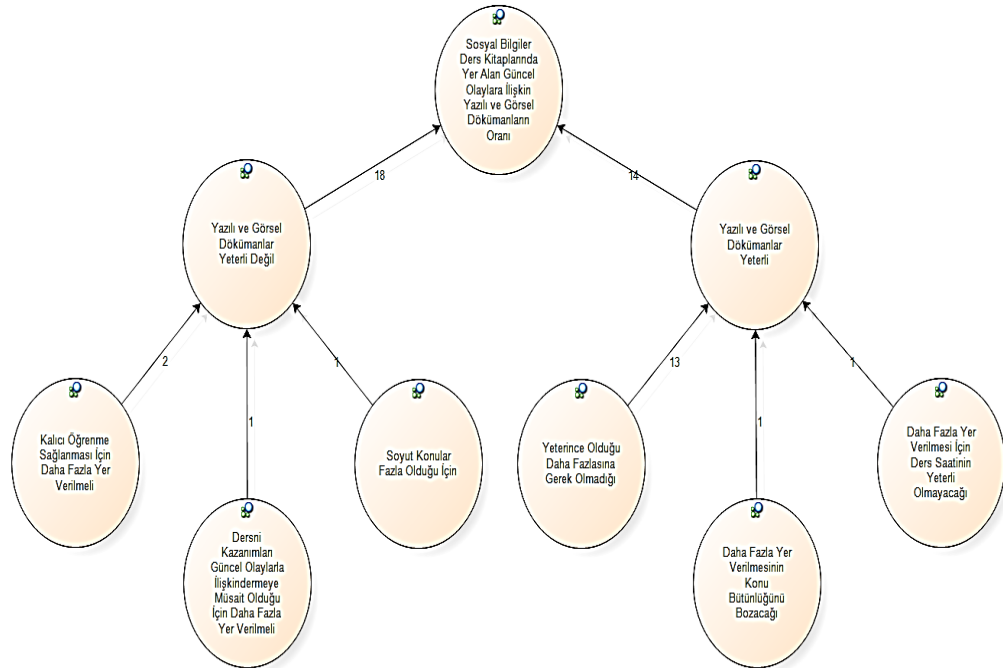
b.b. Geçmiş İle Bugün Arasında Bağ Kurar

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin sadece avantajlı taraflarının olduğunu düşünen öğretmenlerden bazıları bu avantajlardan birinin de geçmiş ile gelecek arasında bağ kurmayı kolaylaştırdığını şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (Es/E) “ *Avantajı, öğrenci geçmiş ile günümüz arasında daha sağlıklı analiz yapar. Dezavantajı bence yok*” diyerek güncel olayların geçmişler bugün arasında bağlantı kurduğunu, böylece konuların daha iyi anlaşıldığını ifade etmiştir.

4.1.9. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların oranına ilişkin bulgular

Öğretmenlere, “*Sizce Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlar yeterli mi? Neden?*” sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerden bu soruya ilişkin görüşleri alınmıştır. Alınan bu görüşlere yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 10. Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Güncel Olaylara İlişkin Yazılı ve Görsel Dokümanların Oranına İlişkin Model

“Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylar ile ilgili yazılı ve görsel dokümanların oranı” kategorisi ile bağlantılı farklı iki alt kategorilerin olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “yazılı ve görsel dokümanlar yeterli değil” ve “yazılı ve görsel dokümanlar yeterli” olarak sıralanabilir. Bu kategoriler de kendileriyle bağlantılı alt kategorilere ayrıldığı görülmektedir. Bu kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 10’da yer alan kategoriler incelendiğinde en çok on sekiz yükleme ile “yazılı ve görsel dokümanlar yeterli değil” kategorisinde olduğu görülmüştür. Buna göre öğretmenlerin büyük çoğunluğunun Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylar ile ilgili yazılı ve görsel dokümanların oranı yeterli bulmadığı, daha fazla güncel olaylara yer verilmesini istedikleri söylenebilir. Daha sonra on dört yükleme ile “yazılı ve görsel dokümanlar yeterli” alt kategorisinin geldiği görülmektedir.

“Yazılı ve görsel dokümanlar yeterli değil” kategorisinin üç alt başlığa ayrıldığı görülmektedir. Bunlar “kalıcı öğrenme sağladığı için daha fazla yer verilmeli”, “dersin kazanımları güncel olaylarla ilişkilendirmeye müsait olduğu için daha fazla yer verilmeli”, “soyut konular fazla olduğu için” kategorileridir.

“Yazılı ve görsel dokümanlar yeterli” kategorisinin üç alt başlığa ayrıldığı görülmektedir. Bunlar “yeterince olduğu daha fazlasına gerek olmadığı için”, “daha fazla yer verilmesinin konu bütünlüğünü bozacağı” ve “daha fazla yer verilmesi için ders saatinin yeterli olmayacağı” kategorileridir. Bu kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

“Yazılı ve görsel dokümanlar yeterli değil” kategorisinin üç alt başlığa ve yükleme sayıları sırasıyla iki yükleme ile “kalıcı öğrenme sağladığı için daha fazla yer verilmeli”, birer yüklemeler ile “dersin kazanımları güncel olaylarla ilişkilendirmeye müsait olduğu için daha fazla yer verilmeli”, “soyut konular fazla olduğu için” şeklinde sıralanabilir.

“Yazılı ve görsel dokümanlar yeterli” kategorisinin üç alt başlığa ve yükleme sayıları sırasıyla on üç yükleme ile “yeterince olduğu daha fazlasına gerek olmadığı için”, birer yüklemeler ile “daha fazla yer verilmesinin konu bütünlüğünü bozacağı” ve “daha fazla yer verilmesi için ders saatinin yeterli olmayacağı” şeklinde sıralanabilir.

Aşağıda bu konuya ilişkin alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Yazılı ve Görsel Dokümanlar Yeterli Değil

Sosyal Bilgiler öğretmenleri Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylar ile ilgili yazılı ve görsel dokümanların oranını yeterli bulmadıklarını, aşağıda belirtilen çeşitli nedenlerden dolayı bu dokümanlara daha fazla yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

a.a. Kalıcı Öğrenme Sağlaması İçin Daha Fazla Yer Verilmeli

Eğitimde kalıcı öğrenmenin esas olduğu düşünüldüğünde öğrenilen bilgilerin kalıcılığının sağlanamaması önemli bir sorundur. Sosyal Bilgiler dersinde sözel konuların ağırlıkta olması kalıcı öğrenmelerin sağlanmasını zorlaştırmaktadır. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylarla ilgili yazılı ve görsel dokümanlara daha fazla yer verilirse kalıcı öğrenmenin sağlanmasına katkı sağlayacağı, Sosyal Bilgiler öğretmenleri tarafından şu şekilde belirtilmiştir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (Ka/K) ” *Hayır, çünkü ne kadar çok güncel olay olursa kalıcı olur*” diyerek bu konudaki düşüncelerini ifade etmiştir. Benzer şekilde bir başka öğretmen,

Öğr.4 (Es/K) “*Hayır, yeterli değil, çünkü daha fazla olması kalıcı öğrenmeyi olumlu etkiler*” diyerek Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara daha fazla yer verildiğinde öğrendikleri bilgileri daha uzun süre hatırladıklarını belirtmiştir.

a.b. Dersin Kazanımları Güncel Olaylarla İlişkilendirmeye Müsait Olduğu İçin Daha Fazla Yer Verilmeli

Sosyal Bilgiler dersinin kazanımları açısından güncel olaylarla ilişkilendirmeye müsait olduğu, Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların arttırılması gerektiğini düşünen öğretmenler bu düşüncelerini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.3 (G/E) ” *Yeterli bulmuyorum. Çünkü bütün ünitelerimizde konular ve kazanımları güncelleştirmek açısından müsait*” diyerek bu konudaki düşüncelerini ifade etmiştir.

Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin dokümanların yetersiz olduğu, ders kitaplarındaki konuların büyük bir çoğunluğunun güncel olaylarla ilgili olduğu gözlemlenmiştir. Ders kitaplarında güncel olaylara daha fazla yer verdiğinde konuların daha somut hale gelerek kazanımların verilmesine katkı yapacağı söylenebilir.

a.c. Soyut Konular Olduğu İçin Daha Fazla Yer Verilmeli

Sosyal Bilgiler dersi içeriğinin bazı soyut kavramları barındırması öğrencilerin dersi anlamasını zorlaştırdığı söylenebilir. Ders kitaplarının öğretimin vazgeçilmez unsurlarından biri olduğu düşünüldüğünde ders kitaplarının ayrı bir öneme sahip olduğu görülmektedir. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların oranının artırılmasının soyut kavramları somutlaştırmaya yardımcı olacağı Sosyal Bilgiler öğretmenleri tarafından şu şekilde belirtilmiştir. Bir öğretmen,

Öğr.4 (C/E) “ *Hayır yeterli değil, çünkü soyut konuların anlaşılması konusunda yetersiz kalıyor* ” diyerek Sosyal Bilgiler ders kitaplarında daha fazla güncel konulara yer verildiğinde konuların daha açık ve anlaşılır hale geldiğini belirtmiştir.

6.sınıf öğrencilerinin somut işlemler döneminde yer aldığı düşünüldüğünde, öğrencilerin konuları daha rahat anlamaları için güncel olaylara daha fazla yer verilmesinin uygun olacağı söylenebilir.

b. Yazılı ve Görsel Dokümanlar Yeterli

Bazı Sosyal Bilgiler öğretmenleri, Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların oranının yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

b.a. Yeterince Var Daha Fazlasına Gerek Yok

Bazı Sosyal Bilgiler öğretmenleri, Sosyal Bilgiler ders kitaplarındaki güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların yeterli oranda olduğunu, fazlasının gereksiz olduğunu şu şekilde belirtmiştir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (T/K) “*Evet, yeterli, fazlasına gerek yok*” diyerek bu konudaki düşüncelerini ifade etmiştir. Benzer şekilde bir başka öğretmen,

Öğr.3 (D/E) *“Evet yeterli, fazlasına gerek yok”* diyerek Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel konulara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların yeterli olduğunu belirtmiştir.

Bazı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ders kitapların yer alan güncel olaylara ilişkin dokümanları yeterli buldukları gözlemlenmiştir. Ancak Sosyal Bilgiler dersi yapısı incelendiğinde daha fazla yer verilmesinin olumlu olacağı söylenebilir.

b.b. Daha Fazla Yer Verilmesi Konu Bütünlüğünü Bozar

Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara gereğinden fazla yer verilmesinin konu bütünlüğünü bozarak dikkatin konunun dışına çıkmasına neden olduğunu düşünen Sosyal Bilgiler öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (D/K) *“Yeterli, ancak konu bütünlüğü konusunda sıkıntıları var”* diyerek Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan bazı güncel konularda konu bütünlüğünün olmadığını, dağınık ve birbirinden bağımsız olduğuna vurgu yapmıştır.

b.c. Daha Fazla Yer Verilmesi İçin Ders Saatleri Yeterli Değil

Sosyal Bilgiler ders saati sayısının az olmasından dolayı ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin daha fazla yazılı ve görsel dokümana gerek olmadığını bazı Sosyal Bilgiler öğretmenleri şu şekilde ifade etmiştir. Bir öğretmen,

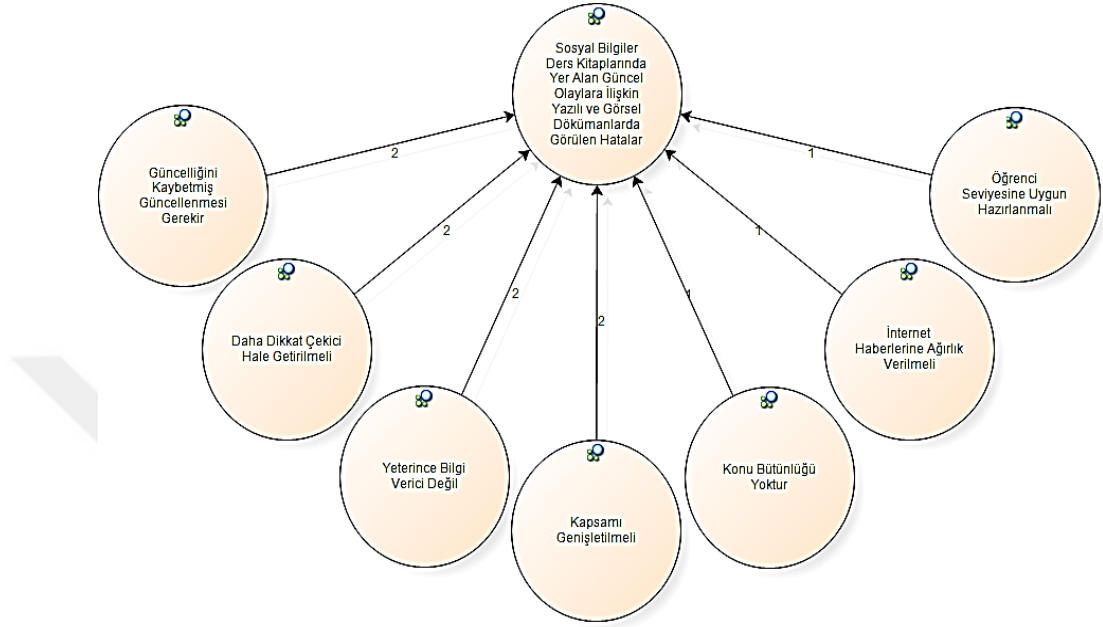
Öğr.2 (D/K) *“Yeterli, çünkü zaman sıkıntısı yaşıyoruz, zaman daha fazlası için yeterli değil”* diyerek Sosyal Bilgiler saati sayısının yetersiz olduğunu vurgulamaya çalışmıştır.

Sosyal Bilgiler ders saati sayısı artırıldığında Sosyal Bilgiler ders kitaplarında daha fazla güncel bilgiye yer verilebileceği, böylece konu ve kazanımların daha kolay sağlanabileceği söylenebilir.

4.1.10. Sosyal Bilgiler ders kitaplarından yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlarda görülen hatalara ilişkin bulgular

Öğretmenlere, *“Sizce Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlarda hatalar ile karşılaşıyor musunuz? Ne gibi*

hatalarla karşılaştığınızı anlatır mısınız?” sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerden bu soruya ilişkin görüşleri alınmıştır. Alınan bu görüşlere yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 11. Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Güncel Olaylara İlişkin Yazılı ve Görsel Dokümanlarda Görülen Hatalara İlişkin Model

“Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlarda görülen hatalar” kategorisinin kendisiyle ilişkili yedi alt kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Bu alt kategoriler “güncelliğini kaybetmiş güncellenmesi gerekir”, “daha dikkat çekici hale getirilmeli”, yeterince bilgi verici değil”, “kapsamını genişletilmeli”, “konu bütünlüğü yoktur”, “internet haberlerine ağırlık verilmeli”, “öğrenci seviyelerine uygun hazırlanmalı” olarak sıralanabilir. Bu kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 11’de yer alan kategoriler incelendiğinde en çok ikişer yükleme ile “güncelliğini kaybetmiş güncellenmesi gerekir”, “daha dikkat çekici hale getirilmeli”, yeterince bilgi verici değil”, “kapsamını genişletilmeli”, kategorilerinin öğretmenler tarafından dile getirilen kategori olduğu görülmüştür. Daha sonra sırasıyla birer yükleme ile “konu bütünlüğü yoktur”, “internet haberlerine ağırlık verilmeli”,

“öğrenci seviyelerine uygun hazırlan kategorileri gelir. Aşağıda bu konuya ilişkin alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Güncelliğini Kaybetmiş Bilgilerin Varlığı

Güncel olay, yeni yaşanmış olaylardır. Ders kitaplarında güncel olaylar kapsamında yer alan bazı güncel olaylara ilişkin dokümanların güncelliğini yitirdiğini bazı Sosyal Bilgiler öğretmenleri şu şekilde belirtmiştir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (Elz/E) “*Güncel olaylar sürekli değişmektedir*” diyerek Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan bazı güncel olayların güncelliğini yitirdiğini ve bu güncel olayların güncellenmesi gerektiğini belirtmiştir. Bir başka öğretmen

Öğr.3 (M/E) “*Her yıl bilgiler güncellenmeli* ” diyerek bu konudaki görüşünü ifade etmiştir.

Yapılan araştırmada Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel bilgilere ilişkin dokümanların birçoğu güncellik özelliğini kaybettiği gözlemlenmiştir. Bu bilgilerin güncellenmesi ders kitabını katkı sağlayacağı söylenebilir.

b. Yeterince Bilgi Verici Olmaması

Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olayların yeterince bilgi verici olmadığını, konuların anlaşılmasında yeterli olmadığını, Sosyal Bilgiler öğretmenleri şu şekilde belirtmiştir. Bir öğretmen,

Öğr.2 (C/E) “*Güncel konular yeterince bilgi vermiyor*” diyerek görüşünü belirtmiştir. Öğretmen, Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan bazı güncel olayların yeterince açık ve anlaşılır olmadığında çocuğun konuyu algılayamayacağını vurgulamaya çalışmıştır. Bir başka öğretmen,

Öğr.4 (C/E) “*Soyut konuların anlaşılması konusunda yetersiz kalıyor*” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

c. Öğrenci Seviyesine Uygun Olmaması

Güncel olayların uygun şekilde kullanıldığında eğitim-öğretim ortamını ve eğitim-öğretim ortamının vazgeçilmez araçlarından biri olan ders kitaplarını daha verimli hale getirdiği söylenebilir. Sosyal Bilgiler ders kitaplarındaki güncel olayların

öğrenci seviyesine uygun olmadığını Sosyal Bilgiler öğretmenleri şu şekilde belirtmiştir. Bir öğretmen,

Öğr.2 (Ka/E) “*İnternet haberleri çoğunlukta, seviyelerinin üstünde, çarpıcı ve akılda kalıcı değil* ” diyerek Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylardan bazılarının öğrenci seviyesine uygun olmadığını, dolayısıyla öğrencinin bu güncel olayları anlayamadığını belirtmiştir. Güncel olayların öğrenci seviyesine uygun olmadığında amacına hizmet etmeyeceği söylenebilir.

d. Kapsamının Dar Olması

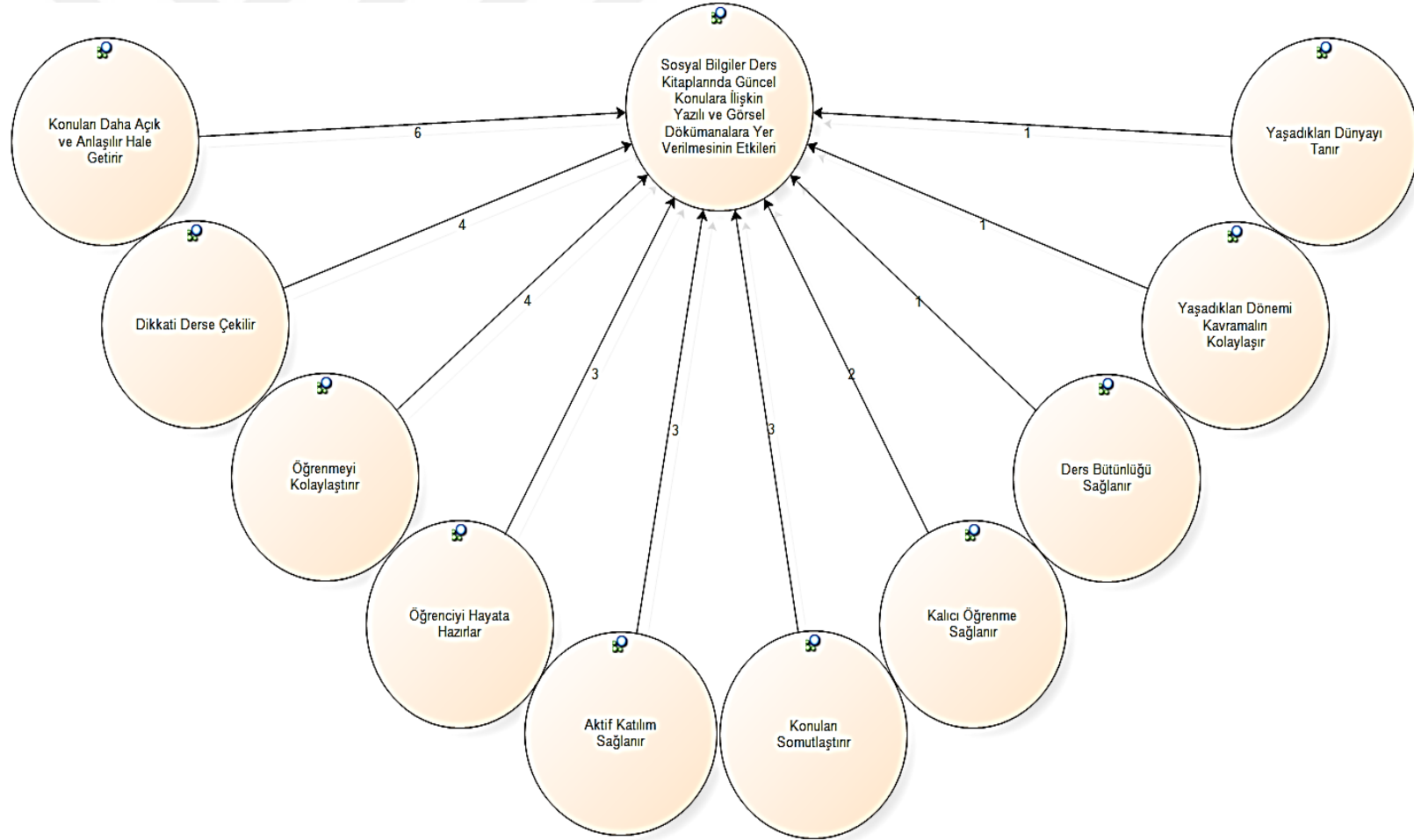
Sosyal Bilgiler öğretmenleri, Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların kapsamının dar olduğunu, dolayısıyla güncel olayların amacına hizmet etmediğini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (M/K) “*Farklı kaynaklara yöneliyorum*” diyerek ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin dokümanların çeşitlendirilmesi gerektiğini, farklı kaynaklardan farklı görsellere yer verilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bir başka öğretmen,

Öğr.3 (Es/K) “*Daha ayrıntılı, kapsamlı ve geniş olabilir*” diyerek görüşünü belirtmiştir.

4.1.11. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel konulara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesinin etkilerine ilişkin bulgular

Öğretmenlere, “*Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel konularla ilgili haber, resim ve yazıların yer almasını nasıl değerlendiriyorsunuz?*” sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerden bu soruya ilişkin görüşleri alınmıştır. Alınan bu görüşlere yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 12. Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Güncel Konulara İlişkin Yazılı ve Görsel Dokümanlara Yer Verilmesinin Etkilerine İlişkin Model

“Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel konulara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesi” kategorisi ile ilişkili on alt kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Bunlar “konuları daha açık ve anlaşılır hale getirir”, “dikkati derse çeker”, “öğrenmeyi kolaylaştırır”, “öğrenciyi hayata hazırlar”, “aktif katılım sağlanır”, “konuları somutlaştırır”, “kalıcı öğrenme sağlanır”, “ders bütünlüğü sağlanır”, “yaşadıkları dönemi kavramalarını kolaylaştırır”, “yaşadıkları dünyayı tanır” olarak sıralanabilir. Bu kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 12’de yer alan kategoriler incelendiğinde en çok altı yükleme ile “konuları daha açık ve anlaşılır hale getirir” kategorisinin öğretmenler tarafından dile getirilen kategori olduğu görülmüştür. Daha sonra dörder yüklemeler ile “dikkati derse çeker”, “öğrenmeyi kolaylaştırır”, üçer yüklemeler ile “öğrenciyi hayata hazırlar”, “aktif katılım sağlanır”, “konuları somutlaştırır”, iki yükleme ile “kalıcı öğrenme sağlanır”, birer yüklemeler ile “ders bütünlüğü sağlanır”, “yaşadıkları dönemi kavramalarını kolaylaştırır”, “yaşadıkları dünyayı tanır” kategorilerinin geldiği görülmektedir. Aşağıda bu konuya ilişkin alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Konuları Daha Açık ve Anlaşılır Hale Getirir

Konuların daha açık ve anlaşılır olması öğrenmeyi kolaylaştıran önemli unsurlardan biridir. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların konuları daha açık ve anlaşılır hale getirerek öğrenmeyi kolaylaştırdığını, Sosyal Bilgiler öğretmenleri şu şekilde belirtmiştir. Bir öğretmen,

Öğr.3 (D/E) *“Olumlu değerlendiriyorum, güncel konularla ilgili bilgilerin olması öğrencilerin daha iyi kavramasını sağlıyor”* diyerek görüşünü belirtmiştir. Bir başka öğretmen,

Öğr.3 (G/E) *“Güncel konuların daha iyi anlaşıldığını ve öğrencilerin öğrendiği bilgileri günlük hayatta kullanması açısından olumlu değerlendiriyorum”* diyerek bu konudaki görüşünü ifade etmiştir.

b. Öğrenmeyi Kolaylaştırır

Sosyal Bilgiler ders müfredatında yer alan soyut konuların güncel olaylara ilişkin görsel dokümanlarla somutlaştırılması öğrencinin konuyu daha iyi anlamasına yardımcı olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları bu konuyla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmiştir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (G/E) *“Konularda güncel olayların yer alması, öğrenci ilgisini daha iyi çekmekte, öğrenmeleri daha kolaylaştırmaktadır ”* diyerek güncel olayların öğrencinin ilgisini çektiğini vurgulamıştır. Bir başka öğretmen,

Öğr.1 (M/E) *“Olumlu karşılıyorum. Çünkü konular ile güncel olaylar arasında bağlantı kurarak çocuklarda daha iyi öğrenme sağlıyoruz ”* diyerek düşüncesini ifade etmiştir. Benzer şekilde bir başka öğretmen,

Öğr.3 (C/K) *“Olumlu değerlendiriyorum çünkü konunun işlenmesini, kavratılmasını kolaylaştırıyor ”* diyerek düşüncesini belirtmiştir.

c. Öğrenciyi Hayata Hazırlar

Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden bazıları Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların yaşanılmış olaylardan örnekler vererek öğrenciyi hayata hazırladığını şu şekilde belirtmiştir. Bir öğretmen,

Öğr.1 (İ/K) *“Olumlu değerlendiriyorum, hayatı tanımak açısından öğrencilere bir fırsat olarak görüyorum ”* diyerek düşüncesini ifade etmiştir. Benzer şekilde bir başka öğretmen,

Öğr.3 (T/K) *“Olumlu değerlendiriyorum, eğitim-öğretimin güncel olaylarla ilişkilendirerek bilgilerin hayata uygulanması gerçekleşir ”* diyerek güncel olayların öğrencinin hayatı tanımasına yardımcı olduğunu vurgulamaya çalışmıştır.

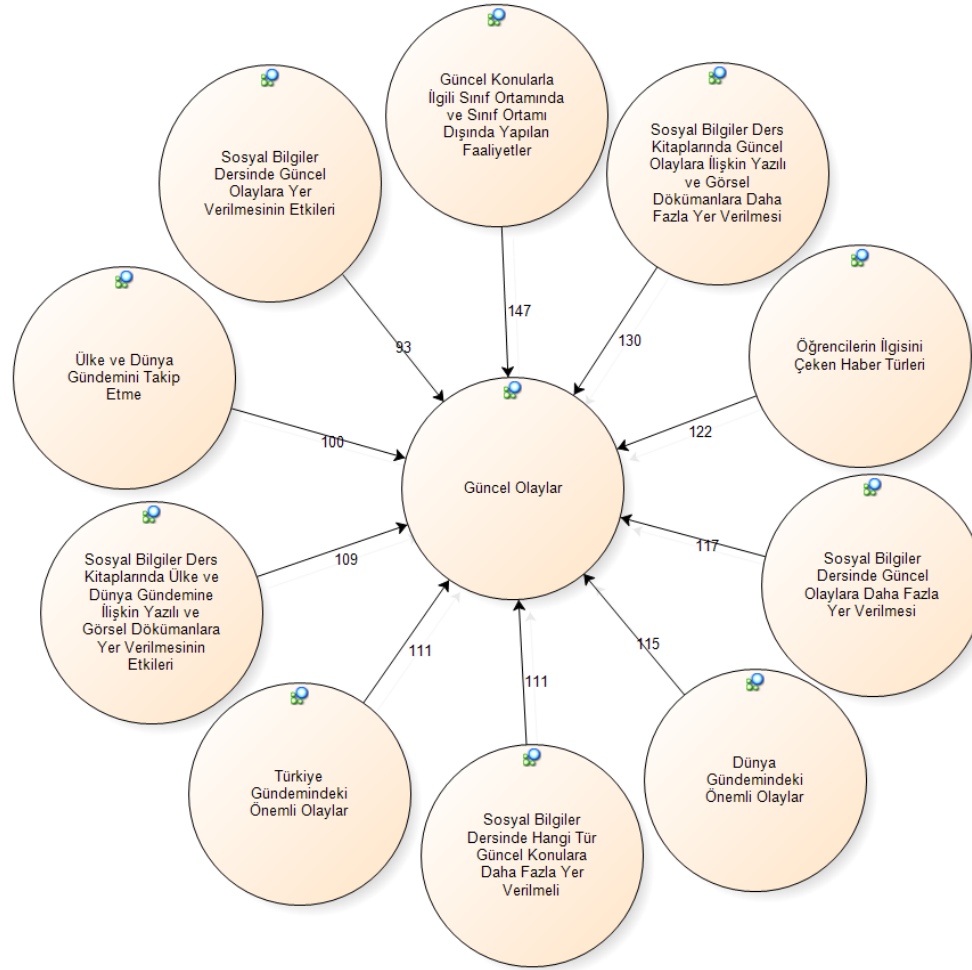
4.2. Öğrenci Görüşlerinin Çözümlemesi

Bu bölümde öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilere ilişkin çözümlemeler yer almaktadır. Araştırmanın verileri, NVIVO 8 programı kullanılarak çözümlenmiştir. Çözümlemeler yapılırken, ilk önce kod listesi oluşturulmuş sonra bu kod listeleri kendi içerisinde tutarlı olacak biçiminde ana kategori

ve alt kategorilere bölünmüştür. Elde edilen kategoriler ve frekanslar değerleri modeller halinde sunulmuştur. Bu nitel verilerin nicelleştirilmesinin yanı sıra, kategorilerin daha fazla yoğunlaştığı alanlar tespit edilerek, bu işlemler sayesinde uygulamalara ilişkin daha net ve kapsamlı bir görüntünün ortaya çıkması sağlanmıştır. Çözümlemelerin yapılmasının ardından, uygulamaların sonuçlarına ilişkin modeller çizilerek güncel olaylara ilişkin benzer ve farklı yönler ortaya konmuştur.

Araştırmanın verilerinin çözümlendiği bu bölümde öğrenci grubunda yer alan 100 öğrenciye on açık uçlu soru sorulmuştur. Elde edilen veriler doğrultusunda benzerlik gösteren ifadeler araştırmacı tarafından belirlenen kategorilere yerleştirilerek çözümleme işlemi yapılmıştır.

Güncel olaylara ilişkin çözümlemeler yapılarak bir kod listesi oluşturulmuştur. Bu kod listesi incelenerek araştırma on ana kategoriye ayrılmıştır. Güncel olaylara ilişkin model aşağıda yer almaktadır (Şekil 1).

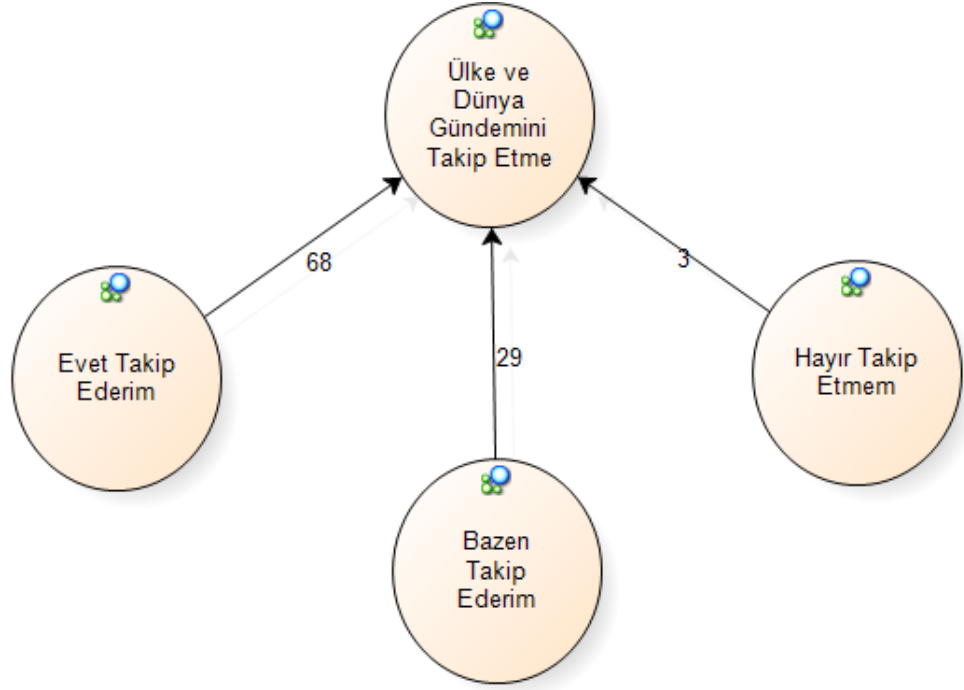

Şekil 13. Güncel Olaylara İlişkin Model

Güncel olayların kullanımına ilişkin ana kategoriler; “güncel konularla ilgili sınıf ortamında ve sınıf ortamı dışında yapılan faaliyetler”, “Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara daha fazla yer verilmesi”, “öğrencilerin ilgisini çeken haber türleri”, sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesi”, “dünya gündemindeki önemli olaylar”, “Sosyal Bilgiler dersinde hangi tür güncel olaylara daha fazla yer verilmeli”, Türkiye gündemindeki önemli olaylar”, “Sosyal Bilgiler ders kitaplarında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesinin etkileri”, ülke ve dünya gündemini takip etme”, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin etkileri” olarak belirlenmiştir. Ana kategoriler de kendi içinde alt kategorilere ayrılmaktadır.

4.2.1. 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ülke ve dünya gündeminin takip edilmesine ilişkin elde edilen bulgular

Öğrencilere, “*Haberleri takip ediyor musun?*” sorusu yöneltilmiş ve öğrencilerden bu soruya ilişkin öğrenci görüşleri alınmıştır. Alınan bu görüşlere yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 14. 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Ülke ve Dünya Gündemini Takip Etmeye İlişkin Model

“Ülke ve dünya gündemini takip etme” kategorisi ile bağlantılı farklı alt kategorilerin olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “evet takip ederim”, “bazen takip ederim”, ve “hayır takip etmem” olarak sıralanabilir. Bu kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 14’te yer alan kategoriler incelendiğinde en çok altmış sekiz yükleme ile “evet takip ederim” kategorisi öğrenciler tarafından en çok dile getirilen kategori olmuştur. Buna göre öğrencilerin ülke ve dünya gündemini takip ettikleri söylenebilir. Daha sonra yükleme yirmi dokuz yükleme ile “bazen takip ederim” alt kategorisinin yapıldığı görülmektedir. Sonrasında bunu üç yükleme ile “hayır takip etmem” kategorisinin olduğu görülmüştür. Aşağıda, 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde ülke ve dünya gündemini takip etmeye “ilişkin alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Evet, Takip Ederim

Bu çalışmada ülke ve dünya gündemini takip etmeyle ilgili sorular öğrencilere yöneltilmiştir. Öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, ülke ve dünya gündemini takip ettiklerini ifade edenlerin fazla olduğu görülmüştür. Ayrıca ilgilerini çeken haberler olduğunda gündemi daha fazla takip ettiklerini düşünen öğrencilerin görüşleri aşağıdaki gibidir. Öğrencilerinden biri,

Ö.1 (C/E) “*Evet, takip ediyorum*” diyerek görüşlerini belirtmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.1 (Es/K) “*Evet, takip ediyorum*” diyerek görüşlerini belirtmiştir. Benzer şekilde bir başka öğrenci görüşünü belirtmiştir.

Ö.5 (T/ K) “*Evet, takip ediyorum*” diyerek görüşlerini belirtmiştir.

b. Bazen Takip Ederim

Ülke ve dünya gündemini takip etmeyle ilgili diğer bir alt kategori de “bazen takip ederim” olmuştur. Öğrencilerinden biri,

Ö.1 (Elz/ K) “*Fırsat buldukça*” diyerek ülke ve dünya gündemini bazen takip edebileceğini belirtmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.2 (Elz/E) “*Ben fazla takip etmiyorum çoğunlukla derslerime çalışıyorum*” diyerek derslerinin dışında boş kalan zamanlarında güncel gelişmeleri takip etmeye çalıştığını ifade etmiştir. Benzer bir şekilde başka bir öğrenci,

Ö.7 (D/ K) “*Bazen*” diyerek görüşlerini belirtmiştir.

c. Hayır, Takip Etmem

Ülke ve dünya gündemini takip etmeyle ilgili diğer bir alt kategori de “hayır takip etmem” olmuştur. Öğrencilerinden biri,

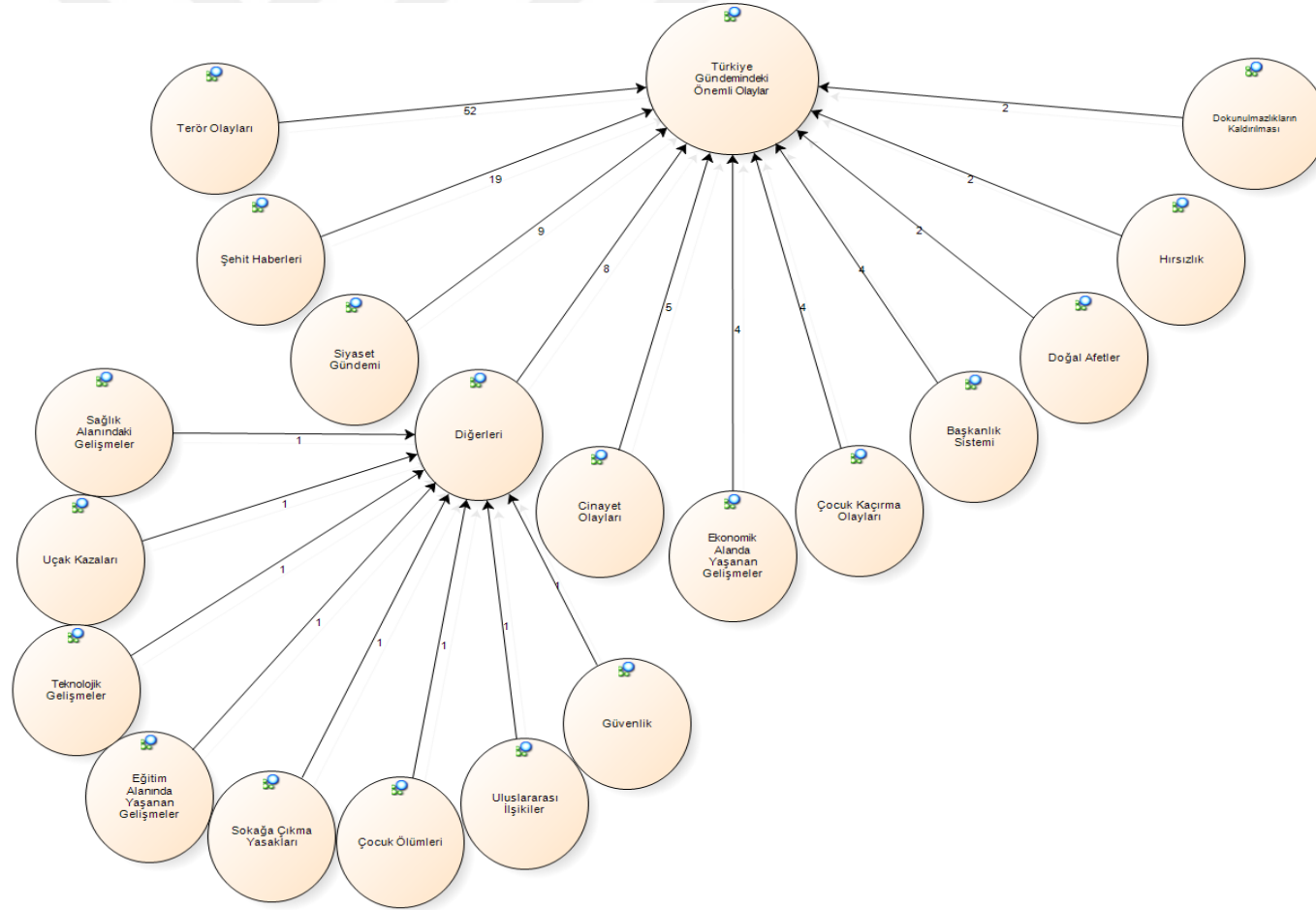
Ö.1 (G/E) “*Hayır, çok sıkılıyorum*”, diyerek görüşlerini belirtmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.9 (Ka/K) “*Hayır*” diyerek görüşlerini belirtmiştir.

4.2.2. Türkiye gündemindeki önemli olaylara ilişkin elde edilen bulgular

Öğrencilere “*Sence Türkiye’nin en önemli gündemi nedir?*” sorusu yöneltilerek 6. sınıf öğrencilerinden kendilerine göre Türkiye’nin en önemli gündeminin ne olduğunu ifade etmeleri istenmiştir. Verilen cevaplar doğrultusunda “Türkiye gündemindeki önemli olaylar” adlı bir kategori oluşturulmuş ve buna yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 15. 6. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye Gündemindeki Önemli Olaylara İlişkin Model

“Türkiye gündemindeki önemli olaylar” kategorisi ile bağlantılı farklı alt kategoriler olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler; “terör olayları”, “şehit haberleri”, “siyaset gündemi”, “cinayet olayları”, “ekonomik alanda yaşanan gelişmeler”, “çocuk kaçırma olayları”, “başkanlık sistemi”, “doğal afetler”, “hırsızlık”, “dokunulmazlıkların kaldırılması” ile diğer alt kategorisi içerisinde yer alan; “sağlık alanındaki gelişmeler”, “uçak kazaları”, “teknolojik gelişmeler”, “eğitim alanında yaşanan gelişmeler”, “sokağa çıkma yasakları”, “çocuk ölümleri”, “uluslar arası ilişkiler” ve “güvenlik” olarak sıralanabilir. Bu kategoriye ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 15’te yer alan kategoriler incelendiğinde en çok yüklemenin elli iki yükleme ile “terör olayları” kategorisinin olduğu görülür. Daha sonra sırasıyla on dokuz yükleme ile “şehit haberleri”, dokuz yükleme ile “siyaset gündemi”, sekiz yükleme ile “diğer olaylar”, altı yükleme ile “cinayet olayları” alt kategorileri gelir. Alt kategoriler incelendiğinde bazı bulgular arasında birbiri ile bağlantılı bulguların olduğu ortaya çıktığı görülmüştür. Bu kategoriye bakarak öğrencilerin ilgisini daha çok toplumu derin etkileye terör olayları ve bu olaylar sonucunda meydana gelen ölümler çektiği görülmektedir. Bunun yanında öğrencilerin siyasal gelişmeleri de takip ettikleri söylenebilir. Aşağıda, öğrencilerin Türkiye gündemindeki önemli olaylara ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Terör Olayları

Türkiye’nin gündemindeki en önemli olayı “terör olayları” olarak gören öğrencilerin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir. Öğrencilerden biri,

Ö.2 (Es/E) *“Doğu bölgemizdeki terör olayları”* diyerek ifade etmiştir. Diğer bir öğrenci ise,

Ö.5 (Elz/K) *“Bence Türkiye’nin en önemli gündemi terör olaylarıdır. Çünkü fazlasıyla var ve günden güne her yerden şehit haberleri geliyor”* diyerek terör olayları sonucunda yaşanan kötü olaylara vurgu yapmıştır. Yine bir öğrenci,

Ö.7 (Elz/K) *“Bence Türkiye’nin en önemli gündemi terördür. Türkiye’de terör sonucu da şehitler çok çıkar ve bu da Türkiye’nin en önemli gündemidir”* diyerek terör olaylarının sonuçlarından bahsetmiştir. Bir başka öğrenci ise,

Ö.8 (Elz/K) “*Bence Türkiye’nin en önemli gündemi terör olaylarıdır. Çünkü şehitler oluyor. Ülkemiz terörden korunmalıdır.*” Terör olaylarına karşı önlem almak gerektiğini ifade etmektedir.

Ö.10 (D/E) “*Terör olayları, çünkü her yerde var*” diyerek terörün her yerde olduğunu bu yüzden önemli olduğunu ifade etmiştir.

6. sınıf öğrencilerinin büyük birçoğunun Türkiye’de yaşanan terör olaylarını ülkenin gündemi olarak gördükleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin terör olayların ciddi şekilde etkilendiği, gelecekte tedirginlik duydukları gözlemlenmiştir.

b. Şehit Haberleri

Türkiye’nin gündemindeki en önemli olayı “şehit haberleri” olarak gören öğrencilerin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir. Öğrencilerden biri,

Ö.8 (Y/K) “*Şehitler*” diyerek görüş belirtmiştir. Başka bir öğrenci, Türkiye gündemindeki en önemli olayın şehit haberleri olduğu yönünde görüş belirtmiştir. Yine bir öğrenci,

Ö.8 (Ka/E) “*Şehitler*” diyerek düşüncelerini ifade etmiştir. Başka bir öğrenci de benzer şekilde

Ö.8 (İ/E) “*Şehitler*” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

c. Siyaset Gündemi

Türkiye’nin gündemindeki en önemli olay “siyaset gündemi” olarak gören öğrencilerin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir. Öğrencilerden biri,

Ö.1 (D/K) “*Siyasal gelişmeler*” diyerek Türkiye’nin gündemine ilişkin görüşü ifade etmiştir. Başka bir öğrenci de benzer şekilde,

Ö.6 (D/K) “*Siyaset*” diyerek Türkiye gündeminin en önemli olayını ifade etmiştir. Bir başka öğrenci ise;

Ö.9 (Ka/K) “*Siyaset*” diyerek bu konudaki düşüncesini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerinin büyük çoğunun siyaset gündemini yakından takip ettiği, siyaset gündemiyle ilgi gelişmeleri yakından takip ettiği gözlemlenmiştir. Sosyal Bilgiler dersinde, kazanımlara ve gelişim seviyelerine uygun olarak bu konulara yer verildiğinde öğrencilerin ilgisinin derse çekilebileceği söylenebilir.

d. Diğer Olaylar

Türkiye'nin gündemindeki en önemli olayı “sağlık alanındaki gelişmeler, “uçak kazaları”, teknolojik gelişmeler, eğitim alanında yaşanan gelişmeler, sokağa çıkma yasakları, çocuk ölümleri, uluslararası ilişkiler ve güvenlik” olarak gören öğrencilerin görüşleri “diğer olaylar” kategorisi altında toplanmıştır. Bu öğrencilerden bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir. Öğrencilerden biri,

Ö.3 (Y/K) “*Doğal afetler*” diyerek yaşanan doğal afetleri Türkiye'nin en önemli gündemi olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Bir başka öğrenci,

Ö.10 (Y/K) “*Sokağa çıkma yasakları*” diyerek düşüncesini ifade etmiştir. Araştırmanın yapıldığı dönemde bu tür sorunların kitle iletişim kanallarında yer alması öğrencinin sokağa çıkma yasağını ülke gündemi olarak görmesindeki nedenlerden biri olabilir. Başka bir öğrenci ise düşüncesini şöyle ifade etmiştir,

Ö.10 (G/K) “*Eğitim konusundaki gelişmeler*” olarak ifade ettiği görülmektedir.

e. Cinayet Olayları

Türkiye'nin gündemindeki en önemli olayı “cinayet olayları” olarak gören öğrencilerin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir. Öğrencilerden biri,

Ö.2 (Ka/K) “*Kadın cinayetleri*” diyerek düşüncesini ifade etmiştir. Benzer bir cevabı veren bir başka öğrenci,

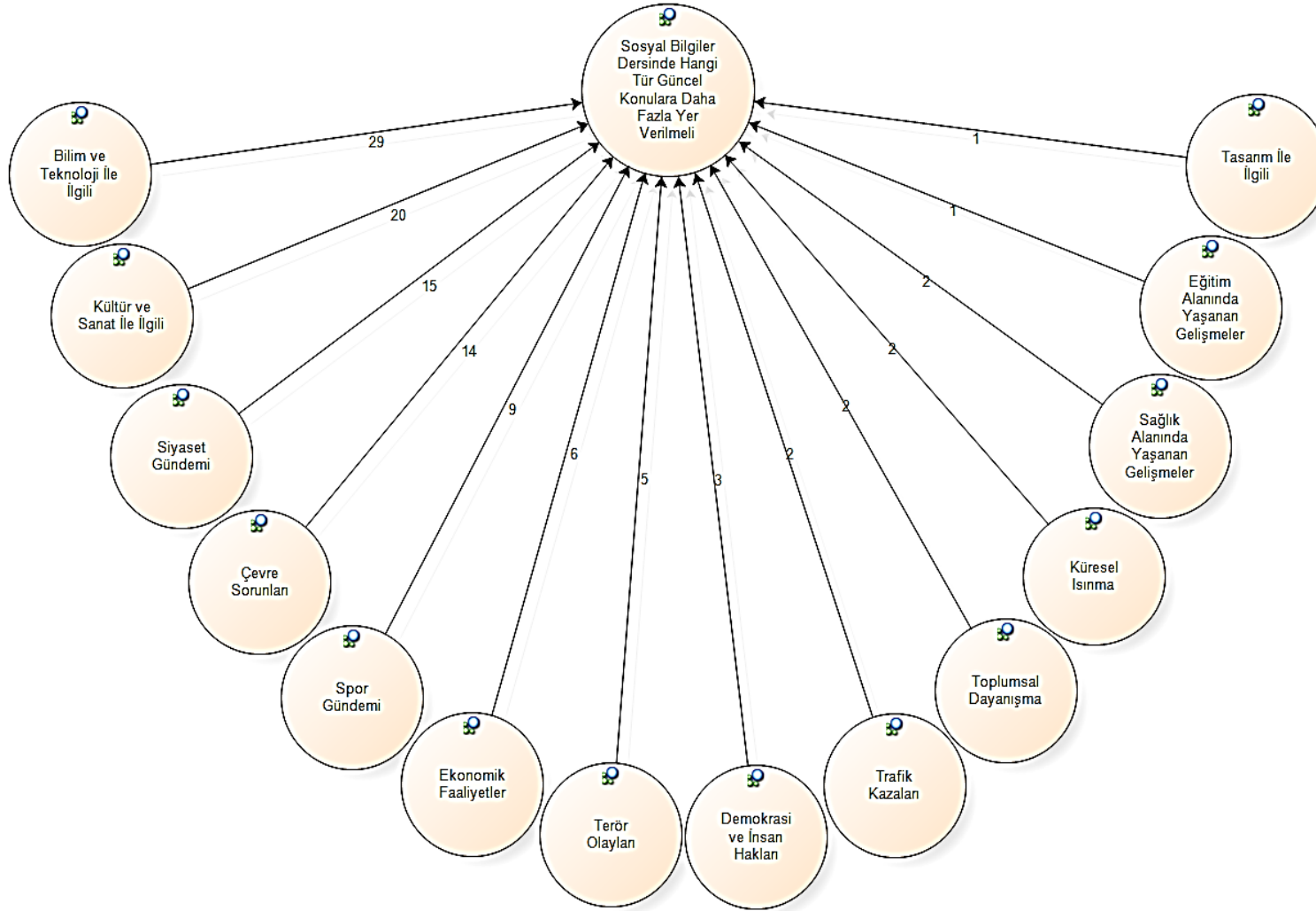
Ö.3 (Ka/K) “*Kadın cinayetleri*” cevabıyla Türkiye'nin en önemli konusunda düşüncesini ifade etmiştir. Yine bir başka öğrenci,

Ö.8 (İ/E) “*Özgecan Aslan cinayeti*” cevabını vermiştir. Cinayeti, Türkiye'nin en önemli gündemi olarak görmesinde; kadına yönelik saldırıların kitle iletişim araçları vasıtasıyla gündeme sık sık getirilmesi etkili olabilir. Özgecan Aslan cinayetinin bir dönem Türkiye'nin gündeminde fazla yer alması ve kötü bir olay olması öğrencinin bu cevabı vermesinde etkili olduğu söylenebilir.

6. sınıf öğrencilerinden bazılarının Türkiye'nin en önemli gündemi olarak ülkemizde yaşanan ve büyük izler bırakan cinayetleri gördükleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin bu tür kötü haberlerden ciddi şekilde etkilendikleri gözlemlenmiştir. Kadın cinayetleri Türkiye ve birçok ülkenin önemli sosyal sorunlarından biri olduğu düşünüldüğünde öğrencilere bu konularda farkındalık kazandırmak gerektiği söylenebilir.

4.2.3. Sosyal Bilgiler dersinde hangi tür güncel konulara yer verilmesine ilişkin elde edilen bulgular

Öğrencilere “*Sence Sosyal Bilgiler dersinde ne tür güncel konulara yer verilmeli? Neden?*” sorusu yöneltilerek konuyla ilgili öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Sosyal Bilgiler dersinin daha etkili ve verimli geçmesi, konuların daha somut hale getirilebilmesi için öğrencilerin görüşlerine başvurulmuştur. Ve elde edilen verilerle “Sosyal Bilgiler dersinde hangi tür güncel konulara daha fazla yer verilmeli” adlı bir kategori oluşturulmuştur. Buna yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Buna yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 16. Sosyal Bilgiler Dersinde Hangi Tür Güncel Konulara Daha Fazla Yer Verilmesine İlişkin Model

“Sosyal Bilgiler dersinde hangi tür güncel konulara daha fazla yer verilmeli” kategorisi ile bağlantılı farklı alt kategoriler olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “bilim ve teknolojiyle ilgili”, “kültür ve sanat ile ilgili”, “siyaset gündemi”, “çevre sorunları”, spor gündemi”, ekonomik faaliyetler”, terör olayları”, “demokrasi ve insan hakları”, “küresel ısınma” ve “sağlık alanında yaşanan gelişmeler” olarak sıralanabilir. Bu kategoriye ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 16’da yer alan kategoriler incelendiğinde en çok yüklemenin yirmi dokuz ile “bilim ve teknoloji ile ilgili”, kategorisinde olduğu görülür daha sonra ise sırayla yirmi yükleme ile “kültür ve sanat ile ilgili”, on beş yükleme ile “siyaset gündemi”, on dört yükleme ile “çevre sorunları” ve dokuz yükleme ile “spor gündemi” alt kategorileri gelir. Alt kategoriler incelendiğinde bulguların çok geniş bir alana yayıldığı görülmüştür. Bu farklılıkları öğrencilerin bireysel farklılıklarından kaynaklandığı söylenebilir. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde güncel konularla ilgili birçok konuya yer verilmesini istedikleri görülmektedir. Bu kategoriye bakarak öğrencilere Sosyal Bilgiler dersinde güncel konular kapsamında farklı türden bilgilere yer verilirse Sosyal Bilgiler dersinin daha verimli ve ilgi çekici hale gelebileceği söylenebilir. Aşağıda, Sosyal Bilgiler dersinde hangi tür güncel bilgilere yer verilmesine ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Bilim ve Teknoloji İle İlgili

6.sınıf öğrencilerinin dikkatini çeken olayların başında bilimsel ve teknolojik gelişmelerin olduğu görülmektedir. Yaşadığımız çağda özellikle bilimsel ve teknolojik gelişmelerin önemi giderek artmaktadır. Öğrencilerin bu konulara yer verilerek bilimsel gelişmelere dikkat çekmeye çalışmışlardır. Bir öğrenci,

Ö.1 (G/E) “*Teknoloji alanındaki gelişmeler*” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Diğer bir öğrenci ise,

Ö.4 (Y/E) “*Teknolojik gelişmelerle ilgili haberler*” diyerek teknolojik gelişmelere ilgi duyduğunu ve ders kitaplarında bu konuya yer verilmesini istediğini ifade etmiştir. Yine bir öğrenci ise;

Ö.7 (Elz/K) “*Benim yeni keşfedilen şeylerin yayınlanıp televizyonlara çıkması ilgimi çekiyor ve o tür haberlere bakmak istiyorum*” şeklinde konuyla ilgili görüşlerini ifade etmiştir. Başka bir öğrenci ise;

Ö.8 (Elz/K) “*Bilim haberleri. Marsta su bulunması ile ilgili haberler, buzulların erimesi ilgimi çekiyor çünkü bilime meraklıyım*” diyerek konuyla ilgili görüşlerini ifade etmiştir.

6. sınıf öğrencilerinin büyük birçoğunun “bilim ve teknolojiyle” ilgili haberler ilgi duydukları gözlemlenmiştir. Öğrencilerin ilgi duydukları bu alanları ders kazanımlarıyla ilişkilendirmenin derse katkı sağlayacağı söylenebilir.

b. Kültür ve Sanat İle İlgili

6.sınıf öğrencilerinin dikkatini çeken olaylardan bir başkası kültür sanatla ilgili gelişmelerdir. Özellikle son dönemde uluslararası yarışmalarda birçok Türk filminin derece alması, edebiyat ve sanat alanında yaşanan gelişmelerin basında geniş yer alması öğrencilerin ilgisini çekmektedir. Öğrencilerin bu konuyla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtilmiştir. Bir öğrenci;

Ö.1 (Elz/K) “*Tarihi ve kültürel eserlerle ilgili bilgilerin yer almasını isterim.*”diyerek Sosyal Bilgiler dersi içerisinde yer alan tarihi ve kültürel değerlerin önemine vurgu yapmaya çalışmıştır. Bir diğer öğrenci,

Ö.3 (Es/E) “*Kültür sanata yönelik güncel konular, çünkü ilgimi daha çok çekiyor.*” Son dönemlerde kültürel alandaki gelişmeler düşünüldüğünde Sosyal Bilgiler ders kitaplarında kültürel alanlarla ilgili güncel gelişmelere yer verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Başka bir öğrenci ise,

Ö.5 (G/E) “*Kültür haberleri, çünkü kültürümüz gelişir*” diyerek kültürel öğelerimizi vurgulamıştır.

c. Siyaset Gündemi

Siyasi parti liderlerinin ve milletvekillerinin bir konuyla ilgili göstermiş olduğu davranışlar öğrencilerin ilgisini çeken bir diğer güncel türdür. Öğrenciler, bu konuyla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtilmiştir. Bir öğrenci;

Ö.5 (İ/K) “*Siyaset haberleri, çünkü bu konuları yakından incelemek istiyorum*” diyerek öğrenci siyasal gelişmelerle ilgilendiğini belirtmiştir. Benzer şekilde başka bir öğrenci,

Ö.8 (Ka/E) “*Siyaset haberleri çünkü ilgimi çekiyor*” diyerek düşüncesini ifade etmiştir. Başka bir öğrenci ise,

Ö.9 (M/K) “*Bence daha çok siyasi olaylara yer verilmesi böylece ülkemizin durumunu öğrenebiliriz*” diyerek siyaset gündeminin önemli bir güncel gelişme olduğunu vurgulamaya çalışmıştır. Sosyal Bilgiler dersinin hak ve sorumluluklarını bilen vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan bir ders programı olduğu düşünüldüğünde ülke gündemini ilgilendiren önemli siyasal olayların Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alması gerektiği söylenebilir.

d. Çevre Sorunları

Son dönemlerde gerek ülkemizde gerek dünyada meydana gelen çevre sorunları öğrencilerin ilgisini çeken bir başka güncel konudur. Sosyal bilgiler dersi içeriğiyle ilgili bir konu olduğu düşünüldüğünde öğrencilerin ilgisini derse çekmek ve konuyu somutlaştırmak için kullanılabilir. Öğrenciler, bu konuyla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmiştir. Bir öğrenci;

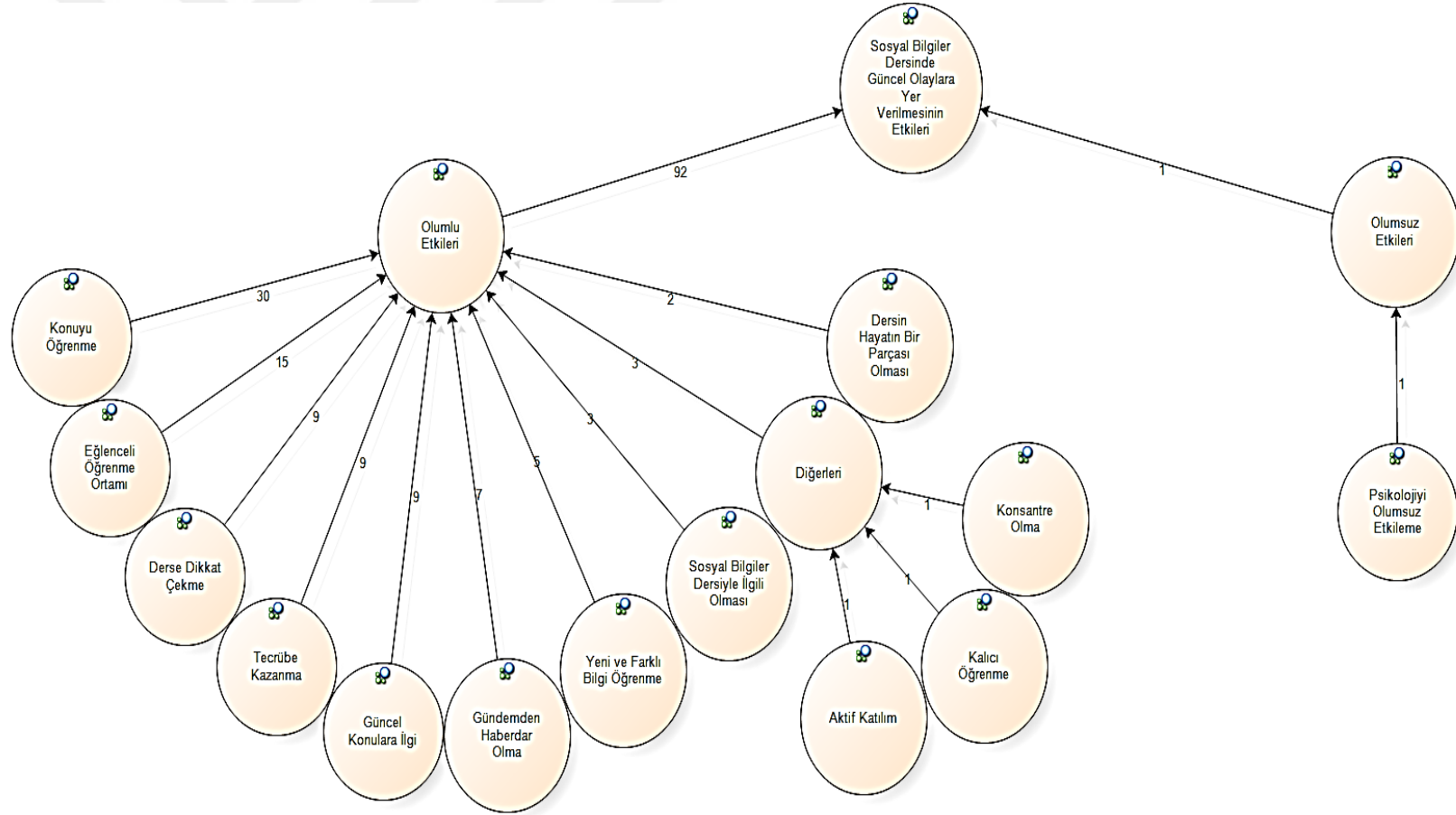
Ö.1 (D/K) “*Doğal çevre ile ilgili sorunlara, çünkü bu konuda çok fazla kötü haberler var bizde önlem alabiliriz*” diyerek doğal çevreyi korumanın önemini ve çevre sorunlarına vurgu yapmıştır. Benzer şekilde bir başka öğrenci,

Ö.2 (C/E) “*Çevre sorunlarına, çünkü çevremizi korumalıyız*” diyerek ülkemizde ve dünyada meydana gelen çevre sorunlarına dikkat çekmeye çalışmıştır. Aynı şekilde bir başka öğrenci,

Ö.10 (İ/K) “*Çevre sorunlarıyla ilgili güncel konulara, çünkü bu konuyla ilgili önlemler alırsınız*” diyerek düşüncelerini belirtmiştir.

4.2.4. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin etkilerine ilişkin bulgular

Öğrencilere, “*Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesini nasıl değerlendiriyorsun?*” sorusunu öğrencilere yöneltilerek, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin etkilerine ilişkin öğrencilerin görüşlerine başvurulmuştur. Ortaya çıkan veriler “Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin etkileri” adlı bir kategori oluşturulmuş ve buna yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 17. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylara Yer Verilmesinin Etkilerine İlişkin Model

“Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin etkileri” kategorisiyle ile bağlantılı farklı alt kategoriler olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “olumlu etkiler” ve olumsuz etkiler” olmak üzere iki alt kategoriye bu alt kategorilerde kendileriyle bağlantılı farklı alt kategoriler ayrıldığı görülmektedir. Bu kategorilere ve onların alt kategorilerine ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 17’de yer alan kategoriler incelendiğinde en çok yüklemenin doksan iki yükleme “olumlu etkiler” alt kategorisine yapıldığı görülmektedir. Onu bir yükleme ile “olumsuz etkiler” alt kategorisi takip eder. Alt kategorilere bakıldığında öğrencilerin büyük çoğunluğunun Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin dersi olumlu yönde etkilediğini belirttiği görülmektedir.

Olumlu etkiler alt kategorisinin de kendisiyle ilişkili on alt kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Bu alt kategorilerden en çok yüklemenin otuz yükleme ile “konuyu öğrenme” başlığına yapıldığı görülmektedir. Onun dışında en çok yüklemenin yapıldığı diğer alt kategoriler ise şöyledir; on beş yükleme ile “eğlenceli öğrenme ortamı”, dokuzar yükleme ile “derse dikkat çekme”, “tecrübe kazanma”, “güncel konular ile ilgili” ve yedi yükleme ile “güncel konulardan haberdar olma” gelir.

Olumsuz etkiler alt kategorisi de kendisiyle ilişki başka bir alt kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Bu alt kategori bir yüklemenin yapıldığı “psikolojiyi olumsuz etkile” alt kategorisidir.

a. Olumlu Etkiler

Aşağıda, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin olumlu etkilerine ilişkili bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a.a. Konuyu Öğrenme

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin konuyu öğrenmeye yardımcı olacağı için olumlu yönde etkileyeceğini düşünen öğrencilerden bazıları düşüncelerini şu şekilde belirtmiştir. Bir öğrenci,

Ö.3 (C/E) *“Olumlu değerlendiriyorum, çünkü dersi daha iyi anlayabiliyorum.”* diyerek düşüncelerini belirtmiştir. Başka bir öğrenci,

Ö.6. (D/K) “*Olumlu değerlendiriyorum, çünkü güncel konular sayesinde dersi daha iyi anlayabiliyorum*” diyerek güncel olaylar sayesinde konuların iyi anlaşıldığını ifade etmeye çalışmıştır. Benzer şekilde bir başka öğrenci,

Ö.7 (Es/K) “*Evet isterim, çünkü konuları daha iyi kavrarız*” Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin konuların daha iyi kavranmasına yardımcı olduğunu belirtmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.7 (G/E) “*İyi, dersi daha iyi kavriyoruz.*” diyerek güncel olaylarla Sosyal Bilgiler dersini daha iyi anladığını bu yüzden güncel olayların konuyu öğrenmeye olumlu yönde etki yaptığını belirtmiştir.

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin konuyu öğrenmeye yardımcı olduğu, öğrencilerin konuları daha iyi kavradığı gözlemlenmiştir.

a.b. Eğlenceli Öğrenme Ortamı

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin öğrenme ortamını eğlenceli hale getireceği için olumlu yönde etkileyeceğini düşünen öğrencilerden bazıları düşüncelerini şu şekilde belirtmiştir. Bir öğrenci,

Ö.2 (M/E) “*Dersi eğlenceli ve hayatın bir parçası haline getiriyor*” diyerek Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin dersi eğlenceli hale getirdiğini ifade etmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.4 (İ/E) “*Olumlu değerlendiriyorum, çünkü ders zevkli geçiyor*” diyerek güncel olayların dersi zevkli hale getirdiğini ifade etmiştir. Bir başka öğrenci ise,

Ö.5 (İ/K) “*Olumlu değerlendiriyorum, çünkü onlar hakkında yorum yapmak hoşuma gidiyor*” diyerek güncel olaylar hakkında yorum yapmanın zevkli bir iş olduğunu, bu yüzden de dersten zevk aldığını belirtmiştir. Benzer şekilde bir başka öğrenci,

Ö.9 (T/E) “*Olumlu değerlendiriyorum, çünkü dersi daha eğlenceli hale getiriyor*” Sosyal Bilgiler dersinin sözel bir ders olması dersin sıkıcı bir hal almasına neden olduğu söylenebilir. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının dersi olumlu etkileyerek dersi zevkli ve eğlenceli hale getirdiğini öğrenci belirtmiştir.

a.c. Derse Dikkat Çekme

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin dersi daha dikkat çeki hale getireceğini için olumlu yönde etkileyeceğini düşünen öğrencilerden bazıları düşüncelerini şu şekilde belirtmiştir. Bir öğrenci,

Ö.3 (İ/E) *“Olumlu değerlendiriyorum, çünkü derse dikkatimi verebiliyorum”* diyerek dersin verimli ve etkili olması için öğrencinin dikkatinin derste olması gerekir. Öğrenci Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verildiğinde dersin daha dikkat çekici bir hale geldiğini belirtmiştir. Bir başka öğrenci ise,

Ö.7 (İ/K) *“Olumlu değerlendiriyorum, çünkü ilgimi çekiyor”* diyerek güncel olayların ilgisini çektiğini belirtmiştir.

b. Olumsuz Etkiler

Aşağıda, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin olumsuz etkilerine ilişkin alt kategori incelenerek, referans cümlesine yer verilmiştir.

b.a. Psikolojiyi Olumsuz Etkileme

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verildiğinde olumsuz örneklerin psikolojisini bozarak olumsuz yönde etkileneceğini düşünen öğrenci, bu düşüncesini şu şekilde belirtmiştir.

Ö.4 (Ka/E) *“Olumsuz değerlendiriyorum, kötü haberler psikolojimi bozuyor.”* Çocuğun seviyesine uygun olmayan güncel olayların Sosyal Bilgiler dersinde kullanılması eğitim ortamının olumsuz yönde etkilenebileceğini vurgulamaya çalışmıştır.

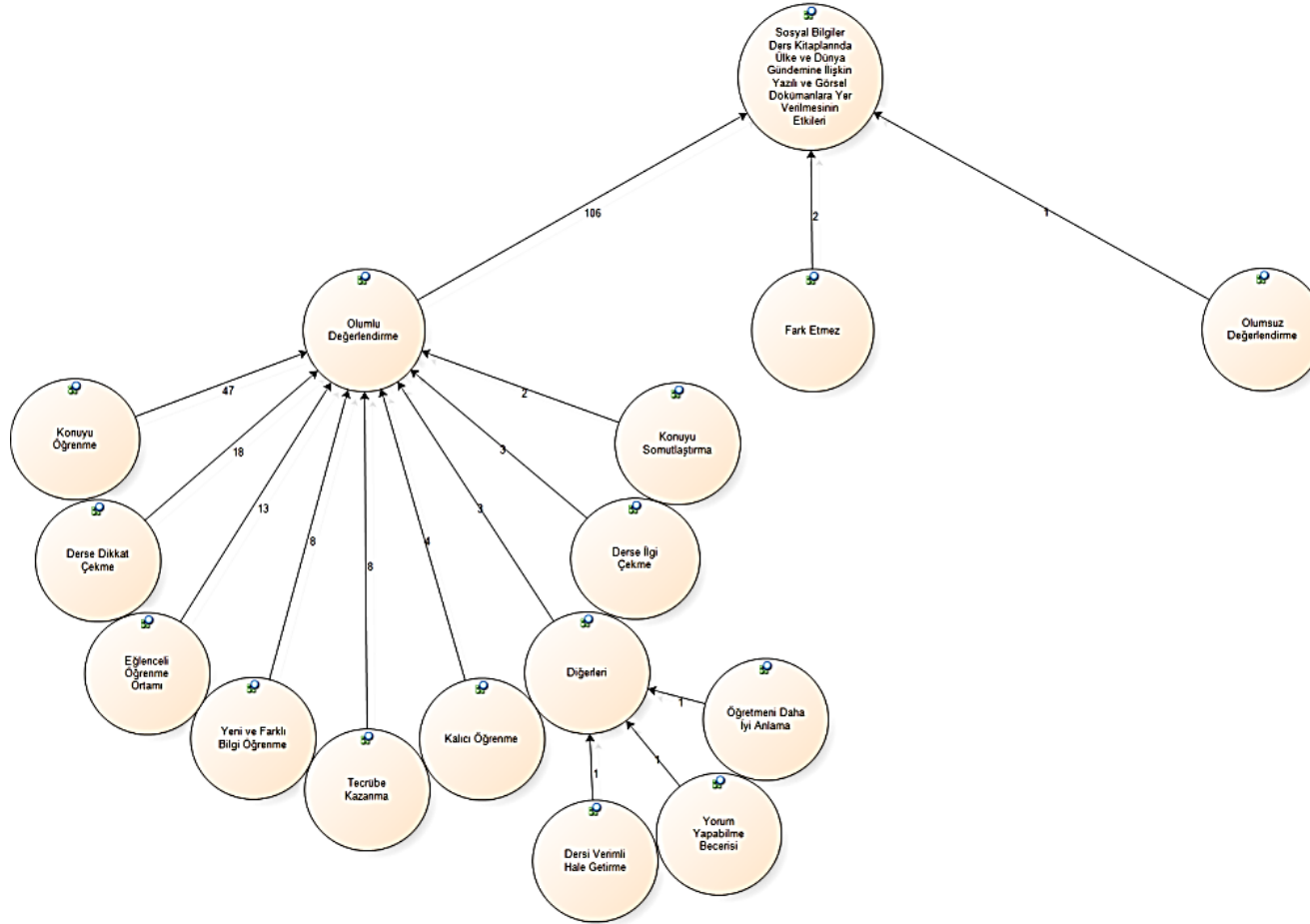
Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer edilirken öğrencinin gelişim seviyesine uygun örneklerin sunulması durumunda olumsuz etkilerinin görülmeyeceği söylenebilir.

4.2.5. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesine ilişkin bulgular

Öğrencilere *“Sosyal Bilgiler ders kitaplarında ülke ve dünya gündemine ilişkin gazete ve internet haberlerinin yer almasını nasıl değerlendiriyorsun?”* sorusu

öğrencilere yöneltilerek, ders kitabını daha etkili ve verimli hale getirmek, öğrencinin ilgisini ve dikkatini konuya ve ders kitabına çekmek için öğrencilerin bu konudaki görüşleri alınmıştır. Verilerin analizinde “sosyal bilgiler ders kitaplarında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesinin etkileri” adlı bir kategori oluşturulmuştur ve buna yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 18. Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Ülke ve Dünya Gündemine İlişkin Yazılı ve Görsel Dokümanlara Yer Verilmesinin Etkilerine İlişkin Model

“Sosyal Bilgiler ders kitabında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesinin etkileri” kategorisi ile bağlantılı farklı alt kategoriler olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “olumlu değerlendirme”, “fark etmez” ve “olumsuz değerlendirme”, olarak sıralanabilir. “Olumlu değerlendirme” alt kategorisi ile bağlantılı farklı alt kategoriler olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler ise, “konuyu öğrenme”, “derse dikkat çekme”, “eğlenerek öğrenme ortamı”, “yeni ve farklı bilgi öğrenme”, “tecrübe kazanma ve “kalıcı olma” olarak sıralanabilir. Bu kategoriye ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 18’de yer alan kategoriler incelendiğinde en çok yüz altı yüklemeyle ile “olumlu değerlendirme”, kategorisinde olduğu görülür daha sonra ise sırayla iki yükleme ile “fark etmez ilgili ”, ve bir yükleme ile “fark etmez” alt kategorileri gelir. “Olumlu değerlendirme” alt kategorisi ile bağlantılı farklı alt kategoriler olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler incelendiğinde en çok kırk yedi yüklemeyle ile “olumlu konuyu öğrenme”, kategorisinde olduğu görülür. Daha sonra ise sırayla on sekiz yükleme ile “derse dikkat çekme”, on üç yükleme ile “eğlenerek öğrenme ortamı” ve sekiz yükleme ile “yeni ve farklı bilgi öğrenme” olarak sıralanabilir. Aşağıda, sosyal bilgiler ders kitabında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesinin etkilerine ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Olumlu Değerlendirme

Sosyal Bilgiler ders kitabında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesinin olumlu yönde etkili ettiğini düşünen öğrencilerin olumlu gördükleri bazı yönler şunlardır: Sosyal bilgiler ders kitabında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesinin olumlu etkililerine ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a.a. Konuyu Öğrenme

Sosyal Bilgiler ders kitabında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verildiğinde konuları daha iyi öğrenebildiklerini ifade eden öğrenciler bu durumu şu şekilde ifade etmişlerdir. Bir öğrenci;

Ö.3 (D/E) “Olumlu değerlendiriyorum çünkü, bu konular hakkında bilgi sahibi oluyoruz” diyerek güncel konuları sevdiği için Sosyal Bilgiler ders kitaplarında bu konulara yer verilmesini olumlu değerlendirmiştir. Benzer şekilde bir başka öğrenci,

Ö.5 (C/E) “Olumlu değerlendiriyorum, çünkü bu konular hakkında bilgi öğreniyoruz ve güncel olaylar ders kitabını zevkli hale getiriyor” diyerek Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara yer verildiğinde bunun ders kitaplarını daha zevkli hale getirdiğini vurgulamıştır. Bir başka öğrenci,

Ö.6 (D/K) “Olumlu değerlendiriyorum, çünkü kitabı daha ilgi çekici hale getirip konuyla ilgili daha çok bilgilenmemizi sağlıyor.” diyerek bu konudaki düşüncesini belirtmiştir.

a.b. Ders Kitabına Dikkat Çekme

Sosyal Bilgiler ders kitabında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verildiğinde ders kitabının daha dikkat çekici hale geldiğini düşünen öğrenciler bu konudaki düşüncelerini şu şekilde belirtmişlerdir. . Bir öğrenci;

Ö.2 (M/E) “Dünyadaki öğrenemediğimiz olayları öğrendiğimiz için kitabı ilgi çekici hale getiriyor” diyerek ders kitaplarının güncel olaylarla daha dikkat çekici hale geldiğini belirtmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.6 (D/K) “Olumlu değerlendiriyorum, çünkü kitabı daha ilgi çekici hale getirip konuyla ilgili daha çok bilgilenmemizi sağlıyor.” Ders kitabının eğitim ortamının vazgeçilmez materyallerinden biri olduğu söylenebilir. Sosyal Bilgiler ders kitabında ülke ve dünya gündemine ilişkin güncel bilgilere yer verildiğinde kitabın daha ilgi çekici hale geldiğini belirtmiştir. Benzer şekilde bir başka öğrenci,

Ö.8 (D/K) “Olumlu değerlendiriyorum, çünkü kitabı daha ilgi çekici hale getirerek ders kitabını okuma isteğimi daha çok arttırıyor” diyerek ders kitaplarının ilgi çekici hale getirildiğinde kitabın daha fazla okunacağına dikkat çekmiştir.

a.c. Eğlenceli Öğrenme Ortamı

Sosyal Bilgiler ders kitabında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verildiğinde dersin daha eğlenceli bir hal aldığı, öğrenme ortamının daha eğlenceli hale geldiğini düşünen öğrenciler, bu konudaki düşüncelerini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğrenci;

Ö.1 (Elz/K) “İyi değerlendiriyorum çünkü sadece yazı olunca konular daha sıkıcı geçiyor. Bence ders kitabında yer olan güncel olaylara ilişkin dokümanlar yetersiz” diyerek görüşünü belirtmiştir. Bir diğer öğrenci,

Ö.4 (G/E) “İyi, kitabı zevkli hale getirip dersi anlaşılır kılıyor” diyerek güncel olayların kitabı daha anlaşılır kıldığını vurgulamıştır. Benzer şekilde bir öğrenci,

Ö.6 (Y/E) “Olumlu değerlendiriyorum, çünkü daha çok bilgi öğreniyoruz ve ders kitabını daha zevkli ve eğlenceli hale getiriyor.” Ders kitaplarının zevkli ve eğlenceli olması öğrencinin ders kitaplarından daha fazla yararlanmasını sağlayacağı söylenebilir. Öğrenci güncel olayların ders kitabında yer almasının ders kitabını daha zevkli ve eğlenceli hale getireceğini böylece daha çok bilgi öğreneceğini belirtmiştir.

a.d. Diğerleri

Sosyal Bilgiler ders kitabında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verildiğinde olumlu yönde etkileri olacağını düşen öğrencilerin bazıları diğerleri alt kategorisi içinde şu yönlerde dikkat çekmeye çalışmışlardır; dersi verimli hale getirme, yorum yapabilme becerisi ve öğretmeni daha iyi anlama. Öğrenciler bu konudaki düşüncelerini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğrenci;

Ö.2 (C/E) “Olumlu değerlendiriyorum, çünkü dersi ve hocayı daha iyi anlayabiliyoruz” diyerek Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olayların dersi ve ders öğretmenini daha iyi anlamalarına yardımcı olduğunu belirtmiştir. Diğer bir öğrenci ise,

Ö.3 (C/E) “Olumlu değerlendiriyorum, dersi daha geliştirilip dersi daha iyi bir hale getirir” diyerek Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara yer verildiğinde dersi daha iyi anladıklarını ve dersin daha verimli geçtiğini belirtmiştir. Başka bir öğrenci ise,

Ö.6 (Elz/K) “Bir internet ve ya gazete haberini okuduğumuzda yorumlama gücümüz artar. Ve o konuyu güncel olaylar somut hale getirir” diyerek güncel olayların yorum yapabilme becerilerini geliştirdiğini ifade etmiştir.

b. Fark Etmez

Sosyal Bilgiler ders kitabında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesinin olumlu ya da olumsuz yönde herhangi bir etkisinin

olmadığını düşünen öğrencilerin bu konuyla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğrenci;

Ö.4 (Ka/E) “*Fark etmez*” diyerek düşüncesini belirtmiştir. Benzer şekilde bir başka öğrenci,

Ö.7 (G/E) “*Olmasa da olur, çok fark etmiyor*” diyerek düşüncesini belirtmiştir.

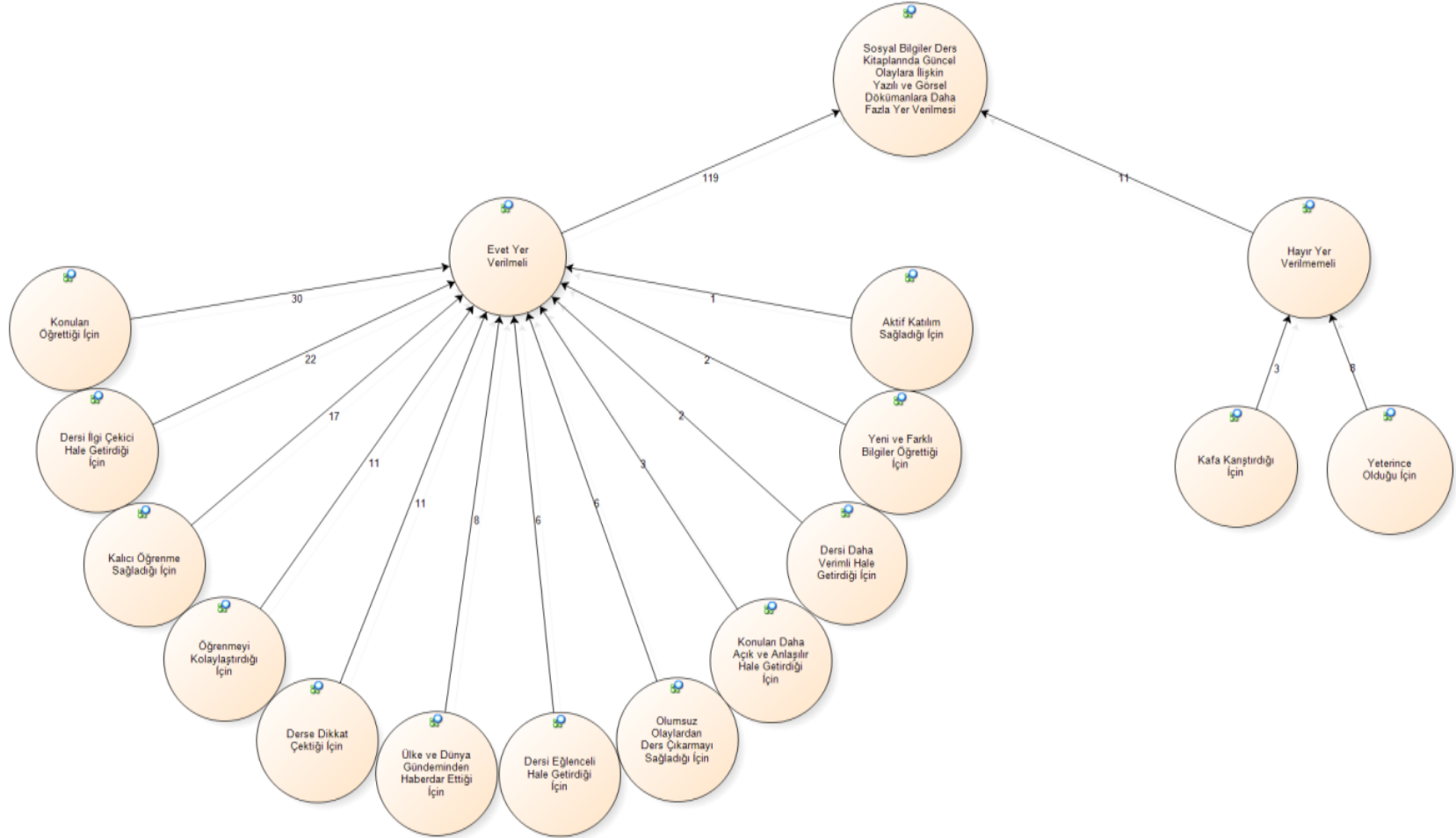
c. Olumsuz Değerlendirme

Sosyal Bilgiler ders kitabında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara yer verilmesinin olumsuz yönde etkisinin olduğunu düşünen öğrenciler bu konuyla ilgili görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğrenci;

Ö.6 (Elz/K) “*Kötü değerlendiriyorum. Çünkü ders kitaplarında resimler yazılardan daha fazla yer kaplıyor*” diyerek Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin resimlerin fazla olmasının dikkatini dağıttığını ve resimlere daha fazla yer verilmemesi gerektiğini belirtmiştir.

4.2.6. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara daha fazla yer verilmesine ilişkin elde edilen bulgular

Öğrencilere “*Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin haber, resim ve ya yazıların daha fazla olmasını ister misin? Neden*” sorusu yöneltilerek öğrencilerin görüşleri alınmış ve araştırma kapsamında, “Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara daha fazla yer verilmesi” adlı bir kategori oluşturulmuştur. Bu kategoriye yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 19. Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Güncel Olaylara İlişkin Yazılı ve Görsel Dokümanlara Daha Fazla Yer Verilmesine İlişkin Model

“Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara daha fazla yer verilmesi” kategorisiyle ilgili bağlantılı farklı alt kategoriler olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “evet, yer verilmeli” ve hayır, yer verilmemeli” olmak üzere iki alt kategoriye bu alt kategorilerde kendileriyle bağlantılı farklı alt kategoriler ayrıldığı görülmektedir. Bu kategorilere ve onların alt kategorilerine ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 19’da yer alan kategoriler incelendiğinde en çok yüklemenin yüz on dokuz yükleme “evet, yer verilmeli” alt kategorisine yapıldığı görülmektedir. Onu on bir yükleme ile “hayır, yer verilmemeli” alt kategorisi takip eder. Alt kategorilere bakıldığında öğrencilerin büyük çoğunluğunun sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara daha fazla yer verilmesi gerektiği yönünde düşünce belirttiği görülmektedir.

Evet, yer verilmeli alt kategorisinin de kendisiyle ilişkili on iki alt kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Bu alt kategorilerden en çok yüklemenin otuz yükleme ile “konuları öğrettiği için” başlığına yapıldığı görülmektedir. Onun dışında en çok yüklemenin yapıldığı diğer alt kategoriler ise şöyledir; yirmi iki yükleme ile “dersi ilgi çekici hale getirdiği için”, on yedi yükleme ile “kalıcı öğrenme sağladığı için”, on birer yüklemeyle “tecrübe öğrenmeyi kolaylaştırdığı için”, “derse dikkat çektiği için”, sekiz yükleme ile “ülke ve dünya gündeminden haberdar ettiği için”, altışar yüklemeyle “dersi eğlenceli hale getirdiği için” ve “olumsuz olaylardan ders çıkarmayı sağladığı için” gelir.

Hayır, yer verilmemeli alt kategorisinin de kendisiyle ilişkili iki alt kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Bu alt kategoriler sekiz yüklemenin yapıldığı “yeterince olduğu için” ve üç yüklemenin yapıldığı “kafa karıştırdığı için” alt kategorileridir.

a. Evet, Yer Verilmeli

Aşağıda, Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara daha fazla yer verilmesine ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a.a. Kalıcı Öğrenmeyi Sağladığı İçin

Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların daha fazla yer almasının kalıcı öğrenmeyi sağladığını öğrenciler, şu şekilde belirtmiştir. Bir öğrenci,

Ö.4 (D/E) “*Evet, isterim çünkü daha kolay bilgi öğreniyorum ve bilgiler daha çok aklımda kalıyor*” diyerek Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların daha fazla olması gerektiğini, daha fazla olursa bilgileri daha çabuk öğrendiğini ifade etmiştir. Kişilerin gördükleri şeyleri duyduklarına göre daha geç unuttuğu düşünüldüğünde güncel olaylara ilişkin görsel dokümanların daha fazla olmasının kalıcı öğrenmeyi sağladığı söylenebilir. Bir öğrenci,

Ö.5 (D/E) “ *Evet, isterim çünkü konuları daha rahat öğrenip daha kalıcı bilgilerimiz olur*” diyerek düşüncelerini ifade etmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.6 (Es/K)“ *Evet, isterim çünkü ders kitabını daha zevkli hale getirerek bilgilerin kalıcı olmasını sağlıyor*” diyerek güncel olayların Sosyal Bilgiler ders kitabını zevkli hale getirerek kalıcılığı arttırdığını belirtmiştir. Başka bir öğrenci,

Ö.9 (M/K)“ *Evet, isterim, çünkü sınıfta konuşulanlar unutulursa kitaptan konuya tekrar bakabilirim*” diyerek ders kitabının önemli bir materyal olduğunu vurgulamaya çalışmıştır.

a.b. Ülke ve Dünya Gündeminde Haberdar Ettiği İçin

Öğrenciler, Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların daha fazla yer almasının, ülke ve dünya gündeminden kendilerini haberdar ettiğini, bu yüzden bu konuların ders kitabında yer verilmesi gerektiğini şu şekilde belirtmiştir. Bir öğrenci,

Ö.3 (C/E) “*Evet, isterim çünkü bu konulardan haberimiz oluyor ve bu konularla ilgili bilgileniyoruz*” diyerek ülke ve dünya gündemi ile ilgili güncel olaylara yer verilmesini istediğini belirtmiştir. Benzer şekilde bir başka öğrenci,

Ö.4 (C/E)“*Evet, isterim çünkü bu konuda daha çok bilgi öğreniriz ve kitap daha çok ilgimizi çeker hale geliyor*” diyerek Sosyal Bilgiler ders kitaplarında ülke ve dünya gündemine ilişkin güncel olaylara yer verildiğinde Sosyal Bilgiler ders kitaplarının daha ilgi çekici hale geldiğini belirtmiştir. Başka bir öğrenci,

Ö.8 (Elz/K) “*Evet. O konularla ilgili örnek bir haber ve ya yazı olması iyi olur*” diyerek ülke ve dünya gündemine ilişkin güncel unsurların Sosyal Bilgiler ders kitaplarında olması gerektiğini belirtmiştir.

a.c. Konuları Daha Açık ve Anlaşılır Hale Getirdiği İçin

Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların daha fazla yer almasının konuları öğrenciler, daha açık ve anlaşılır hale getirdiğini öğrenciler şu şekilde belirtmiştir. Bir öğrenci,

Ö.2 (Elz/E) “*İsterim, değişik resimler olsun. Böylece okuduğumuz yazıları daha iyi anlarız*” Açık ve anlaşılır ifadeler öğrenmeyi kolaylaştırır. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin görsel dokümanlara daha fazla yer verilmesi ders kitabını daha anlaşılır hale getirerek öğrenmeyi kolaylaştırdığı söylenebilir. Bir başka öğrenci,

Ö.3 (G/K) “*Evet, isterim resimlere bakarak daha iyi anlayabilirim*” diyerek resimlerin konuları somutlaştırdığını belirtmeye çalışmıştır. Başka bir öğrenci,

Ö.5 (Es/E) “*Evet isterim, çünkü okuduğum bilgileri resimlerle daha iyi anlarım*” diyerek resimlerin bilgileri daha iyi kavratıldığını ifade etmiştir.

b. Hayır, Yer Verilmeli

Aşağıda, Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara daha fazla yer verilmemesi ile ilişkili bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

b.a. Yeterince Olduğu İçin

Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların daha fazla yer verilmemesi gerektiğini, çünkü sosyal bilgiler ders kitaplarında yeterince olduğunu öğrenciler, şu şekilde belirtmiştir. Bir öğrenci,

Ö.1 (Y/K) “*Hayır, çünkü yeterli*” diyerek görüşünü belirtmiştir. Benzer şekilde bir başka öğrenci,

Ö.3 (Y/K) “*Hayır, çünkü yeterli*” diyerek görüşünü belirtmiştir.

b.b. Kafa Karıştırdığı İçin

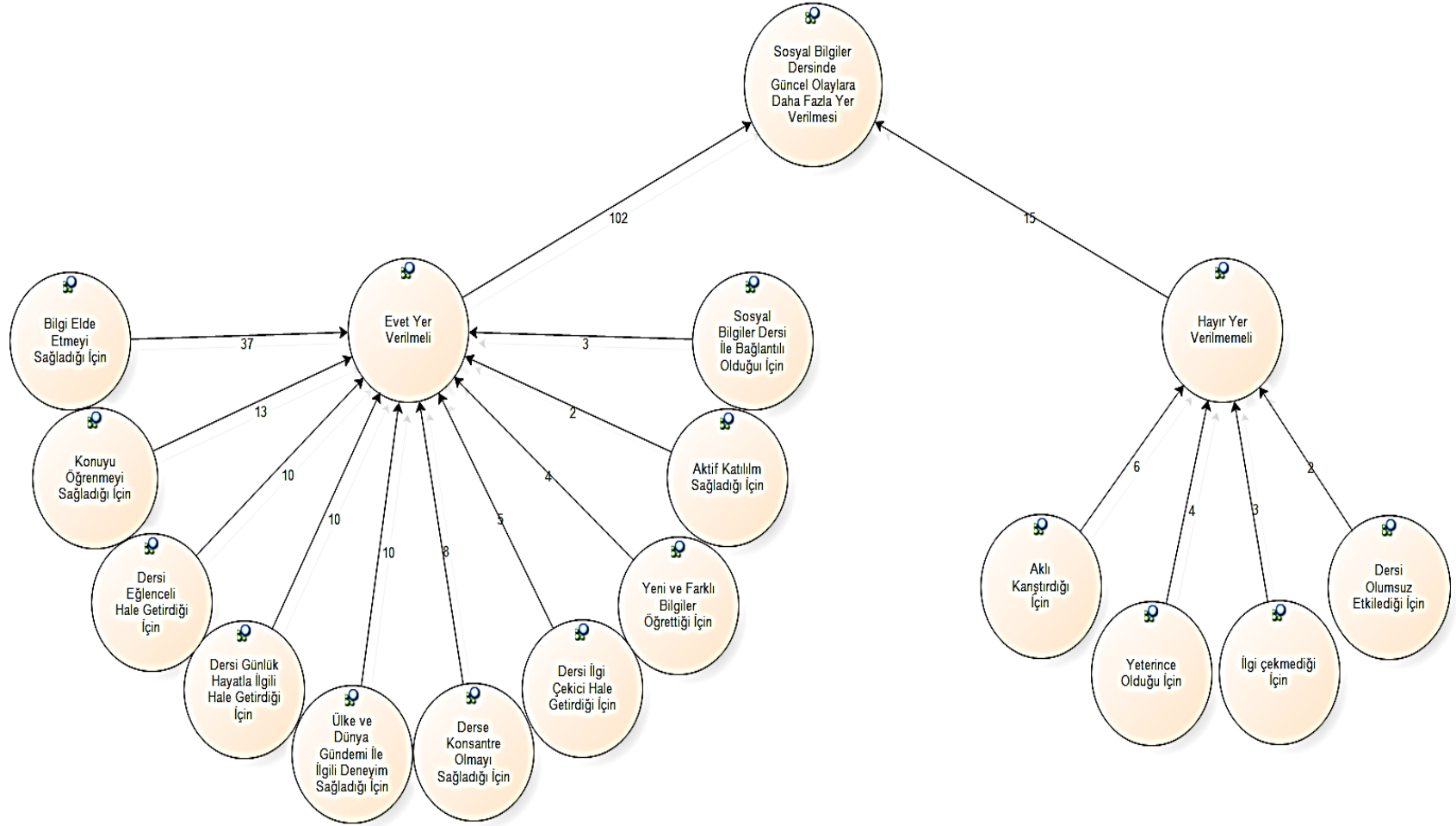
Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların daha fazla yer verilmesinin kafa karışıklığına yol açacağını öğrenciler, şu şekilde belirtmiştir. Bir öğrenci,

Ö.3 (T/E) “*Hayır, çünkü kafamız karışıyor*” diyerek güncel olayların fazlasının kafa karıştırabileceğini belirtmeye çalışmıştır. Bir başka öğrenci,

Ö.6 (G/E) “*Hayır, kafam karışıyor*” diyerek ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlara daha fazla yer verilmesinin kafa karışıklığına yol açacağını vurgulamıştır.

4.2.7. Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesine ilişkin bulgular

Öğrencilere “*Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesini ister misin? Neden?*” sorusu yöneltilerek öğrencilerin görüşleri alınmış ve araştırma kapsamında, “Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesi” adlı bir kategori oluşturulmuştur. Bu kategoriye yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 20. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylara Daha Fazla Yer Verilmesine İlişkin Model

“Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesi” kategorisi ile bağlantılı farklı alt kategoriler olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “evet yer verilmeli”, ve “hayır yer verilmemeli”, olarak sıralanabilir. “Evet, yer verilmeli” alt kategorisiyle bağlantılı alt kategoriler ise; “konuyu öğrettiği için”, “dersi ilgi çekici hale getirdiği için”, “kalıcı öğrenme sağladığı için”, “öğrenmeyi kolaylaştırdığı için”, “derse dikkat çektiği için”, “ülke ve dünya gündeminden haberdar ettiği için”, “dersi eğlenceli hale getirdiği için”, “olumsuz olaylardan ders çıkartmayı sağladığı için” olarak sıralanabilir. “Hayır, yer verilmemeli” alt kategorisiyle bağlantılı alt kategoriler ise; “yeterince olduğu için” ve “kafa karıştırdığı için” olarak sıralanabilir. Bu kategoriye ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 20’de yer alan kategoriler incelendiğinde en çok yüz on dokuz yükleme ile “Evet, yer verilmeli”, kategorisinde olduğu görülür daha sonra “ on bir yükleme ile “hayır yer verilmemeli” alt kategorisinin geldiği görülmektedir.

“Evet, yer verilmeli” alt kategorisi ile bağlantılı farklı alt kategoriler olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler incelendiğinde en çok otuz yüklemeyle ile “konuyu öğrettiği için” olduğu görülmektedir. Daha sonra sırası ile yirmi iki yükleme ile “dersi ilgi çekici hale getirdiği için”, on yedi yükleme ile “kalıcı öğrenme sağladığı için”, on bir yükleme ile “öğrenmeyi kolaylaştırdığı için” ve “derse dikkat çektiği için”, sekiz yükleme ile “ülke ve dünya gündeminden haberdar ettiği için” ve altı yükleme ile “dersi eğlenceli hale getirdiği için” olarak sıralanabilir.

“Hayır, yer verilmemeli” alt kategorisi ile bağlantılı farklı alt kategoriler olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler incelendiğinde en çok sekiz yükleme ile “yeterince olduğu için” olduğu görülmektedir. Onu üç yükleme ile “kafa karıştırdığı için” takip etmektedir. Aşağıda, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesine ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Evet, Yer Verilmeli

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesi gerektiğini düşünen öğrencilerin bu yönde düşünme nedenlerinin on farklı başlık altında toplandığı görülmektedir. Aşağıda, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesini isteyen öğrencilerin görüşlerine ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a.a. Konuyu Öğrettiği İçin

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesi gerektiğini düşünen öğrencilerden bazıları, 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilirse, Sosyal Bilgiler konularını daha iyi öğrenip daha uzun süre akıllarında tutabileceklerini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğrenci;

Ö.1 (Es/E) *“Evet, çünkü güncel olaylar daha fazla örnek verdiği için konuyu daha rahat anlamamızı sağlar.”* Yaşanmış somut örneklerin soyut örneklerle göre daha iyi anlaşıldığı bilinmektedir. Öğrenci güncel olayların yaşanmış örnekler vererek Sosyal Bilgiler konularının daha rahat anlaşılmasını sağladığını belirtmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.6 (D/K) *“Evet isterim, çünkü güncel olaylar sayesinde konuları daha iyi anlıyorum.”* diyerek Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verildiğinde konuları daha iyi kavradıklarını belirtmiştir.

a.b. Dersi İlgi Çekici Hale Getirdiği İçin

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesi gerektiğini düşünen öğrencilerden bazıları, 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilirse, Sosyal Bilgiler dersinin daha ilgi çekici hale gelebileceğine dikkat çekerek bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğrenci;

Ö.2 (Ka/K) *“İsterim, çünkü güncel konular ilgimi çekiyor, bilgim artıyor”* diyerek güncel olayların ilgisini çektiğini ve bu konudaki bilgisinin arttığını ifade etmiştir. Başka bir öğrenci,

Ö.2 (M/E) *“Evet, çünkü ders daha da çekici olur”* diyerek görüşünü ifade etmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.8 (D/K) *“Evet isterim, çünkü ders daha çok ilgimi çekiyor ve derse daha fazla aktif katılım sağlıyorum”* diyerek güncel olayların kendisini derste aktif hale getirdiğini ifade etmiştir.

a.c. Kalıcı Öğrenme Sağladığı İçin

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesi gerektiğini düşünen öğrencilerden bazıları, 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilirse, öğrenilen bilgilerin daha uzun süre hatırlanarak daha kalıcı

öğrenmelerin gerçekleştiğini düşünmektedirler. Bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğrenci;

Ö.4 (G/E) *“Evet, dersi daha iyi anlıyoruz, bilgiler daha kalıcı oluyor”* diyerek dersin anlaşılmasında güncel olaylarını önemini vurgulamaya çalışmıştır. Benzer şekilde başka bir öğrenci,

Ö.5(Es/E) *“Evet isterim, çünkü bilgiler akılda daha kalıcı oluyor”* diyerek görüşünü belirtmiştir. Başka bir öğrenci,

Ö.10 (Es/K) *“Evet isterim, çünkü dersi daha iyi anlarız ve bilgilerimiz daha kalıcı olur”* diyerek görüşünü ifade etmiştir.

a.d. Öğrenmeyi Kolaylaştırdığı İçin

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesi gerektiğini düşünen öğrencilerden bazıları, 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilirse, Sosyal Bilgiler dersinin somutlaştırılacağını, derste öğretilmeye çalışılan konuların daha kolay anlaşılabilceğini düşünmektedirler. Bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğrenci;

Ö.1 (Elz/K) *“Evet, çünkü güncel olaylar daha fazla örnek verdiği için konuyu daha rahat anlamamızı sağlar”* diyerek güncel olayların fazla örnek sunduğunu ve konunun daha anlaşılır hale geldiğini belirtmiştir. Bir diğer öğrenci,

Ö.7 (D/K) *“Evet isterim, çünkü zaman zaman takıldığım konular oluyor güncel olaylar sayesinde konuları daha iyi anlıyorum”* diyerek görüşünü belirtmiştir.

a.e. Derse Dikkat Çektiği İçin

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesi gerektiğini düşünen öğrencilerden bazıları, 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilirse, Sosyal Bilgiler dersinin daha dikkat çekici hale gelebileceğini düşünen öğrencilerin bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirttikleri görülmektedir. Bir öğrenci;

Ö.2 (Ka/K) *“ İsterim, çünkü güncel konular dikkatimi çekiyor, güncel konularla ilgili bilgim artıyor”* diyerek düşüncesini ifade etmiştir.

Ö.2 (M/E) *“Evet, çünkü ders daha da çekici olur”* cümlesi ile ifade etmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.6 (T/K) “*Evet, isterim, çünkü ders dikkatimi çekiyor*” diyerek görüşünü belirtmiştir.

b. Hayır, Yer Verilmemeli

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmemesi gerektiğini düşünen öğrencilerin bu yönde düşünme nedenlerinin dört farklı başlık altında toplandığı görülmektedir. Aşağıda, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesini istemeyen öğrencilerin görüşlerine ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

b.a. Yeterince Olduğu İçin

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmemesi gerektiğini, derste yeterince güncel konulara yer verildiğini ve fazlasının gereksiz olduğunu düşünen öğrencilerin bu konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir. Bir öğrenci;

Ö.1 (C/E) “*Hayır, istemem çünkü güncel olaylara yeterince yer veriliyor*” diyerek güncel olayların yeterli olduğunu belirtmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.6 (Es/K) “*Hayır, istemem çünkü yeterince güncel konulara yer veriliyor*” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

b.b. Kafa Karıştırdığı İçin

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmemesi kafa karışıklığına yol açacağını ve fazlasının gereksiz olduğunu düşünen öğrencilerin bu konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir. Bir öğrenci;

Ö.3 (T/E) “*Hayır, çünkü kafamız karışıyor*” diyerek güncel olayların kafasını karıştırdığını ifade etmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.4 (Es/E) “*Hayır istemem, çünkü aklımız karışıyor*” diyerek görüşünü ifade etmiştir. Benzer şekilde bir başka öğrenci,

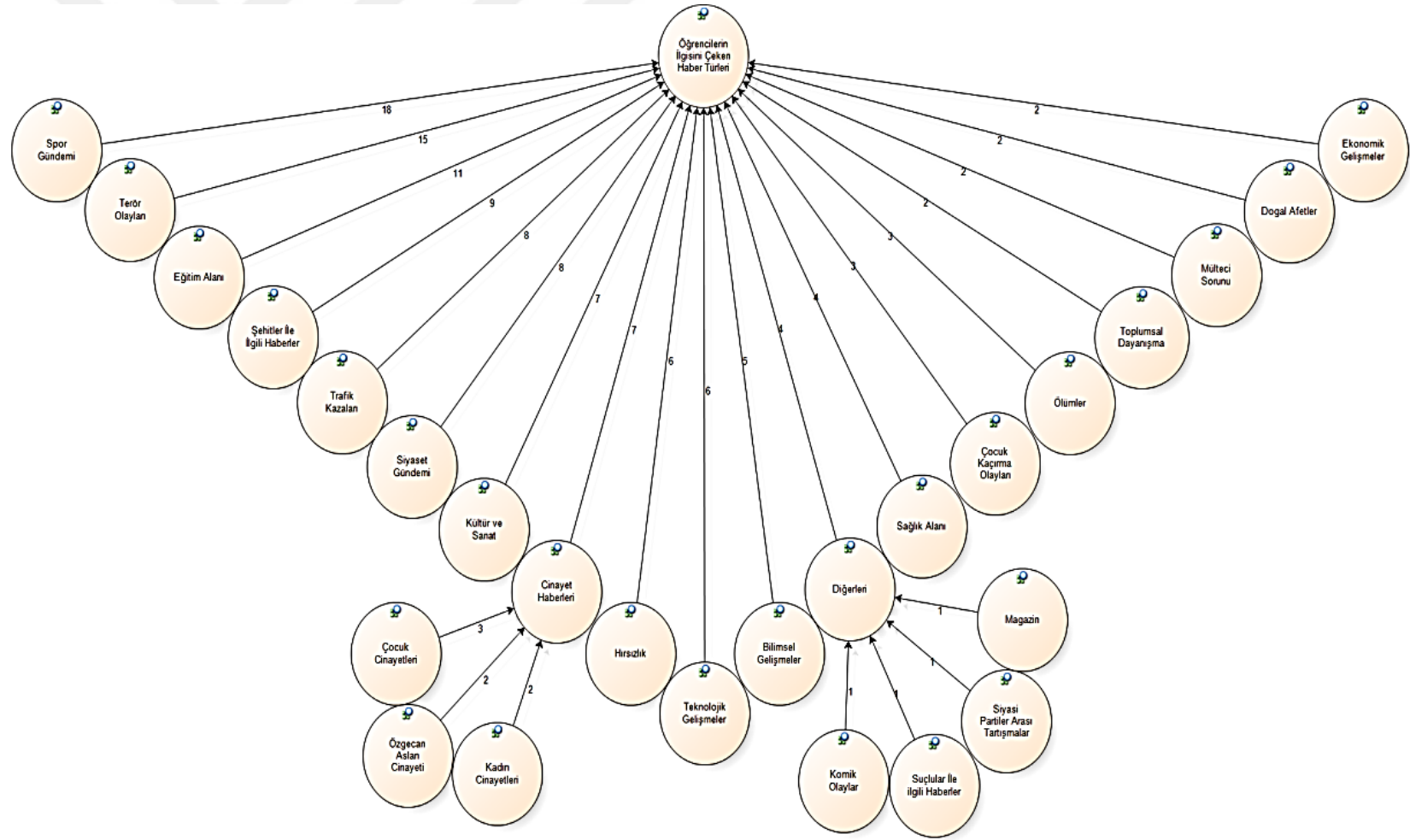
Ö.6 (G/E) “*Hayır, kafam karışıyor*” diyerek fazla güncel olaylardan karıştığını belirtmiştir.

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilirken bir düzen içinde konulara yer verilirse kafa karışıklığına neden olmayacağı söylenebilir.

4.2.8. Öğrencilerin ilgisini çeken haber türlerine ilişkin bulgular

Öğrencilere “*Ne tür haberler daha çok ilginizi çekiyor?*” yöneltilerek soruya ilişkin öğrencilerin görüşleri alınmış ve araştırma kapsamında, “öğrencilerin ilgisini çeken haber türleri” adlı bir kategori oluşturulmuştur. Bu alt kategorilerden “cinayet haberleri” ve “diğer” alt kategorilerinin de kendisiyle bağlantılı alt kategorilere ayrıldığı görülmüştür. Bu alt kategoriler ve bunlarla ilişkili diğer alt kategorilere yönelik frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 21. Öğrencilerin İlgisini Çeken Haber Türlerine İlişkin Model

“Öğrencilerin ilgisini çeken haber türleri” kategorisi ile bağlantılı farklı alt kategoriler olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “spor gündemi”, “terör olayları”, “eğitim alanı”, “şehitler ile ilgili haberler”, “trafik kazaları”, “siyaset gündemi”, “kültür ve sanat haberleri” ve cinayet haberleri” başta olmak üzere on dokuz alt kategoride toplandığı görülmektedir. Bu on dokuz alt kategori içinde yer alan cinayet haberleri alt kategorisi; “çocuk cinayetleri”, Özgecan Aslan Cinayeti” ve “kadın cinayetleri” olmak üzere üç alt başlığa, diğerleri alt kategorisi de; “komik olaylar”, “suçlular ile ilgili haberler”, “siyasi partiler arası tartışmalar” ve “magazin” olmak üzere kendi içinde dört alt kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Bu kategoriye veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 21’de yer alan kategoriler incelendiğinde en çok yüz on sekiz yükleme ile “spor gündemi” kategorisinde olduğu görülür. Daha sonra sırasıyla on beş yükleme ile “terör olayları”, on bir yükleme ile “eğitim alanı”, dokuz yükleme ile “şehitler ile ilgili haberler”, sekiz yükleme ile “trafik kazaları” ve yine sekiz yükleme ile “siyaset gündemi”, yedi yükleme ile “kültür ve sanat” ve yine yedi yükleme ile “cinayet haberleri” alt kategorilerinin geldiği görülmektedir. Aşağıda, öğrencilerin ilgisini çeken haber türlerine ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Spor gündemi

Öğrencilerin ilgisini çeken haber türleri kategorisi altında yer alan ve öğrencilerin en çok ilgisini çeken haber türlerinden biri spor gündemi gündemidir. Özellikle futbol ile ilgili gelişmeler öğrencilerin ilgisini çektiği görülmektedir. Öğrencilerin bu konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir. Bir öğrenci;

Ö.5 (T/K) “*Spor haberleri*” diyerek spor haberlerinin ilgisini çektiğini belirtmiştir. Benzer şekilde bir başka öğrenci,

Ö.5 (Y/E) “*Spor haberleri*” diyerek spor haberlerinin ilgisini çektiğini ifade etmiştir. Bir diğeri ise,

Ö.6 (M/E) “*Futbolla ilgili haberler ilgimi çekiyor*” diyerek görüşünü belirtmiştir.

b. Terör Olayları

Öğrencilerin ilgisini çeken haber türleri kategorisi altında yer alan ve öğrencilerin en çok ilgisini çeken haber türlerinden biri de ülkemizde yaşana ve birçok kişinin hayatını kaybetmesine neden olan terör saldırılarıdır. Araştırmanın yapıldığı dönemde ülkemizin bir çok yerin çeşitli terör olaylarının yaşanmakta olduğu, özellikle basında bu olayların genişçe yer bulduğu düşünüldüğünde öğrencilerin terör olaylarıyla ilgili gelişmeleri yakından takip etmek istemelerin önemli olduğu söylenebilir. Öğrencilerin terör olaylarıyla ilgili görüşleri şu şekildedir. Bir öğrenci;

Ö.3 (Elz/E) “*Terör olayları*” diyerek terör olaylarının dikkat çekici olduğunu ifade etmiştir. Benzer şekilde başka bir öğrenci,

Ö.4 (M/E) “*Terör olayları ilgimi çekiyor*” diyerek güncel olaylardan ilgisini çeken haber türünün terör olayları olduğunu belirtmiştir.

c. Şehitler İle İlgili Haberler

Ülkemizde son yıllarda terör olaylarında ciddi bir artış olduğu görülmektedir. Terörle mücadele kapsamında ülkemizde son dönemlerde birçok şehit verdiğimiz televizyon aracılığıyla öğrenmekteyiz. Çocukların özellikle televizyon, bilgisayar gibi kitle iletişim araçlarını yoğun olarak kullandıkları düşünüldüğünde çocukların bu tür haberleri ilgi çekici olarak görmelerinin önemli nedenlerinden biri olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin şehit haberleriyle ilgili görüşleri şu şekildedir. Bir öğrenci;

Ö.1 (C/E) “*Şehit haberleri*” diyerek görüşünü ifade etmiştir. Bir diğeri benzer şekilde,

Ö.5 (Ka/E) “*Şehitler*” diyerek şehit haberlerinin ilgisini çektiğini söylemiştir. Şehit haberlerinin kitle iletişim araçlarında yoğun olarak yer alması çocukların bu tür haberlere ilgi duymasına neden olduğu söylenebilir. Başka bir öğrenci,

Ö.7 (M/K) “*Şehitler*” diyerek düşüncesini ifade etmiştir.

d. Cinayet Haberleri

Öğrencilerin ilgisini çeken haber türleri kategorisi altında yer alan ve dikkat çeken bir alt kategori olan cinayet haberleri, çocuk cinayetleri, Özgecan Aslan Cinayeti ve Kadın cinayetleri olmak üzere kendi içinde üç alt kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Ülkemizde son dönemlerde meydana gelen ve ciddi bir artış görsen kadın cinayetlerinin

çocuklar tarafından ilgi çekici bulunduğu görülmektedir. Özellikle Özgecan Aslan'ın hunharca katledilmesi ülke gündeminden uzunca bir süre düşmemiş, kadına yönelik şiddetin bir sembolü olmuştur. Yine kadın cinayet haberlerinin sürekli basında yer alması, kadına yönelik şiddetin öneminin anlaşılmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Sağlıklı bireylerin yetiştirilmesi ve bu tür toplumsal sorunların aşılması konusunda yaşanmış somut olayların daha etkili olduğu güncel olaylardan eğitim ortamında faydalanmanın önemi ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin cinayet başlığı altında; çocuk cinayetleri, Özgecan Aslan Cinayeti ve kadın cinayetleriyle ilgili görüşleri şu şekildedir. Bir öğrenci;

Ö.1 (Ka/K) “*Cinayet haberleri*” diyerek cinayet haberlerinin ilgisini çektiğini belirtmiştir. Bir diğeri de benzer şekilde,

Ö.2 (Ka/K) “*Çocuk ölümleri*” diyerek son dönemlerde yaşanan çocuk cinayetlerindeki artışa vurgu yapmaya çalışmıştır.

Ö.7 (İ/K) “*Özgecan Aslan cinayetiyle ilgi haberler*” diyerek Özgecan Aslan cinayetinin ilgisini çektiğini belirtmiştir. Bunda kitle iletişim araçlarında bu olayın geniş yer bulmasının etkili olduğu söylenebilir. Bir başka öğrenci,

Ö.8(İ/E) “*Özgecan Aslan cinayetiyle ilgi haberler*” diyerek görüşünü belirtmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.9 (Ka/K) “*Kadın cinayetleri*” diyerek son dönemlerde yoğun olarak yaşanan kadın cinayetlerine dikkat çekmeye çalışmıştır.

e.Diğerleri

Öğrencilerin ilgisini çeken haber türleri kategorisi altında yer alan ve kendi içinde; komik olaylar, suçlularla ilgili haberler, siyasi partiler arası tartışmalar ve magazin olmak üzere dört alt kariye ayrılan “diğerleri” alt kategorisiyle ilgili öğrenciler görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir. Öğrencilerden biri;

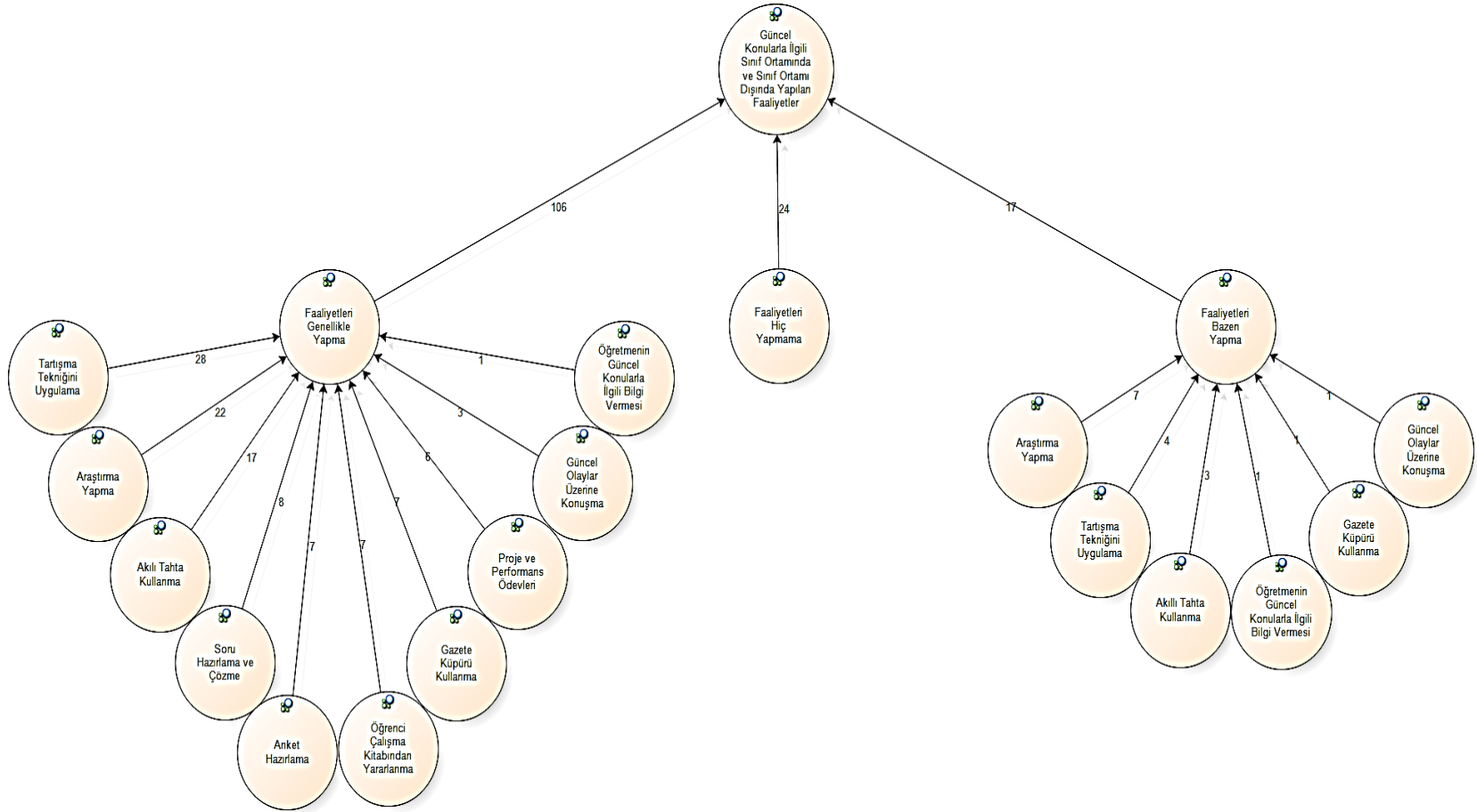
Ö.3 (M/K) “*Komik haberler daha çok ilgimi çekiyor*” diyerek eğlenceli haberlerle ilgilendiğini belirtmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.4 (T/K) “*Magazin haberleri*” diyerek televizyonda yoğun olarak yer bulan magazin haberlerinin ilgisini çektiğini belirtmiştir. Bir başkası,

Ö.8 (C/E) “*Meclisteki siyasi partilerin yaptıkları tartışmalar*” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

4.2.9. Güncel konularla ilgili sınıf ortamında ve sınıf ortamı dışında yapılan faaliyetlere ilişkin bulgular

Öğrencilere “*Sosyal Bilgiler dersinde güncel konularla ilgili ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?*” yöneltilmiş ve bu soruya ilişkin öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Araştırma kapsamında, “güncel konularla ilgili sınıf ortamında ve sınıf ortamı dışında yapılan faaliyetler” adlı bir kategori oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında “güncel konularla ilgili sınıf ortamında ve sınıf ortamı dışında yapılan faaliyetler” kategorisi kendisiyle ilgili üç alt kategoriye ayırdığı görülmektedir. Bunlar; “faaliyetleri genellikle yapma”, “faaliyetleri bazen yapma” ve “ faaliyetleri hiç yapmama” olup, bu alt kategorilerden de “faaliyetleri genellikle yapma” ve “faaliyetleri bazen yapma” kendisiyle ilgili alt kategorilere ayrıldığı görülmektedir. Buna yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ve bu kategorilerle bağlantılı alt kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 22. Güncel Konularla İlgili Sınıf Ortamında ve Sınıf Ortamı Dışında Yapılan Faaliyetlere İlişkin Model

“Güncel konularla ilgili sınıf ortamında ve sınıf ortamı dışında yapılan faaliyetler” kategorisi ile bağlantılı farklı üç alt kategori olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “faaliyetleri genellikle yapma”, “faaliyetleri bazen yapma” ve “faaliyetleri hiç yapmama” olarak sıralanabilir.

“Faaliyetleri genellikle yapma”, alt kategorisiyle bağlantılı on üç alt kategori olduğu görülmektedir. Bunlardan bazıları ise; “tartışma tekniğini uygulama”, “araştırma yapma”, “akıllı tahta kullanma”, “soru hazırlama ve çözme”, “anket hazırlama”, “öğrenci çalışma kitaplarından yararlanma”, “gazete kupürü kullanma”, “proje ve performans ödevleri” olarak sıralanabilir. “Faaliyetleri bazen yapma” alt kategorisiyle bağlantılı altı alt kategorinin olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler ise; “araştırma yapma”, “tartışma tekniğini kullanma”, “akıllı tahta kullanımı”, “öğretmenlerin güncel konularla ilgili bilgi verilmesi”, “gazete kupürü kullanma” ve “güncel olaylar üzerine konuşma” olarak sıralanabilir. Bu kategoriyle bağlantılı alt kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 22’de yer alan kategoriler incelendiğinde en çok yüz altı yükleme ile “faaliyetleri genellikle yapma” kategorisinde olduğu görülür daha sonra sırasıyla yirmi dört yükleme ile “faaliyetleri hiç yapmama” ve on yedi yükleme ile “faaliyetleri bazen yapma” alt kategorisinin geldiği görülmektedir.

“Faaliyetleri genellikle yapma” alt kategorilerin bağlantılı olduğu alt kategorilerden en çok dikkat çekenlerinin ise; yirmi sekiz yükleme ile “araştırma yapma” ve on yedi yükleme ile “tartışma tekniğini uygulama”, yirmi iki yükleme ile “akıllı tahta kullanma” olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler incelendiğinde en çok yüklemenin yirmi sekiz yükleme ile “araştırma yapma” olduğu görülmektedir.

“Faaliyetleri bazen yapma” alt kategorisi ile bağlantılı farklı alt kategoriler olduğu görülmektedir. Bu alt kategorilerden en yüklemenin olduğu ilk üç alt kategori ise; yedi yükleme ile “araştırma yapma”, dört yükleme ile “tartışma tekniğini kullanma” ve üç yükleme ile “akıllı tahta kullanımı” şeklinde olduğu görülmektedir. Aşağıda, güncel konularla ilgili sınıf ortamında ve sınıf ortamı dışında yapılan faaliyetlere ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Faaliyetleri Genellikle Yapma

Güncel konularla ilgili sınıf ortamında ve sınıf ortamı dışında yapılan faaliyetler kategorisi ile bağlantılı farklı üç alt kategoriden biri olan “faaliyetleri genellikle yapma” alt kategorisin öğrenciler güncel konularla ilgili genellikle faaliyet yaptıklarını ifade etmişlerdir. Genellikle yapılan faaliyetlere bakıldığında öğrencilerin ders içerisinde ve ders dışında etkin hale gelebilecekleri faaliyetler oldukları söylenebilir. . Aşağıda, öğrencilerin güncel konularla ilgili sınıf ortamında ve sınıf ortamı dışında genellikle yapılan faaliyetlere ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a.a.Tartışma Tekniğini Kullanma

Sosyal Bilgiler dersi kapsamında sınıf ortamında ve ya sınıf ortamı dışında güncel konularla ilgili genellikle yapılan faaliyetlerin başında öğrencilerin en çok ifade ettiği faaliyetin “tartışma tekniği olduğu görülmektedir. Tartışma tekniği ders içerisinde öğrencinin aktif hale getirilerek konunun pekiştirilmesinde ve derse aktif katılım sağlamanın kullanılan tekniklerden biridir. Güncel konuların öğretiminde tartışma tekniğinden yararlandıklarını öğrenciler şu şekilde belirtmişlerdir. Bir öğrenci;

Ö.1 (G/E) *“Güncel olayları sıkı takip ediyorum ve sınıfta güncel olaylarla ilgili tartışma yapıyoruz”* diyerek güncel olayları takip edip sınıfta tartıştıklarını belirtmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.3 (C/E) *“Tartışma yapıyoruz”* diyerek güncel olaylarla ilgili tartışma tekniğini kullandıklarını belirtmiştir. Benzer şekilde bir başka öğrenci,

Ö.10 (D/E) *“Güncel konularla ilgili, yorum yapıp tartışıyoruz.”* diyerek güncel olayların kullanımında tartışma tekniğini kullandıklarını ifade etmeye çalışmıştır.

a.b.Araştırma Yapma

Sosyal Bilgiler dersi kapsamında sınıf ortamında ve ya sınıf ortamı dışında güncel konularla ilgili genellikle yapılan faaliyetlerden bir diğerinin “araştırma yapma” olduğu görülmektedir. Araştırma yapma, öğrencinin bir konuyla ilgili gerekli bilgileri elde edebilmek için yaptığı etkinlikler olarak ifade edilebilir. Öğrenci araştırma yaparak daha iyi öğrendiği bilinmektedir. Güncel olayların kullanımında araştırma yapma faaliyeti genellikle yapan öğrencilerin şu şekilde belirttiği görülmektedir. Bir öğrenci;

Ö.2 (Es/E) “*Araştırma yapıyoruz*” diyerek güncel olaylarla ilgili araştırma yaptıklarını ifade etmiştir. Bir başkası,

Ö.4 (G/E) “*Güncel olaylarla ilgili konuyu araştırıyoruz*” diyerek görüşünü belirtmiştir. Başka bir öğrenci,

Ö.9 (Elz/E) “*Konuyla ilgili araştırma yapıyoruz*” diyerek konu ile ilgili araştırma yaptıklarını ifade etmiştir.

a.c. Akıllı Tahta Kullanma

Sosyal Bilgiler dersi kapsamında sınıf ortamında ve ya sınıf ortamı dışında güncel konularla ilgili genellikle yapılan faaliyetlerin biri de “akıllı tahta kullanımı” olduğu görülmektedir. Öğretim ortamında akıllı tahta kullanımı Fatih Projesi kapsamında okullarda kullanılmaya başlanmıştır. Öğrencilerin güncel olaylardan yararlanırken akıllı tahtalardan yararlanması, güncel konuların öğrenme ortamına getirilerek hem daha kolay getirilmesini hem de konuların daha iyi anlaşılmasını sağladığı söylenebilir. Öğrencilerin güncel olayların kullanımında, sınıf ortamı içinde ve sınıf ortamı dışında genellikle yaptıkları akıllı tahta kullanımıyla ilgili görüşlerini şekilde belirttikleri görülmektedir. Bir öğrenci;

Ö.4 (C/E) “*Öğretmenimiz akıllı tahtadan video izlettiriyor,sonra bu video ile ilgili tartışma yapıyoruz* ” diyerek güncel olaylarla ilgili akıllı tahtadan faydalandıklarını belirtmiştir. Bir diğer öğrenci,

Ö.3 (C/E) “*Akıllı tahtadan öğretmenimiz haberleri gösteriyor*” diyerek bu konudaki düşüncesini ifade etmiştir. Bir başka öğrenci ise,

Ö.4 (D/E) “*Öğretmenimiz sınıfa video ve slaytlar getiriyor*” diyerek akıllı tahtadan yararlandıklarını belirtmiştir.

b. Faaliyetleri Hiç Yapmama

“Güncel konularla ilgili sınıf ortamında ve sınıf ortamı dışında yapılan faaliyetler “kategorisi ile bağlantılı farklı üç alt kategorinden bir diğeri de “faaliyetleri hiç yapmama” alt kategori olduğu görülmektedir. Öğrencilerin, güncel konularla ilgili sınıf ortamında ve sınıf ortamı dışında hiç faaliyet yapmadıklarını şu şekilde belirttikleri görülmektedir. Bir öğrenci;

Ö.4 (Ka/E) “*Yapmıyoruz*” diyerek güncel olaylarla ilgili hiçbir faaliyette bulunmadıklarını ifade etmiştir. Benzer şekilde bir başka öğrenci,

Ö.7 (D/K) “*Yapmıyoruz*” diyerek düşüncesini ifade etmiştir.

c. Faaliyetleri Bazen Yapma

“Güncel konularla ilgili sınıf ortamında ve sınıf ortamı dışında yapılan faaliyetler “kategorisi ile bağlantılı farklı üç alt kategorinden biri olan “faaliyetleri bazen yapma” alt kategorisinin kendi içerisinde altı alt kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Bu alt kategorilerden en çok yükleme yapılan “araştırma yapma, tartışma tekniği kullanma ve akıllı tahta kullanımı” başlıkları başta olmak üzere diğer başlıkların da “faaliyetleri genellikle yapma” alt kategorisinde de olduğu görülmektedir.

c.a. Araştırma yapma

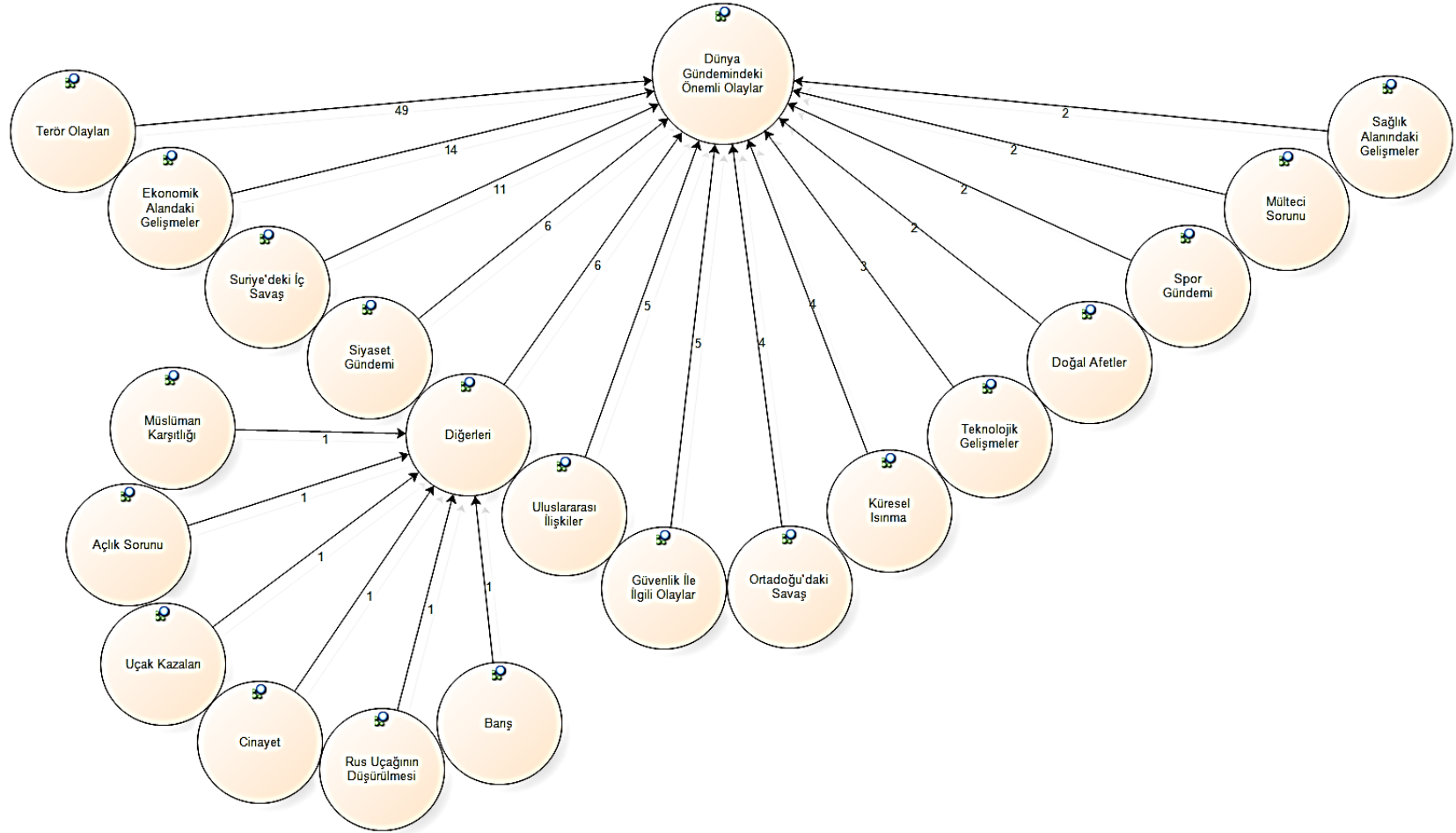
Ö.2 (İ/E) “*Arada bir güncel konularla ilgili araştırma yapıyoruz*” diyerek güncel olaylarla ilgili bazen araştırma yaptıklarını belirtmiştir.

c.b.Tartışma Tekniğini Kullanma

Ö.2 (İ/E) “*Bazen tartışma yapıyoruz, güncel konularla ilgili tartışma yapıyoruz*” diyerek güncel olaylarla ilgili bazen tartışma tekniğini kullandıklarını ve çok fazla güncel olaylara yer vermediklerini belirtmiştir.

4.2.10. Dünya gündemindeki önemli olaylara ilişkin bulgular

Öğrencilere “*Sence Dünyanın en önemli gündemi nedir?*” sorusu yöneltilerek dünyanın en önemli gündemine ilişkin öğrencilerin görüşleri alınmıştır.Araştırma kapsamında, “dünya gündemindeki önemli olaylar” adlı bir kategori oluşturulmuştur ve buna yönelik alt kategoriler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu kategorilere ilişkin model aşağıda yer almaktadır.

Şekil 23. Dünya Gündemindeki Önemli Olaylara İlişkin Model

“Dünya gündemindeki önemli olaylar” kategorisi ile bağlantılı farklı alt kategoriler olduğu görülmektedir. Bu alt kategoriler “terör olayları”, “ekonomik alandaki gelişmeler”, “Suriye iç savaşı”, “siyaset gündemi”, diğerleri”, uluslar arası ilişkiler” ve “güvenlik ile ilgili olaylar” başta olmak üzere on dört alt kategoride sıralandığı görülmektedir. Bu alt kategoriler içerisinde “diğerleri” alt kategorisinin “Müslüman karşıtlığı”, “açlık sorunu”, “uçak kazaları”, “cinayet”, “Rus uçağının düşürülmesi” ve “barış” olmak üzere altı alt kategoriye ayrıldığı görülmektedir. “Dünya gündemine ilişkin önemli olaylar” kategorisiyle ilişkin alt kategorilere ilişkin veri kaynakları ve yükleme sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 23’te yer alan kategoriler incelendiğinde en çok yüklemenin kırk dokuz yükleme ile “terör olayları”, kategorisinde olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla on dört yükleme ile “ekonomik alandaki gelişmeler”, on bir yükleme ile “Suriye iç savaşı”, altı yükleme ile “siyaset gündemi” ve “diğerleri” beş yükleme ile “uluslar arası ilişkiler” ve “güvenlikle ilgili olaylar” kategorileri gelir. Alt kategoriler incelendiğinde bulguların çok geniş bir alana yayıldığı görülmüştür. Bu farklılıkları öğrencilerin bireysel farklılıklarından ve ilgi alanlarındaki farklılıklardan kaynaklandığı söylenebilir. Öğrencilerin dünya gündemindeki en önemli olaylara ilişkin görüşlerine bakıldığında terör olayları ve savaşlarla ilgili toplumu derinden etkileyen olayları dünya gündemindeki en önemli olay olarak gördükleri görülmektedir. İstedikleri görülmektedir. Aşağıda, dünya gündemindeki önemli olaylarla ilişkin bazı alt kategoriler incelenerek, referans cümlelerine yer verilmiştir.

a. Terör Olayları

Dünya gündemindeki önemli olaylar kategorisi altında yer alan ve öğrencilerin dünyadaki önemli olaylar arasında gördüğü haber türlerinden biri de ülkemizde ve dünyada yaşanan terör olayları, birçok kişinin hayatını kaybetmesine neden olmuş, toplumları derinden etkilemiş olaylardır. Araştırmanın yapıldığı dönemde ülkemizin ve dünyanın birçok yerinde çeşitli terör olaylarının yaşanmakta olduğu, özellikle basında bu olayların genişçe yer bulduğu düşünüldüğünde öğrencilerin terör olaylarını dünyanın önemli gelişmeleri arasında saymalarının çok doğu olduğu söylenebilir. Öğrencilerin dünyada meydana gelen terör olaylarıyla ilgili görüşleri şu şekildedir. Bir öğrenci;

Ö.1 (C/E) “*Terör olayları*” diyerek öğrenci terörü dünyanın en önemli gündemi olarak gördüğünü ifade etmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.1 (Elz/K) “*Dünyada yaşanan savaşlar bence en önemli dünya gündemi*” diyerek özellikle son dönemlerde Ortadoğu’da yoğun olarak yaşanan ve birçok ülkeyi de etkileyen savaşların önemli bir sorun olduğunu vurgulamaya çalışmıştır. Bir başka öğrenci,

Ö.3 (M/K) “*Bence çoğu ülkede terör olayları olduğu için dünya gündeminde de terör olayları var*” diyerek düşüncesini belirtmiştir. Bu düşüncesinin oluşmasında, son dönemlerde meydana gelen terör olaylarındaki artışın neden olduğu söylenebilir.

b. Ekonomik Alandaki Gelişmeler

“Dünya gündemindeki önemli olaylar” kategorisi içinde yer alan ve öğrencilerin dünyadaki önemli olaylar arasında gördüğü haber türlerinden bir başkası da ekonomiyle ilgili dünyada yaşanan gelişmeler olduğu görülmektedir. Öğrencilerin dünyada meydana gelen ekonomik gelişmelerle ilgili görüşleri şu şekildedir. Bir öğrenci;

Ö.5 (Ka/E) “*Ülkeler arası ticaret*” diyerek düşüncesini belirtmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.5 (İ/K) “*Ülkeler arası ekonomi ve ticaret*” diyerek görüşlerini ifade etmiştir.

c. Suriye İç Savaşı

Dünya gündemindeki önemli olaylar kategorisi altında yer alan ve öğrencilerin dünyadaki önemli olaylar arasında gördüğü haber türlerinden bir diğeri de Suriye’de yaşanan iç savaş ve bu savaş sonucunda yaşanan gelişmelerdir. Öğrencilerin bu konuyla ilgili görüşlerini şu şekilde belirttiği görülmektedir. Bir öğrenci;

Ö.2 (T/E) “*Suriye iç savaşı*” diyerek düşüncesini ifade etmiştir. Bir başka öğrenci,

Ö.6 (D/K) “*Savaşlar: Suriye iç savaşı*” diyerek dünyanın en önemli gündeminin Suriye iç savaşı olduğunu belirtmiştir.

d. Diğerleri

Öğrencilerin dünya gündemine ilişkin olarak önemli olarak gördükler; olaylar kategorisi altında yer alan ve öğrencilerin dünyadaki önemli olaylar arasında gördüğü; Müslüman karışıklığı, açlık sorunu, uçak kazaları, cinayet, Rus uçağının düşürülmesi ve

barış “Diğerleri” alt kategorisiyle ilgili öğrencilerin görüşlerini şu şekilde ifade ettiği belirlenmiştir. Öğrencilerden biri;

Ö.5 (Elz/K) *“Dünyanın en önemli gündemi açıkla savaşan insanlardır. Çünkü bizim gibi olmayıp fazlasıyla zorluk çekenler var”* diyerek dünya üzerinde ki açlık sorununa dikkat çekmeye çalışmıştır. Bir başka öğrenci,

Ö.5 (T/K) *“Barış”* diyerek dünyanın en önemli gündeminin barış olduğunu ifade etmiştir. Bu düşüncesinin oluşmasında ülkemizde ve dünyanın çeşitli yerlerinde meydana gelen savaş durumlarının etkili olduğu söylenebilir. Bir başka öğrenci,

Ö.8(M/E) *“Türkiye’nin Rus uçaklarını vurması, Rusya’nın Türkiye’nin meyvelerini kabul etmemesi”* diyerek görüşünü belirtmiştir. Bu düşüncesinin oluşmasında Rus uçağının düşürülmesi sonucunda Rusya ile yaşanan sorunların kitle iletişim araçlarında sıkça yer bulmasının etkili olduğu söylenebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

V. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada güncel olayların 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersinde kullanımının eğitim öğretime katkıları, güncel olayların avantajlı ve dezavantajlı yanları, kalıcı öğrenmeye etkisi, Sosyal Bilgiler ders kitaplarındaki oranı, Sosyal Bilgiler ders kitabına etkileri, Sosyal Bilgiler derslerinde güncel olayların nasıl işlendiği, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylara bir ders saatinde ne kadar süre ayırdığı, araştırılmıştır. İlköğretimin 6.sınıfında okuyan öğrencilerin ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olayların Sosyal Bilgiler dersinde kullanımına yönelik görüş ve düşüncelerinin tespitine yönelik bu araştırmada cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzey değişkenleri dikkate alınmıştır. Araştırma da nitel veri toplama yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır.

5.1. Sonuçlar

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular incelenerek ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir.

1. Araştırmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun ülke ve dünya gündemini takip ettiği görülmektedir.
2. Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu Türkiye'nin en önemli gündemini terör olayları ve verilen şehitler olarak gördükleri belirlenmiştir.
3. Elde edilen bulgulara göre; öğrenciler teknolojiyle ilgili gelişmelere, kültür-sanat haberlerine, siyaset gündemine, çevre sorunlarına, spor haberlerine, siyaset gündemiyle ilgili konulara ve ekonomik faaliyetlere daha fazla yer verilmesini istedikleri belirlenmiştir.
4. Elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin büyük bir kısmının Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara yer verilmesini olumlu değerlendikleri görülmektedir.

Öğrenciler, Sosyal Bilgiler ders kitapların güncel olaylara yer verildiğinde konuları daha iyi öğrendiklerini, dersin dikkat çekici hale geldiğini, öğrenme ortamının daha zevkli hale geldiğini, yeni ve farklı bilgiler öğrendiklerini, öğrendikleri bilgilerin daha kalıcı olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin çok az bir kısmı Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara yer verilmesini olumsuz yönde değerlendirdiği yine çok az bir kısmının da olumlu ya da olumsuz yönde bir etkisinin olmadığını ifade ettiği görülmüştür.

5. Elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin büyük bir kısmının derste güncel olaylara yer verilmesini olumlu bulduğu, çok az bir kısmının da olumsuz bulunduğu görülmüştür. Öğrenciler Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verildiğinde konuyu daha iyi öğrenerek derse aktif katılım sağladıklarını, dersin daha zevkli hale geldiğini, dersin daha dikkat çekici hale geldiğini, hayata dair tecrübe kazandıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Ayrıca, güncel konuları sevdikleri belirlenmiştir. Olumsuz değerlendirme yapan öğrencinin olumsuz güncel olayların yer almasını istemediğini ifade etmiştir. Öğrenci seviyesine uygun örnekler kullanıldığında öğrencilerin hepsinin derste güncel olay kullanımını faydalı bulacağı söylenebilir. Benzer şekilde Gedik (2008)'deki çalışmasında güncel olaylara karşı öğrencilerin olumlu tutum geliştikleri görülmektedir şeklindeki ifade etmiştir.

6. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin büyük bir çoğunluğu güncel olaylara daha fazla yer verilmesi gerektiğini ifade ettiği, çok az bir kısmının güncel olaylara daha fazla yer verilmesini istemediğini ifade etmiştir. Daha fazla güncel olaya yer verilmesini istemeyen öğrencilerin istememe nedenlerinin ders kitabında yeterince olması ve daha fazla güncel bilginin kafa karıştıracağını fikri olduğu belirlenmiştir. Güncel olaylara daha fazla yer verilmesini isteyen öğrencilerin isteme nedenlerinin başında şunlar gelmektedir: Güncel olayların konuyu daha açık ve anlaşılır hale getirmesi, derse dikkat çekmesi, kalıcı öğrenmeler sağlaması ve ülke ve dünya gündeminden haberdar etmesi,

7. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin büyük bir kısmını güncel olaylara derste daha fazla yer verilmesi gerektiğini düşündü, çok az bir kısmının da güncel olayların fazlasının akıl karıştırdığının, gereksiz olduğunun ve daha fazlasının ilgi çekmeyeceğinin, bundan dolayı istemediği belirlenmiştir.

8. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin ilgisini en çok çeken haber türlerinin; spor, terör, eğitim, siyaset, kültür-sanat, kadın cinayetleri olduğu belirlenmiştir.

9. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin güncel olaylar ile ilgili sınıf ortamında ve sınıf ortamı dışında yapılan faaliyetlerin başında tartışma, araştırma, akıllı tahta kullanımı, soru hazırlama ve çözme, anket hazırlama ve öğrenci çalışma kitaplarından yararlanma sıralanabilir. Gedik (2008)'in çalışmasında güncel olaylarla ilgi en çok kullanılan yöntemlerden biri tartışma yöntemi olarak belirlenmiştir.

10. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin dünyanın en önemli gündemine ilişkin bazı görüşleri; terör, ekonomik gelişmeler, Suriye iç savaşı, Rus uçağının düşürülmesi, açlık sorunu, barış, cinayet, siyaset gündemi olarak sıralanabilir.

11. Araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin de ülke ve dünya gündemini yakın takip ettiği görülmektedir. Gürkan (2009) çalışmasında öğretmenlerin % 43,2'si her zaman, %52,3'ü çoğunlukla, %41'i bazen olmak üzere günlük yaşamlarında güncel olayları takip ettiğini belirleyerek benzer sonuçlara ulaşmıştır.

12. Edinilen bulgulara göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun bir ders saatinde 0-15 dakika arasında bir süreyi güncel olaylara ayırdıkları belirtilirken bazı öğretmenlerin de konunun yapısına ve içeriğine göre farklı süreler ayırdıkları belirlenmiştir. Gürkan (2009) çalışmasında öğretmenlerin %35,8'inin sosyal bilgiler dersi sırasında konusuna göre güncel olaylara 10-15 dakika süre ayırdıkları tespit ederek benzer sonuçlara ulaştığı görülmektedir.

13. Edinilen bulgulara göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olayları işlerken dikkat ettikleri hususlardan en önemlilerinin Sosyal Bilgiler konu ve kazanımlarıyla ilgili olması, öğrencilerin seviyelerine uygun olması, toplumsal dayanışmayı destekleyecek nitelikte olması, tarafsız davranılması, yıllık planda yer alan konularının gün ve haftaların zamanının uygun olması, ülke ve dünya gündemini yansıtan olaylar olması, öğrencilerin ilgi ve dikkatini çekebilecek olaylar olması olduğu belirlenmiştir.

14. Edinilen bulgulara göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylarla ilgili çalışmalar arasında araştırma yapmak, güncel konularla ilgili bilgi vermek, akıllı tahtadan yararlanmak, öğrenciye güncel olaylar ile ilgili araştırma yaptırmak, gazete kupüründen yararlanmak sıralanabilir.

15.Edinilen bulgulara göre Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların işlenmesi sırasında ortaya çıkan bazı sorunların olduğu belirlenmiştir. Bu sorunlardan en önemlileri farklı bakış açıların sınıfta çatışma ortamı oluşturması, öğrencilerin derse hazırlıksız gelmesi, öğrenci seviyesine inilememesi, siyasi ve ideolojik görüş ayrılıkları, ön yargılı tutum ve davranışlarla karşılaşılması, Sosyal Bilgiler ders saatinin yetersiz olması, konu dışına çıkılması, olumsuz tutum ve davranışlar geliştirilmesi, sınıf düzeninin bozulması, kullanılan materyallerin eksik olması, yanlış anlaşılmalarda olması olarak sıralanabilir.

16.Edinilen bulgulara göre Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verildiğinde kazanımlara olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Güncel olayların Sosyal Bilgiler kazanımlarını olumlu yönde etkilemesinde; öğrencilerin ilgisini derse çekmesi, öğrencilerin öğrenme ortamına aktif katılımını sağlaması dersi eğlenceli hale getirmesi, öğrencilerin konuları daha iyi kavramasına yardımcı olması gibi unsurların etkili olduğu belirlenmiştir.

17.Edinilen bulgulara göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin derste güncel olaylardan yararlandıklarında kalıcı öğrenmeyi olumlu yönde etkilediği düşüncesinde oldukları görülmektedir.

18.Edinilen bulgulara göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesini avantajlı bulukları ancak bazı durumlarda dezavantajlı yanlarının da olabileceğini düşündükleri belirlenmiştir. Benzer şekilde Gürkan (2009)'ın çalışmasında Sosyal Bilgiler öğretmenleri dersi güncel olaylarla desteklediklerinde öğrencilerin; düşünsel yönünün geliştiğini, öğrencilerin derse aktif katıldığını, konuları somutlaştırdığını, toplumsal sorulara duyarlı hale geldiklerini ifade ederek güncel olayların avantajlı olduğunu vurgulamışlardır.

19.Edinilen bulgulara göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanı yeterli bulmadığı, daha fazla yer alması gerektiğini düşündükleri belirlenmiştir.

20.Edinilen bulgulara göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlarda bazı hatalar buldukları belirlenmiştir. Bu hatalardan bazıları güncelliğini kaybetmiş bilgiler, kitapta

yer alan güncel olayların yeterince dikkat çekici olmaması, güncel olayların yeterince bilgi verici olmaması, kapsamının dar olması, konu bütünlüğünün olmaması ve “ğrenci seviyelerine uygun olmaması olarak sıralanabilir.

21. Edinilen bulgulara göre Sosyal Bilgiler ğretmenlerinin büyük bir oğunluğnun Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara yer verilmesinin ders kitaplarına katkı sağlayacağı düşüncesinde olduğu belirlenmiştir.

5.2. neriler

1. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin birçok avantajı olduğu farklı zamanlarda yapılan birçok araştırmada ortaya konmuştur. Güncel olaylara Sosyal Bilgiler dersinde daha fazla yer verilmelidir. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verildiğinde dersin daha zevkli ve eğlenceli hale gelerek öğrenmeleri kalıcı hale getirebileceği söylenebilir.
2. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara daha fazla yer verilmez. Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara daha fazla yer verildiğinde ders kitabının daha ilgi çekici hale gelerek öğrencinin dikkatini çekebilir.
3. Güncel olayların seçiminde öğrencinin gelişim seviyesine dikkat edilmeli.
4. Ders kitaplarında yer alan güncel olayların güncelliğini yitirmemiş, dikkat çekici bilgiler olmasına dikkat edilmeli.
5. Güncel olaylar dersin kazanımlarıyla ve konularla ilişkilendirilerek verilmeli.
6. Sosyal Bilgiler ders saati sayısı arttırılarak güncel olaylar ile ilgili daha fazla etkinlik yapılabilinmesine imkan verilmeli.
7. Ders kitaplarında yer alan güncel konular ile ilgili görsel dokümanlara daha fazla ağırlık verilmeli.
8. Güncel olayların kullanımında akıllı tahtadan daha fazla yararlanılmalı,
9. Ders kitaplarında yer alan güncel olaylar dersin kazanımları ve ğrenci ilgileri gözetilerek yeniden düzenlenmeli,
10. Öğretmenler, ğrencileri daha aktif hale getirebilecek ğretim yöntem ve tekniklerini kullanmalı,

11. Öğrenciyi olumsuz etkileyecek güncel olaylar sınıfa getirilmemeli,
12. Hoşgörülü bir sınıf ortamı oluşturulmalı,
13. Yeterince açık ve anlaşılır olmayan güncel olaylara yer verilmemeli,
14. Güncel olayların kapsamı genişletilmeli,

KAYNAKLAR

- Akdağ H., Oğuz R., Tatar O., Şubaşı Y.,(2014), *Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Güncel Olaylar Bağlamında Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*”, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uluslar Arası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Tokat
- Akdaş Betül H., (2013), *Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylardan Yararlanmanın Öğrencilerin Karar Verme Becerilerine Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sayı: 2, s. 27-45.
- Altun A. ve Ata B., (2008), Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalındaki Akademisyenlerin ve Öğretmen Adaylarının Başvuru Kitapları Üzerine Düşünceleri, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Ankara
- Arın D. ve Deveci H.,(2008), *İlköğretim 6ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Öğretmen ve Öğrenci Açısından Uygulama Dönütleri (Konya İli Örneği)*,Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Arın D. ve Deveci H., (2008) *Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımının Öğrenci Başarısına ve Hatırda Tutma Düzeyine Etkisi*, Anadolu Üniversitesi Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt-7, Sayı: 26,
- Akyüz Y., (1993), *Türk Eğitim Tarihi*, Ankara, Anı Yayıncılık, s. 127-143
- Akpınar M. ve Kaymakcı S., (2012), Ülkemizde Sosyal Bilgiler Öğretiminin Genel Amaçlarına Karşılaştırmalı Bir Bakış, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (2), 605-626.
- Bayır Gündoğan Ö., (2010), *Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylardan Yararlanmanın Öğrencilerin Karar Verme Becerilerine Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir,
- Bilgili, A.S. (2006). Geçmişten Günümüze Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler, İsmail H. Demircioğlu (Editör). *Sosyal Bilgilerin Temelleri*. Ankara, Hegem Yayınları, s.3- 56.
- Binbaşıoğlu C., (2003). Hayat Bilgisi Öğretimi (Birinci Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.

- Brannigan G. G., (1985), Thereseearchinterview. In A. Tolor (Ed.), Effectiveinterviewing. Springfield, IL. Charles C. Thomas Pub.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (4.baskı). Ankara, Pegem Akademi.
- Büyüköztürk Ş.,(2014), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Pegem Akademi Yayınları (Geliştirilmiş 17. Baskı), Ankara,
- Çatak, M. (2014), “*Ortaokullarda Sosyal Bilgiler Öğretiminin Öğretmen Görüşlerine İncelenmesi*”. (Doktora Tezi), Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Çetin K., (2003), “Türk Eğitim Tarihinde Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgilerin Tarihsel Süreci”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 2(1), S. 163-185, Erzurum,
- Deveci H.,(2007), *Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri*, Kuram ve Uygularla Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı: 6, Eskişehir,
- Deveci H. ,(2005), *Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı*,TheTurkish Online Journal of EducationalTechnology – TOJET, 1303-6521 Cilt: 4, Sayı: 3,
- Deveci H. ve Çengelci T.,(2008), *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarından Medya Okuryazarlığına Bir Bakış*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 2,
- Dinç E., ve Doğan Y., (2010), *İlköğretim İkinci Kademe Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Uygulanması Hakkında Öğretmen Görüşleri*, Sosyal Bilgiler Araştırmaları Dergisi, Cilt: 1, Sayı:1, s. 17-49.
- Doğanay A. (2008), *Çağdaş Sosyal Bilgiler Anlayışı Işığında Yeni Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi*, Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Cilt 17, Sayı: 2, s. 77-96.
- Doğanay, A. (2005). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Cemil Öztürk ve Dursun Dilek (Editörler). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. 5.baskı, Ankara, Pegem A Yayıncılık, s.17-52.
- Dönmez C., (2007,). *Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler Kavramları*, 15/10/2016 <http://sosyalbilgiler.biz/forum/konu/sosyal-bilimler-ve-sosyal-bilgiler-kavramlari.2875> adresinden alınmıştır.

- Dönmez C., (2003), “Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler “**Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Sosyal Bilgiler**” Şahin C. (Editör), Ankara, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Durlu R.,(1956), “*Öğretimde Çevre-Aktüalite- Bütünlük*”, Maarif Basımevi, Öğretmen Kitapları, Ankara,
- Erdem E. ve Demirel Ö., (2002), Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Anlayışı, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 21, s. 81-87.
- Erden, M. (tarihsiz). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. İstanbul, Alkım Yayınevi.
- Eryılmaz Ö., (2015), *Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylardan Yararlanmanın Öğrencilerin Sosyal Problemlere Duyarlılıklarına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir,
- Fensham, P. J, Gunstone, R. F. & White, R. T. (1994). Science Content and Constructivist Views of Learning and Teaching. in P. J. Fensham, R. F. Gunstone & R. T. White (Eds.) *The Content of Science*. 1-8. London: The Falmer Press.
- Firdevs G., (2014), *Öğretim İlke Ve Yöntemleri*, Ankara, Pegem Akademi Yayınları, s. 2,
- Gedik Demirkaya H., (2008), *Sosyal Bilgiler Eğitiminde Güncel Olaylar*, Yayınlanmış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara,
- Gedik Demirkaya H.,(2008),*Sosyal Bilgiler Kitaplarında Güncel Konular*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, TSA /Yıl 2012, Sayı: 1, Ankara,
- Gömlüksiz N. M. ve Kan Ü. A.,(2007), Yeni İlköğretim Programlarının Dayandığı Temel İlke ve Yaklaşımlar, *Doğu Anadolu Bölge Araştırmaları Dergisi*, s. 60-66
- Gürkan B.,(2009), *Sosyal Bilgiler Eğitiminde Güncel Olaylar: İlköğretim Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Eğitiminde Güncel Olayları Ele Alış Biçimlerinin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Adana,
- Gültekin M. (1999). Temel eğitim ikinci kademe için alternatif program modelleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1103.
- Haas, M. E., ve Laughlin, M. A.(2000). Teaching current events: its status in social studies today. Retrieved October 22, from ERIC database. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 440 899).

- Kabapınar Y., (2012), *Kuramdan Uygulamaya Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Genişletilmiş 3. Baskı, Ankara, Pegem Akademi Yayınları, s. 2,
- Kadioğlu Kadı A., (1996), *Bazı Kimyasal Kavramların Öğretilmesinde Güncel Olaylardan Yararlanma*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Karagözoğlu A. Galip, (1966), *İlkokullarda Sosyal Bilgiler Öğretimi, Öğretmeni İş Başında Yetiştirme Bürosu Yayınları*, Ankara.
- Kan Ç., Sosyal Bilgiler Eğitiminde Küresel Vatandaşlık, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:26, s.25-30.
- Keçe M. ve Mery Z., (2011), İlköğretim Sosyal Bilgiler Kazanımlarının Sosyal Bilimler Disiplinlerine ve Disiplinler Arası Anlayışa Uygunluğunun Belirlenmesi, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 1, s. 110-139.
- Kıncal Y., (2010), *Remzi Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Nobel Kitapevi, Ankara,
- Kılıçoğlu G., (2009), Sosyal Bilgilerin Tanımı, Dünyada ve Ülkemizde Gelişimi ve Önemi, Mustafa Safran, (Editör), *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, 1.Baskı, Ankara, Pegem Akademi Yayınları, s. 4-15.
- Kol S., (2001), Erken Çocuklukta Bilişsel Gelişim ve Dil Gelişimi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 21, s.1-21.
- Küçükahmet L., (2006), *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*, 18. Basım. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- NCSS, (1993). What is SocialStudies?. Washington DC: NaitonalCouncil fort theSocialStudies. www.socialstudies.org/standarts/introduction(15.01.2017).
- Otto H. J. ,(1957), *Social Education in Elementary School*.
- Öztürk C., (2007), “*Sosyal Bilgiler: Toplumsal Dayanışma Disiplinlerarası Bir Yaklaşım*”, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Yapılandırmacı Bir Yaklaşım, (Editör), Cemil Öztürk, PegemA Yayıncılık, Ankara.
- Parker W. C. (2001). *Social Studies in Elementary Education*, Eleventh Edition, New Jersey, Ohio.
- Pashkevich, A. V. (2011). Upper-gradestudents’ attitudetowardsocialproblems. *Russian Social Science Review*, 52(5), 25-33.

- Polat, L. (2012), *İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Genel Amaçlarına Ulaşma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Reeves, T. C., & Reeves, P. M. (1997). "Effective Dimensions of Interactive Learning on the World Wide Web". In B. H. Khan (Ed.), *Web-Based Instruction*. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications, 59-66.
- Safran M., (2011), Sosyal Bilgiler Öğretimine Bakış, Bayram Tay & Adem Öcal, (Editör), *Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi*, 2. Baskı, Ankara, Pegem Akademi Yayınları, s. 2-17.
- Selçuk, Z., (2007). Eğitim psikolojisi, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Sönmez V., (2010), *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, Anı Yayınları, 4. Baskı, Ankara.
- Sönmez V., (2010), *Öğretim İlke Yöntem ve Teknikleri*, Anı Yayınları, (4. Baskı), Ankara, sayfa 5
- Sönmez V., (1997), *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuz Kitabı*, Anı Yayınları, Ankara, sayfa 1
- Sönmez V., (2005), *Hayat ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Öğretmen Kılavuz Kitabı*, Ankara, Anı Yayınları
- Sönmez, V., (2000). Öğretmenlik mesleğine giriş, Ankara: Anı yayıncılık,
- Sözer, E. (1998). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde İlke, Strateji, Yöntem ve Teknikleri*. Eskişehir, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Şişman M, (2007), Eğitim Bilimine Giriş, 3. Baskı, Eskişehir, PegemA Yayıncılık
- Tarman B, ve Acun İ. (2010), "Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Yeni Bir Sosyal Bilgiler Hareketi", *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, S. 1(1), S. 1-16.
- Ungerman, J. M. (1961). "A Pilot Study for the Teaching of Current Events to Sixth Graders in South Plainfield, New Jersey. An Enrichment of Teaching Aidsto Meet an Expanding School Population" (MS Thesis, Newark State College). New Jersey.
- Ünlüer G. ve Yaşar Ş., (2012), *Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşler*, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C:13, S:1,
- Yalın İ. H. (2010), *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, 23. Baskı, Ankara, Nobel Yayınları

- Yanpar T., (2005), Öğretim Materyal ve Teknolojileri, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ed: Cemil ÖZTÜRK-Dursun D_LEK. (Besinci Baskı). Ankara, PegemA Yayınları.
- Yıldırım A, ve Şimşek H. (2013), “*Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*”, Genişletilmiş 9. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük (10. Baskıdan Yapılan Tıpkı Basım), Ankara, 2009.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim-Terbiye Kurulu Başkanlığı Sosyal Bilgiler 6-7. Sınıf Programı
- Wilson, E. K. , Haas, M. E., Laughlin, M. A. Sunal, C. S. (2002). Teacher Perspectives on Incorporating Current ControversialIssuesIntotheSocial Studies Curriculum, The International Social Studies Forum, Volume 2(1), ss.31-45.
- Zemin S., (2013), *İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Öğrenci Başarısına ve Hatırda Tutma Düzeyine Etkisi*; Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir,
- <http://www.sosyalbilgiler.biz/forum/b42/sosyal-bilimler-ve-sosyal-bilgiler-kavramlari/03/07/2007> 12.44
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=misyon 07.07.2016
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=vizyon 07.07.2016
- (<http://dosya.marmara.edu.tr/akademikgelisim/sunum/Nvivo.pdf>). (Erişim Tarihi: 16.11.2016)
- (<http://dosya.marmara.edu.tr/akademikgelisim/sunum/Nvivo.pdf>). (Erişim Tarihi: 16.11.2016)
- (https://tr.wikipedia.org/wiki/Fen_bilimleri) (Erişim Tarihi: 16.11.2016)

EKLER

EK 1: Milli Eğitim İzin Belgesi

T.C.
ELAZIĞ VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 79137285-605-E.4732821

27.04.2016

Konu : Anket İzni.

VALİLİK MAKAMINA

İlgi :a) MEB'e Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri 2012/13 sayılı Genelgesi,

b) Fırat Üniversitesi Rektörlüğü Genel Sekreterliği'nin 13/04/2016 tarih ve 11611387/044/40725 sayılı yazısı.

Danışmanlığını Yrd. Doç. Dr. Esen DURMUŞ'un yaptığı Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Sevgi BOZKURT'un, "İlköğretim 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde Güncel Olayların Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" konulu tez çalışmasına veri oluşturmak amacıyla yapacağı anket çalışmasını Müdürlüğünüze bağlı Yıldızbağları, Dumlupınar, Kaya Karakaya, İstiklal, Tevfik Yaramanoğlu, Cumhuriyet, Elazığ, Esra Zafer-Eşref Yıldırım, Gazi ve Mustafa Kemal Ortaokullarında görev yapmakta olan öğretmen ve aynı okullarda öğrenim gören öğrencilere yönelik uygulamak için izin isteği, ilgi(b) yazı ile bildirilmiştir.

Konu ile ilgili olarak Müdürlüğümüz AR-GE Biriminde MEB'e bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi'ne bağlı olarak oluşturulmuş olan Bilimsel Araştırma İzni Değerlendirme Komisyonu 25/04/2016 tarihinde Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Şubesi AR-GE Biriminde toplanarak başvuru hakkında gerekli incelemeyi yapmış olup, söz konusu uygulama çalışmasının Müdürlüğümüze bağlı Yıldızbağları, Dumlupınar, Kaya Karakaya, İstiklal, Tevfik Yaramanoğlu, Cumhuriyet, Elazığ, Esra Zafer-Eşref Yıldırım, Gazi ve Mustafa Kemal Ortaokullarında görev yapmakta olan öğretmen ve aynı okullarda öğrenim gören öğrencilere yönelik gönüllülük esasına dayalı olarak, kurum idaresinin izni dahilinde eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde 02 Mayıs - 27 Mayıs 2016 tarihleri arasında uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

İlhan MAKİNİST
Müdür a.
Şube Müdürü

OLUR
27.04.2016
Ahmet BAĞLITAŞ
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

Güvenli Elektronik İmza
Aslı İlio Ayrındır.
28-04-2016

Fırat YAGEL
Viki

Akpınar Mah.Kolordu Cad.No:5 23100 /ELAZIĞ
Elektronik Ağ: <http://elazig.meb.gov.tr>
e-posta: elazigmecim@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: A.AKARSU-V.H.K.İ.
Tel : (0 424) 238 50 24
Faks : (0 424) 233 36 70

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 1fe5-f9a5-30b1-8602-9189 kodu ile teyit edilebilir.

ÖĞRENCİLERE SORULACAK SORULAR:

- 1) Haberleri takip ediyor musun?
- 2) Sence Türkiye'nin en önemli gündemi nedir?
- 3) Sence Dünyanın en önemli gündemi nedir?
- 4) Ne tür haberler daha çok ilginizi çekiyor?
- 5) Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesini nasıl değerlendiriyorsun?
- 6) Sosyal bilgiler ders kitaplarında ülke ve dünya gündemine ilişkin yazı, gazete ve internet haberlerinin yer almasını nasıl değerlendiriyorsun?
- 7) Sosyal bilgiler dersinde güncel konularla ilgili ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?
- 8) Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesini ister misin? Neden?

9) Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin haber, resim ve ya yazıların daha fazla olmasını ister misin? Neden?

10) Sence sosyal bilgiler dersinde ne tür günce konulara yer verilmeli? Neden?

ÖĞRETMENLERE SORULACAK SORULAR:

- 1) Ülke ve Dünya gündemini takip ediyor musunuz?
- 2) Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel konularla ilgili haber, resim ve yazıların yer almasını nasıl değerlendiriyorsunuz?
- 3) Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin avantajları ve dezavantajları sizce nelerdir?
- 4) Sosyal bilgiler dersinde güncel olayları işlerken ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz? Bu çalışmalar için nasıl bir ön hazırlık süreci yaşıyorsunuz?
- 5) Sizce sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlar yeterli mi? Neden?
- 6) Sosyal bilgiler dersinde işlediğiniz güncel konuları belirlerken nelere dikkat ediyorsunuz?
- 7) Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kalıcı öğrenmeyi etkilediğini düşünüyor musunuz? Neden?

8) Sosyal bilgiler dersinin kazanımları açısından sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

9) Dersin işlenmesi sürecinde güncel olaylara ne kadar zaman ayırıyorsunuz?

10) Sosyal bilgiler dersinde güncel olayları işlerken bazı sorunlarla karşılaşıyor musunuz? Ne gibi sorunlarla karşılaştığınızı anlatır mısınız?

EK 2: Öğretmen Görüşme Formu

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

- Soru 1:** Ülke ve Dünya gündemini takip ediyor musunuz?
- Soru 2:** Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel konularla ilgili haber, resim ve yazıların yer almasını nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Soru 3:** Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin avantajları ve dezavantajları sizce nelerdir?
- Soru 4:** Sosyal bilgiler dersinde güncel olayları işlerken ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz? Bu çalışmalar için nasıl bir ön hazırlık süreci yaşıyorsunuz?
- Soru 5:** Sizce sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlar yeterli mi? Neden?
- Soru 6:** Sosyal bilgiler dersinde işlediğiniz güncel konuları belirlerken nelere dikkat ediyorsunuz?
- Soru 7:** Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin kalıcı öğrenmeyi etkilediğini düşünüyor musunuz? Neden?
- Soru 8:** Sosyal bilgiler dersinin kazanımları açısından sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımını nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Soru 9:** Dersin işlenmesi sürecinde güncel olaylara ne kadar zaman ayırıyorsunuz?
- Soru 10:** Sosyal bilgiler dersinde güncel olayları işlerken bazı sorunlarla karşılaşılıyor musunuz? Ne gibi sorunlarla karşılaştığınızı anlatır mısınız?
- Soru 11:** Sizce sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanlarda hatalar ile karşılaşılıyor musunuz? Ne gibi hatalarla karşılaştığınızı anlatır mısınız?

EK 3: Öğrenci Görüşme Formu

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Soru 1: Haberleri takip ediyor musun?

Soru 2: Sence Türkiye'nin en önemli gündemi nedir?

Soru 3: Sence Dünyanın en önemli gündemi nedir?

Soru 4: Ne tür haberler daha çok ilgini çekiyor?

Soru 5: Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesini nasıl değerlendiriyorsun?

Soru 6: Sosyal bilgiler ders kitaplarında ülke ve dünya gündemine ilişkin gazete ve internet haberlerinin yer almasını nasıl değerlendiriyorsun?

Soru 7: Sosyal bilgiler dersinde güncel konularla ilgili ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

Soru 8: Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesini ister misin? Neden?

Soru 9: Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara ilişkin haber, resim ve ya yazıların daha fazla olmasını ister misin? Neden?

Soru 10: Sence sosyal bilgiler dersinde ne tür güncel konulara yer verilmeli? Neden?

EK 4: Orijinallik Raporu

Turnitin Orijinallik Raporu

Page 1 of 73

Turnitin Orijinallik Raporu

**ORTAOKUL 6. SINIF SOSYAL BİLGİLER
DERSİNDE GÜNCEL OLAYLARIN
KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ** Sevgi Bozkurt
tarafından

Bilgisayar Destekli KORTAOKUL 6. SINIF
SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE GÜNCEL
OLAYLARIN KULLANIMINA İLİŞKİN
ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİne Öğretiminin İhtiyaç
Engelli Öğrencilerin Eğitim Bilimleri
Yüksek Lisans Tezleri) den

07-Şub-2017 13:41 EET'de İşleme
kodu
NUMARA: 767682091
Kelime Sayısı: 34662

Benzerlik Endeksi	Kaynağa göre Benzerlik
%16	İnternet Sources: %13 Yayımlar: %10 Öğrenci Ödevleri: %6

kaynaklar:

- 1% match (23-May-2015 tarihli internet)
<http://library.cu.edu.tr/tezler/7576.pdf>
- 1% match (20-May-2014 tarihli internet)
http://www.dicle.edu.tr/ta/skaradoğan/4/ALAN_EGT/8-7-8-9-10.pdf
- 1% match (19-Tem-2018 tarihli internet)
<http://docplayer.biz.tr/2299475-Sosyal-bilgiler-ders-kitaplarında-güncel-konular-hatice-demirkaya-gedik.html>
- 1% match (yayımlar)
GEDİK DEMİRKAYA, Hatice, "Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Güncel Konular", Akademisyenler Birliği, 2008.
- 1% match (yayımlar)
GÖMÜLEKSİZ, Mehmet Nuri and ÖNER, Ümmühan, "Basamaklı öğretim programının Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi", Millî Eğitim Bakanlığı, 2013.
- 1% match (06-Haz-2015 tarihli internet)
http://www.kefdergi.com/pdf/20_2/20_2_16.pdf
- < 1% match (18-Tem-2013 tarihli internet)
<http://www.finedersanesi.com/egitim/pdf/programagiris2.pdf>
- < 1% match (25-Ağu-2015 tarihli öğrenci ödevleri)
Submitted to Anadolu University on 2015-08-25
- < 1% match (27-May-2016 tarihli internet)
<http://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/12345/7239/239338.pdf?isAllowed=y&sequence=1>
- < 1% match (25-May-2015 tarihli internet)
<http://library.cu.edu.tr/tezler/7969.pdf>
- < 1% match (19-Haz-2016 tarihli internet)
<http://docplayer.biz.tr/4917030-Sosyal-bilgiler-dersinde-gazete-kullanimina-iliskin-ogrenci-gorusleri.html>
- < 1% match (26-Haz-2015 tarihli internet)
<http://openaccess.inonu.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11816/1314/333803.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- < 1% match (22-Eki-2011 tarihli internet)
<http://sosyalb.gop.edu.tr/6.sayf/2-gurbuzburk.pdf>
- < 1% match (27-May-2016 tarihli internet)
<http://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/12345/7095/265500.pdf?isAllowed=y&sequence=1>
- < 1% match (05-Oca-2015 tarihli internet)
http://kefad.ahievran.edu.tr/archieve/pdfier/Cilt11Sayi2/KEF_11_2_2010_97-118.pdf
- < 1% match (05-Ara-2016 tarihli internet)

Celal YILMAZ

https://turnitin.com/newreport_printview.asp?eq=6&id=1&esm=3&oid=767682091&si... 5.04.2017

ÖZ GEÇMİŞ

Sevgi Bozkurt 1989 yılında Elazığ'da doğdu. İlkokulu ve ortaokulu Tunceli/Hozat Mohaç ilköğretim okulunda, liseyi Tunceli/Hozat Zübeyde Hanım Çok Programlı Lisesi'nde tamamladı. 2013 yılında Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. 2014 yılında Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalında yüksek lisans öğrenimine başladı.

